

İller ve

BELEDİYELER

Dergisi

Türkiye Belediyeler Birliğinin ücretsiz yayınıdır.

Mayıs 2011 | Sayı: 757

BİRLİK MECLİSİMİZ TOPLANDI

"Dr. Kadir TOPBAŞ İkinci Kez Birlik Başkanı Seçildi"

"Engelsiz Kent-
Engelsiz Turizm
Sempozyumu
Antalya'da
Gerçekleşti"

Türkiye Belediyeler Birliği
adına sahibi

Dr. Kadir TOPBAŞ

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Hayrettin GÜNGÖR

Genel Sekreter

Yayın Kurulu

Hayrettin GÜNGÖR

Prof. Dr. Adem ESEN

Ali GÜNEY

Ayşe ÜNAL

Cevdet SÖKMEN

Dr. Kasım TURGUT

Fuat UZUN

Mahmut ÇOLAK

Tahir TEKİN

Yasemin GÜNGÖR

Genel Yayın Yönetmeni

Burcu KULAÇ

Yönetim Yeri

Atatürk Bulvarı No: 229

Kavaklıdere - ANKARA

Tel: (0312) 419 21 00(pbx)

Faks: (0312) 419 21 30

e-posta: dergi@tbb.gov.tr

www.tbb.gov.tr

Tasarım

Özlem AKBIYIK

Baskı

SEMİH OFSET

Büyük Sanayi 1. Cadde

No:74 06060 İskitler - ANKARA

Tel: (0312) 341 40 75

Faks: (0312) 341 98 98•

ISSN 1308-6707

Yayın Türü

Dergimiz ayda

bir yayımlanan yaygın

süreli yayındır.

Mayıs, Sayı: 757

Basım Tarihi: 16.08.2011

Dr. Kadir TOPBAŞ

Türkiye Belediyeler Birliği ve

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

BAŞYAZI

Birliğimizin 2011 yılı ilk Olağan Meclis Toplantısı, 26 Mayıs 2011 tarihinde Ankara'da yapıldı. Meclis Toplantısında Başkanlık Divanı Üyeleri ve Encümenimiz seçimle belirlendi. Başkanlığını yapmaktan büyük bir mutluluk duyduğum Türkiye Belediyeler Birliğini, kuran ve bugünlere gelmesine vesile olan geçmiş yöneticilere ve çalışanlara teşekkür ederim. Yeni dönemde görev yapacak başkanlık divanı üyeleri ve encümen üyelerine başarılar dilerim.

Türk belediyeciliği ulusal düzeyde olduğu gibi uluslararası arenada da önemli başarılarla imza atmaktadır. Geçmişte adaylık başvuruları için dahi birçok engelle karşılaştığımız teşkilatların karar mercilerinde bugün birçok belediye başkanımız ve belediye meclis üyelerimiz aktif olarak yer almaktadırlar. Bu çerçevede Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı (UCLG) ve Birleşmiş Milletler Yerel Yönetimler Danışma Komitesinin (UNACLA) Başkanlığını yapmaktan onur duymaktayım.

Türkiye Belediyeler Birliği, kuşkusuz belediyelerin yaşadığı sorunların çözümü için oldukça önemli bir fonksiyona sahip. Yöneticiler ve çalışanlar olarak bu bilinç ile büyük bir gayret içinde çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Diğer taraftan aktif olarak devam ettiğimiz eğitim seminerlerimizle de başarılarla imza atmaktayız. Yaklaşık 1600 belediye personeline ulaştığımız Mayıs ayı eğitimlerimizde Birliğimizin eğitim başarısı sınavlarla ortaya konmuştur. Muhasebe Yetkilisi Sınavı Eğitimimize katılan belediye personelinin %70,40'ı başarılı olmuştur.

Mayıs ayında gerçekleşen bir diğer büyük etkinlik; Birliğimizin İçişleri Bakanlığı ve Özürlüler İdaresi Başkanlığı ile imzaladığı Ortak Hizmet Projeleri Gerçekleştirmelerine İlişkin Protokol çerçevesinde Antalya'da düzenlenen "Engelsiz Kent-Engelsiz Turizm Sempozyumu" olmuştur. Özürlü kişilerin sosyal hayata daha aktif katılımı için kamusal alanların ulaşılabilir duruma getirilmesi, Türkiye'nin turizm potansiyelinin tanıtılması ve seyahat edebilen özürlü kişilerin ülkemiz turizminden yararlanabilmesi amacıyla gerekli alt yapı düzenlemeleri konularını ele alan sempozyum 500 kişinin katılımı ile yapılmıştır.

Gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde yürüttüğümüz etkinliklerimizin yanı sıra lobi faaliyetlerimiz de hızla devam etmektedir. Mayıs ayında da belediyelerimizi ilgilendiren gelişmeler yakından takip edilmiş, ilgili kurumlara yazılı olarak görüşlerimiz bildirilerek belediyelerimizin sesi olunmaya devam edilmiştir.

Dergimiz sayıları büyük bir titizlikle hazırlanmaya devam edilmekte ve ilgili sayıya ait tarihlerde Birliğimizce yürütülen etkinliklere ve belediyelerimizi ilgilendiren güncel mevzuata yer verilmeye çalışılmaktadır.

Okurlarımıza teşekkür eder, başarılar dilerim.

YAZARLARA DUYURU

İLLER VE BELEDİYELER DERGİSİ

YAYIM VE YAZIM İLKELERİ

İller ve Belediyeler Dergisi Türkiye Belediyeler Birliğinin aylık süreli yayın organıdır. Dergide, yerel yönetimleri ilgilendiren her türlü çalışmaya ve Birlik faaliyetlerine ilişkin haberlere yer verilmektedir.

YAYIM İLKELERİ

1. Derginin yazı dili Türkçe'dir.
2. Dergiye gönderilen makale ve diğer çalışmalar, daha önce başka bir yerde yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır.
3. Yayın kurulu tarafından şekil, içerik, yayım ve yazım kuralları yönünden değerlendirilen çalışmalar sonucunda, makalenin yayımlanmasına, yazardan düzeltme, ek bilgi ve kısaltma istenmesine ya da yayımlanmamasına karar verilir. Bu karar yazara bildirilir, düzeltme için yazara 3 takvim günü süre tanınır.
4. Makalelerde, makalenin özünü bozmayacak şekilde yapılacak değişiklikler yazara bildirilmeksizin yayın kurulunca yapılır.
5. Dergide yayımlanan makale ve diğer çalışmaların yazılı ve elektronik ortamda tüm yayın hakları Dergiye aittir.
6. Dergide yayımlanan yazıların her hakkı saklı olup, kaynak gösterilmeksizin, alıntı yapılamaz ve çoğaltılamaz.
7. Dergide yayımlanan çalışmalardaki fikirler ve görüşler tamamıyla yazara ait olup, Dergiye bağlamaz.
8. Her makalenin başına konu edilen çalışmanın amacının açıklandığı spot olarak kullanılmak üzere kısa bir özet eklenmelidir. Bu kısa özet en az 40 en fazla 70 kelime olmalıdır. Ayrıca gerekli durumlarda kullanılmak üzere en az iki, en çok dört adet makalenin önemli ve çarpıcı bölümlerini içeren en az 20, en fazla 50 kelimeden oluşan spot cümleler hazırlanmalıdır.
9. Mevzuat ve yargı kararlarının kullanılması halinde, bunlara aynen yer verilmemeli, kısa ve özet bir biçimde yazarın da görüşünü kapsayacak şekilde yorumlanmalıdır.
10. Dergide yayımlanacak eserlerde, belli bir kurum, kuruluş veya şahısa olumlu ya da olumsuz bir şekilde işaret edilmemesine özen gösterilmelidir.

YAZIM İLKELERİ

1. Makaleler ve diğer çalışmalara ilişkin fotoğraf, şekil, tablo vb. dokümanlarını ve yazara ait fotoğrafın yüksek çözünürlükte jpg formatında dergi@tbb.gov.tr adresine veya Tunus Caddesi No:12 Kavaklıdere Ankara adresine CD ile gönderilmelidir.
2. Yazarın adı, soyadı, unvanı, görevi, e-posta adresi, çalıştığı kurum/kuruluş bilgisi yazının ilk sayfasında, başlığın altında yer alacak biçimde gönderilmelidir.
3. Yazılar: Microsoft Windows Word ortamında: A4 boyutunda, kenar boşlukları iki buçuk (2,5) cm. ve satır aralığı bir buçuk (1,5) cm, Times New Roman karakterinde, 12 punto, dipnotlar 10 punto ile ve toplam 6 sayfayı geçmeyecek şekilde kaleme alınmalıdır.
4. Makalenin ana başlığı mümkün olduğunca kısa tutulmalıdır. Makalelerde kullanılacak bölüm başlıkları büyük harf ve bold yazı karakteri ile yazılmalıdır. Bölüm başlıklarının altında en fazla ikili alt başlık sistemi kullanılacaktır. İlk alt başlık küçük harf ve bold, ikinci alt başlık küçük harf, bold ve italik yazı karakteri ile ve tüm başlıklar sayısal sistem ile yazılmalıdır.
5. Tablo ve şekillere başlık ve numara verilmelidir. Tablolardaki bilgilere yapılan atıflar, tablo numarası da belirtilerek belirgin hale getirilmelidir. Mevzuattan ve başka kaynaklardan doğrudan yapılan alıntılar, tırnak işareti ("...") içinde ve yatık (italik) yazılmalıdır.
6. Tırnak içinde verilen metinde yeniden tırnağa alınması gereken bir sözü belirtmek için "... .." şeklinde tek tırnak kullanılmalıdır.
7. Sıra sayıları ekle gösterildiğinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılmalı ayrıca nokta konmamalıdır. Örneğin; 5'inci, 7'nci
8. Belli bir Kanun ve Yönetmelik adından söz edildiği durumlarda ekler kesme işareti ile ayrılmalıdır. Örneğin; ... Kanunu'nun, ... Kanun'a, ... Yönetmeliği'nin vb.
9. Dipnotlar ilgili sayfanın altında gösterilecektir. Dipnot gösterimi:
 - Kitaplar için: Yazar adı, yayın adı, yer adı, yayınevi adı, yayın yılı, s. ...
 - Dergiler için: Yazar adı, makale adı, dergi adı, cilt ..., no ..., yayın yılı, s...
 - Yazarsız yayın gösterim: Kurum adı, yayın adı, yer adı, yayın yılı, s...
10. Kaynaklara çalışmanın sonunda yer verilmelidir. Kaynakça gösterimi:
 - Kitaplar için: Yazar soyadı-adı, yayın adı, yer adı, yayınevi adı, yayın yılı.
 - Dergiler için: Yazar soyadı-adı, makale adı, dergi adı, cilt ..., no ..., yayın yılı.
 - Yazarsız yayın gösterim: Kurum adı, yayın adı, yer adı, yayın yılı.
 - İnternet erişim gösterim: www....., erişim tarihi.

DiĞER HUSUSLAR

1. Dergide yayımlanan makale ve diğer çalışmalara, çalışmanın dergide yayımından sonra telif ücreti ödenir. Telif ücreti ödemesinde, 23.01.2007 tarih ve 26412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ödenecek Telif ve İşleme Ücretleri Hakkında Yönetmelik" hükümleri dikkate alınır.
2. Telif ücretinin havale edileceği banka ile IBAN numarası ve derginin gönderileceği posta adresi yazının en sonunda belirtilmelidir. Yazısı yayımlanan yazarın posta adresine, ilgili dergi sayısından iki adet gönderilir.

04

TBB Meclisi Olağan Toplandı

18

657 Sayılı Kanun Uygulamasında Vekalet Görevi

46

Çevre Yatırımlarının Finansman İhtiyacı ve Belediyelerin Durumu

64

Lobicilik Faaliyetlerimiz Sürüyor

İÇİNDEKİLER

06

Engelsiz Kent
Engelsiz Turizm Sempozyumu
Antalya'da Gerçekleşti

08

Yerel Yönetim
Üniversite İşbirliğine Örnek:
Proje İstanbul

12

1980
Sonrası Türk Kamu
Yönetiminin Değişimi

24

Stratejik Planlama

30

Mahalli İdarelerde
Muhasebe Sistemi

42

Yatırım Teşvik
Belgesinin Özellikleri ve
Belediyelere Sağladığı Avantajlar

52

Atıksu Altyapı
Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri
Tarifelerinde Yapılan Düzenlemeler

58

Eğitim Başarımız
Büyüyor

60

II. Kadın Sığınma
Evleri Çalıştayı

66

Soru-Cevap Hattı
Öğrenmek İstedikleriniz

80

Resmi Gazete'den
Seçtiklerimiz

Genelgeler
Duyurular

86
94

TBB MECLİSİ OLAĞAN TOPLANDI

Türkiye Belediyeler Birliği Başkanını, Başkanlık Divanı Üyelerini ve Encümenini Seçti

Türkiye Belediyeler Birliği 2011 yılı Mayıs ayı Olağan Meclis Toplantısı 26 Mayıs 2011 tarihinde Ankara'da yapıldı.

Toplantının açılış konuşmasını Birlik Başkanı Dr.Kadir TOPBAŞ yaptı. TBB ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Dr.Kadir TOPBAŞ konuşmasında, öncelikle Türkiye Belediyeler Birliğini kuran ve bugünlere gelmesine vesile olan geçmiş yöneticilerine ve tüm çalışanlarına teşekkür ederek başladı. Başkan Topbaş, belediyelerin yaşadığı sorunların çözümü için Türkiye Belediyeler Birliğinin önemli bir fonksiyonu olduğunu ve Birliğin yöneticileri ve çalışanlarının büyük bir gayret ile çalıştığını kaydetti.

Geçmişte yerleşimlerin site devletler şeklinde olduğunu, günümüzde de artan ihtiyaçlara uyarak benzer yerleşmelerin belediyeler şeklinde örgütlenmesini söyleyen Birlik Başkanı Topbaş, "Vatandaşa en yakın hizmet birimleri olan belediyelerin yetki ve sorumlulukları ile gelirlerinin artırılması gerekir. Dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türkiye'de de yerleşmenin önündeki engeller kaldırılmalıdır" dedi.

Birlik Başkanı ayrıca, "Türk belediyeçiliği ulusal düzeyde olduğu gibi uluslararası arenada da önemli başarılarla imza atmaktadır. Geçmişte adaylık başvuruları için dahi birçok engelle karşılaştığımız teşkilatların karar mercilerinde bugün birçok belediye başkanımız ve belediye meclis üyelerimiz aktif olarak yer almaktadırlar" diye konuştu.

Bu kapsamda Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı (UCLG)'nin başkanlığını yürüttüğünü, aynı zamanda Birleşmiş Milletler Yerel Yönetimler Danışma Komitesi (UNACLA)'nın da başkanlığına seçildiğini belirten Başkan Topbaş, bunun yanında Türk Belediyelerinin Avrupa Komisyonu Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi (KONGRE)'nde bir ulusal delegasyonumuzun olduğunu, Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi Başkan Yardımcılığının da bir Türk belediye başkanı tarafından (Çankaya Belediye Başkanı Sayın Bülent TANIK) yürütüldüğünü ifade etti.

Toplantıda daha sonra gündem maddelerinin görüşülmesine geçildi.

Birlik Başkanı, Başkanlık Divanı Üyeleri ve Encümen seçimi belirlendi

Toplantı gündemi çerçevesinde birlik başkanlığı seçimi yapılarak Birlik Başkanlığına **İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Kadir TOPBAŞ** tekrar seçildi. Ardından Birlik Başkanı Dr. Kadir TOPBAŞ başkanlığında bir yıl-lığına görev yapacak Encümen Üyeleri ve Meclis Başkan Vekili ile Katip Üyelerden oluşan Başkanlık Divanı Üyeleri seçimi belirlendi.

Çok sayıda belediye başkanı ve meclis üyesinin katılımı ile yapılan Meclis Toplantısında 2010 yılı **Faaliyet Raporu**, 2010 yılı **Kesin Hesabı**, **TBB yeni logosu**, **Gayrimenkul Alımı ve Kiralanması**, ve **Kadro İptal/İhdas** konuları da görüşülerek karara bağlandı.

Toplantının dilek ve temenniler bölümünde söz alan belediye başkanları da görüş ve önerilerini dile getirdi.

MECLİS BAŞKAN VEKİLİ

1- Yusuf Ziya YILMAZ

Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı

2- Veli KORKMAZ

Kırıkkale Belediye Başkanı

KATİP ÜYELER (ASİL)

1- Hakan TÜTÜNCÜ

Kepez Belediye Başkanı

2- Tülay TUNCAY PEKER

Kırklareli Belediye Meclis Üyesi

KATİP ÜYELER (YEDEK)

1-Hidayet DEMİRHAN

Çeltikçi Belediye Başkanı

2- Mustafa YILMAZ

Bağcılar Belediye Meclis Üyesi

ENCÜMEN ÜYELERİ

(Mayıs 2011-Mayıs 2012)

Ahmet KÜÇÜKLER

Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanı

Tahir AKYÜREK

Konya Büyükşehir Belediye Başkanı

Osman ZOLAN

Denizli Belediye Başkanı

Mehmet Beşir AYANOĞLU

Mardin Belediye Başkanı

Osman GÜRÜN

Muğla Belediye Başkanı

Hasan ÜNVER

Nevşehir Belediye Başkanı

Kadir KARA

Osmaniye Belediye Başkanı

Edibe ŞAHİN

Tunceli Belediye Başkanı

Veysel TIRYAKI

Altındağ Belediye Başkanı

Hasan AKGÜN

Büyükçekmece Belediye Başkanı

Bülent TANIK

Çankaya Belediye Başkanı

Bekir ÖZTEKİN

Oğuzeli Belediye Başkanı

Serhat ORHAN

Turgutlu Belediye Başkanı

Osman YILMAZ

Çaltı Belediye Başkanı

Logomuz Değişti...

Kurum kimliğimizin temelini oluşturan yeni logomuz Meclis Toplantısında alınan kararla kabul edildi.

► Logomuzun üst kısmında yer alan küçüklü ve büyüklü noktalar her statüde ve ölçekteki belediyelerin Türkiye Belediyeler Birliği'nce temsilini ve birliğini göstermektedir. Logonun ortasındaki küre formu ise dünyayı sembolize etmekte, Birliğin dünya ile de bütünlük ve dünyadaki gelişmelere açık olduğunu göstermektedir. Yerel ve küreselin yan yana durduğu çağdaş dünyayı ifade eden bu sembol aynı zamanda logoya perspektif ve derinlik kazandırmaktadır.

► Türk Bayrağı'nın renkleri olan kırmızı-beyaz kullanılarak; Türkiye Belediyeler Birliği olduğu vurgulanmıştır. Bu renk kodlaması, uluslararası platformda da bilinmektedir. Kırmızı-beyaz renkler, kontrast oranı yüksek renkler olduğu için dikkat çekici, etkileyici ve enerjik görünmektedir. Kullanılan kırmızı tonu, baskı teknikleri açısından risksiz bir renktir. Ofset, tıfdruk ve flexo gibi birçok teknikte aynı sonucu vereceği için kurum görsel kimliğinde farklı sonuçların oluşmasına neden olmaz.

► TBB için kullanılan yazı karakteri; güçlü, etkileyici, ayakları yere basan, dikkat çeken, birliği kucaklayıcı ve modern bir yapıdadır.

ENGELSİZ KENT - ENGELSİZ TURİZM SEMPOZYUMU ANTALYA'DA GERÇEKLEŞTİ

Birliğimiz ve Özürlüler İdaresi Başkanlığı işbirliğinde düzenlenen “Engelsiz Kent-Engelsiz Turizm Sempozyumu” 15-19 Mayıs 2011 tarihlerinde 500 belediye personelinin katılımı ile Antalya’da yapıldı.

Özürlü kişilerin sosyal hayata daha aktif katılımı için kamusal alanların ulaşılabilir duruma getirilmesi, Türkiye’nin turizm potansiyelinin tanıtılması ve seyahat edebilen özürlü kişilerin ülkemiz turizminden yararlanabilmesi amacıyla gerekli alt yapı düzenlemeleri konusunda; Mart 2011 tarihinde imzalanan “Türkiye Belediyeler Birliği, İçişleri Bakanlığı ve Özürlüler İdaresi Başkanlığının Ortak Hizmet Projeleri Gerçekleştirmelerine İlişkin Protokol” çerçevesinde düzenlenen sempozyum belediye başkanı, başkan yardımcılarını, imar ve şehircilik ile fen işleri birimlerinin amirleri ile çalışanlarının katılım ile gerçekleşti.

“Herkes için ulaşılabilir engelsiz kent”

Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin GÜNGÖR’ün da bir konuşma yaptığı açılış ve protokol konuşmalarının ardından düzenlenen ilk oturum “Herkes İçin Ulaşılabilir, Erişilebilir Engelsiz Kent - Engelsiz Turizm Kavramı ve Önemi” konusunda yapıldı.

Başkanlığını Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanı Bekir KÖKSAL’ın yaptığı oturumda, Konya Büyükşehir Belediyesi, Fen İşleri Daire Başkanlığı İnşaat Müh. Yasin ŞİRİN, “Engelsiz Turizm Kenti – KONYA”; Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı Uzmanı Dr. Deniz Çağlayan GÜMÜŞ, “Engelsiz Kentler İçin Ulaşılabilirlik Stratejisi ve Eylem Planı”; Kültür ve Turizm Bakanlığı Uzmanı Ümran Dilek TOPRAK “Engelsiz Turizm” ve Şehir Plancısı,

www.engelsizkent.org. Koordinatörü Metehan GÜLTAŞLI, “Herkes için Ulaşılabilirlik Ekseninde Yerel Katılım Mekanizmalarına Örnek bir uygulama: www.EngelsizKent.org” üzerine birer konuşma yaptı.

“Engelsiz turizmin yaygınlaştırılması”

Üç gün sürecek olan sempozyum kapsamında düzenlenen ikinci oturum “Engelsiz Kent-Engelsiz Turizm’in Yaygınlaştırılmasında Yaşanan Sorunlar” konusunda yapıldı. Başkanlığını Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Recep ÖZBAY’ın yaptığı oturumda, Başbakanlık Özürliüler İdaresi AB ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanı Dr. Sermet BAŞARAN, “Ulusal ve Uluslar arası Mevzuatın Uygulanmasındaki Sorunlar”, Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Başkanı Yusuf ÇELEBİ “Engelsiz Kentler Herkes İçin Engelsiz Turizm Demektir” ve TMMOB Şehir ve Bölge Plancıları Odası Temsilcisi Nimet SIRCAN, “Engelsiz ve Erişilebilir Kentsel Mekanların Turizm Bölgeleri Açısından Değerlendirilmesi” konulu sunumlar yaptı.

“Engelsiz turizmin teşvik ve finansmanı”

Oturum Başkanlığını Sakarya Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ali SEYYAR’ın üstlendiği “Engelsiz Turizm’in Teşvik ve Finansmanı” konulu oturumda ise Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Kontrolörler Kurulu Başkan Yardımcısı İrfan AKINCI, “Engelsiz Turizm’in Teşvik ve Finansmanı - Engelsiz Turizm Kenti Alanya Örneği”; Akdeniz Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Yeliz Gül EGE, “Dünya’da Engelsiz Turizm Nerede? Türkiye’de Neler Yapılıyor?”; Türkiye Seyahat Acentaları Birliği TURSAB Boğaziçi Bölgesel Yürütme Kurulu Başkanı Nejat KARAGÖZ, “Engelsiz Turizm Alanında TURSAB’ın Ulusal ve Uluslar arası Çalışmaları” ve Akdeniz Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Y.O.’dan Doç. Dr. Nedim YÜZBAŞIOĞLU, “Engelsiz Turizm Açısından Bir Otelin İncelenmesi” başlıklı sunumlarını gerçekleştirdi.

“Engelsiz turizmin sürdürülebilirliği ve STK işbirliği”

“Engelsiz Kent- Engelsiz Turizm’in Sürdürülebilirliğinde Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Örgütleriyle İşbirliğinin Önemi” son oturumun Başkanlığını ise İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Sedat MURAT üstlendi.

Bu oturumda, “Türkiye Belediyeler Birliği ile Belediyelerin Engelsiz Ulaşılabilir Kent Yaşama Alanları konusunda Görev ve Sorumlulukları” konusunda Şehir Plancısı TBB İmar ve Şehircilik Müdürü Ayşe ÜNAL; “Engelsiz Kent - Engelsiz Turizm’in Sürdürülebilirliğinde STK’ların Önemi” konusunda Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Eğitim, Kültür ve Rehabilitasyon Sekreteri Bilal KIZARTICI ile “Engelsiz Turizmde Erişilebilirliğin Yeri: Yerel Yönetimlerin Sorumluluğu ve Sivil Toplum Örgütlerinin Rolü” konusunda Gazi Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Hülagü KAPLAN birer sunum yaptı,

Sempozyum moderatörlüğü OZIDA’dan Yaşar KOCAOĞLU, TBB’den Ayşe ÜNAL ve STK’dan Rifat EMEKÇİ’nin üstlendiği “Öneriler ve Sonuç Bildirgesinin Oluşturulması” bölümü ile sona erdi.

Prof.Dr. Adem ESEN

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Rektörü

YEREL YÖNETİM - ÜNİVERSİTE İŞBİRLİĞİNE ÖRNEK: PROJEM İSTANBUL

“Üniversitelerle yerel yönetimlerin bulundukları iller veya bölgeler için ortak projeler üretmeleri önemli bir olgudur. Ancak bu, çoğu zaman bir temenni olarak kalmaktadır. Böyle bir teşebbüsün önünde her iki taraftan kaynaklanan bazı engeller yer almaktadır. Bununla beraber her ilimizde bir üniversite kurulması artık yerel üniversitelerin yerel yönetimler, kamu kuruluşları ve özel sektörle yakın ilişkilerin gelişeceğini göstermektedir.”

1. ÜNİVERSİTE, SANAYİ VE YEREL YÖNETİM İŞBİRLİĞİNİN ÖNEMİ

Üniversitelerin başta sanayi olmak üzere iktisadi sektörlerle işbirliği konusunda yoğun olarak durulmaktadır. Üniversite ile sanayi işbirliği sorunları üzerinde görüş alış-verişinde bulunmak, etkin ve verimli bir biçimde yürütülmesini sağlamak üzere öneriler geliştirmek, bu önerilerin gerçekleştirilmesi yönünde çaba sarf etmek ve gerekli girişimlerde bulunmak amacıyla birçok merkez kurulmuştur.

Ayrıca üniversitelerde sürekli veya hayat boyu eğitim merkezleri ile mesleki eğitim çalışmaları sektörel işbirliğine örnek gösterilebilir.

Yerel nitelikli ortak ihtiyaçları karşılamak üzere kurulan yerel yönetim birimi belediyelerin görev ve sorumlulukları ilgili yasalarda belirtilmektedir. Hızlı teknik gelişmeler, dünyada iletişimin gelişmesi, ihtiyaçların çeşitlenmesi gibi nedenlerle belediyelerin hemşehrilerinin ihtiyaçlarına cevap verebilmeleri zorlaşmaktadır. Bu nedenle belediyelerin araştırma birimlerine ihtiyaçları artmaktadır.

Belediyelerin beldeleriyle ilgili tüm konuları değerlendirecek elemanları yeterli değildir veya olması da gerekmez. Ayrıca belediyelerin tüm hizmetleri için kadrolarına

eleman almaları da düşünülemez. Buna karşılık üniversitelerin kadrolarında farklı disiplinlerden pek çok araştırmacı istihdam edilmektedir. Bunların da sadece teorik konularla uğraşarak pratiği değerlendirmemeleri de çağdaş akademik anlayışla bağdaşmamaktadır.

Piyasada üretilemeyen mal veya hizmetlerin özellikle uzun süreli araştırmalara dayanan çalışmalar önemli maliyetleri gerektirmektedir. Bunların önemli bir kısmı üniversitelerde laboratuvara, araştırma merkezi şeklinde bulunmaktadır.

Yine belediyeler, daha çok uygulamayla ilgilenmektedir. Yani belediye çalışmalarının pratikle çok yakın ilişkisi vardır. Hemşehrilerin belediye çalışmalarının somut sonuçlarını görmek isterler. Yerel seçimlerdeki siyasal rekabet de bu somut sonuçlara odaklanır.

Üniversitelerin yerel konularla ilgili teknik, sosyal, sağlık ve diğer araştırmaları bir süre alır. Yani belediye yönetimleri kısa süreli (en azından uzun süreli olmamalı) projeler üzerinde yoğunlaşırken, üniversiteler daha uzun süreli projeler üzerinde dururlar.

Üniversitelerin kuruluşunu düzenleyen 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nda Yükseköğretimin amacının belirtildiği 4'üncü maddesine göre, öğrencileri yurt kalkınması

ve ihtiyaçlarına göre yetiştirmek, ülkenin refah ve mutluluğunu artırmaya çalışmak, gelişme ve kalkınmaya destek olmak ve bu amaçlar için kurumlarla işbirliği yapmak amacı vardır.

Ana ilkelerin belirtildiği 5/d'inci maddesine göre, "Eğitim - öğretim plan ve programları, bilimsel ve teknolojik esaslara, ülke ve yöre ihtiyaçlarına göre kısa ve uzun vadeli olarak hazırlanıp sürekli olarak geliştirilir". Aynı şekilde (h) bendinde yükseköğretim kurumlarının kalkınma planları ilke ve hedefleri doğrultusunda ülke, çevre ve uygulama alanı ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik planlanması ve gerçekleştirilmesi sayılmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun farklı maddelerinde üniversitelerin belediye ile işbirliğine yer verilmiştir. Bunlar;

- Hemşehri hukukunun oluşmasında, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi, kültürel dengelerin korunması çalışmalarında üniversiteler ve diğer (sivil toplum kuruluşları, kamu kuruluşları, dernekler, sendikalar, uzmanlar...) katılımı için belediyeler gerekli çalışmaları yapar. (5393/ madde 13)
- İhtisas komisyonlarını düzenleyen 24'üncü maddede göre, mahalle muhtarları ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri ile ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar ve gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri yanında üniversiteler, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.
- Nüfusu 50.000'den fazla olan belediyeler stratejik plan hazırlamak zorundadır. Belediye Kanunu'nun 41'inci maddesine göre, "Stratejik plân, varsa üniversiteler ve

meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer". Tüm illerde üniversite kurulduğuna göre, belediyeler stratejik plan yaparken, üniversitelerin görüşleri almak zorundadır.

- Acil durum planlamasında da üniversitelerin görüşleri alınır. (Madde 53)
- Kent konseyinde üniversiteler temsil edilir ve faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar. (Madde 76) Kent Konseyi Yönetmeliği'ne göre kent konseyinde bir üniversiteden en fazla iki, birden fazla üniversite varsa her birinden birer temsilci olur.

1.1. Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) Faaliyetleri

Bilimsel ve teknik bilgilerin yeni uygulamalarda kullanılması demek olan Ar-Ge faaliyetlerinin ülke ve kurumlar için önem taşıdığı tartışılmaz. Ar-Ge, verimliliği ve etkinliği artırır; iyi ve faydalı olana ulaştırır. Teknolojik buluş, yenilik yapabilen işletmeler rakiplerine üstünlük sağlar. İşletmeler sektörlerinde yenilikçi olarak isim yapmak, bunu sürdürmek, kamu oyuna karşı sosyal sorumluluklarını yapabilmek, hemşehrilerinin taleplerini karşılamak, yetenekli ve istekli personeli çekebilmek ve böylelerini tutmak ve şevkini artırmak amacıyla Ar-Ge faaliyetlerine önem verir.

Temel araştırmalar büyük maliyet gerektirdiğinden piyasadaki işletmeler rağbet göstermeyebilir. Ancak bu alana yatırım yapanlar, üniversiteler ve çok büyük şirketlerdir. Oysa temel araştırmalar, çeşitli uygulamalı araştırmalara esas oluşturur. Uygulamalı araştırma ve geliştirme mal ve hizmetlerin iyileştirilmesi, süreçlerin geliştirilmesine yol açar.

Ülkemizde genel olarak Ar-Ge faaliyetlerine ayrılan payın yeterli olmadığı bilinmektedir. Bu faaliyetlerin maliyetinin yüksek olması yanında beşeri kaynakların yetersizliği de bu faaliyetleri sınırlamaktadır.

Ar-Ge faaliyetlerinin az olmasının nedenlerini şöyle sıralamak mümkündür:

- Gerek ülke çapında, gerekse üniversite ve bölge çapında araştırma önceliklerinin belirlenmemiş veya net olmaması,
- Bu tür faaliyetlere ayrılan kaynakların yetersiz kalmasıdır.

Yukarıdaki sorunlara bağlı olarak araştırmacı sayıları da azdır. Ancak üniversiteler genel anlamda danışmanlık, mühendislik hizmetleri, araştırma ruhunu temsil etmeleri nedeniyle Ar-Ge faaliyetlerini destekler. Ayrıca lisansüstü programlarıyla bu faaliyetleri artırır. Üniversitelerdeki bilim merkezleri, araştırma merkezleri, teknoparklar bu kültürün yerleşmesinde önemli organlardır.

TÜİK verilerine göre, 2009 yılı Ar-Ge Faaliyetleri Araştırması sonuçlarına göre kamu kuruluşları, vakıf üniversiteleri ve ticari sektördeki anket sonuçları ile devlet üniversitelerinin bütçe ve personel dökümlerine dayalı olarak Türkiye’de Gayri Safi Yurtiçi Ar-Ge Harcaması 2009 yılında bir önceki yıla göre % 17,3 artarak 8 087 Milyon TL olarak hesaplanmıştır.

Türkiye’de Gayri Safi Yurtiçi Ar-Ge harcamasının Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) içindeki payı %8,5’tir. Bu oran 2008 yılında %7,3’tür.

2009 yılında Gayri Safi Yurtiçi Ar-Ge harcamalarının %47,4’ü yükseköğretim, %40,0’i ticari kesim ve %12,6’sı kamu kesimi tarafından gerçekleştirilmiştir. Kamu kesimi içinde yerel yönetimlerin, bunun içinde de belediyelerin payıyla ilgili veriler yoktur. Bir önceki yıl ticari kesim %44,2 ile ilk sırada yer alırken, bunu %43,8 ile yükseköğretim, %12,0 ile kamu kesimi takip etmekteydi.

Ar-Ge harcamaları, finanse eden kesimler itibarıyla incelendiğinde; harcamaların %41,0’i ticari kesim, %34,0’i kamu kesimi, %20,3’ü yükseköğretim kesimi, %3,7’si yurtiçi diğer kaynaklar ve %1,1’i yurtdışı kaynaklar tarafından karşılanmıştır. 2009 yılında Tam Zaman Eşdeğeri (TZE) cinsinden toplam 73 521 kişi Ar-Ge personeli olarak çalışmıştır. Bir önceki yıla göre sinden Ar-Ge personel sayısındaki artış %9,3’tür. Sektörler itibarı ile dağılıma bakıldığında, TZE cinsinden top-

lam Ar-Ge personelinin 2009 yılında %42,8’i ticari kesimde, %42,2’si yükseköğretim kesiminde ve %15,0’i kamu kesiminde bulunmaktadır.

2009 yılında istihdam edilen 10 000 kişiye düşen Tam Zaman Eşdeğeri (TZE) Ar-Ge personeli sayısı 34,6 kişidir.

Kamu kesimindeki Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulları (APK) aktif görevdeki görevlilerin pasif görevlere getirilme yeri olarak değerlendirilmelidir. Yoksa bu kurulların Ar-Ge faaliyetleriyle ilgisi bulunmamaktadır.

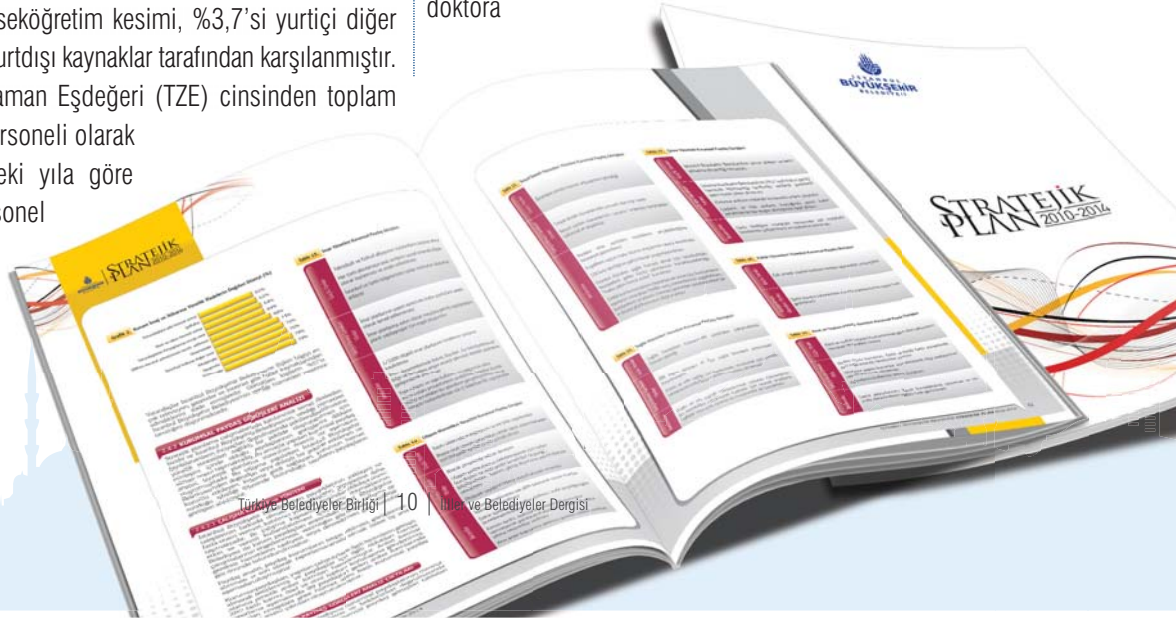
1.2. “Projem İstanbul”

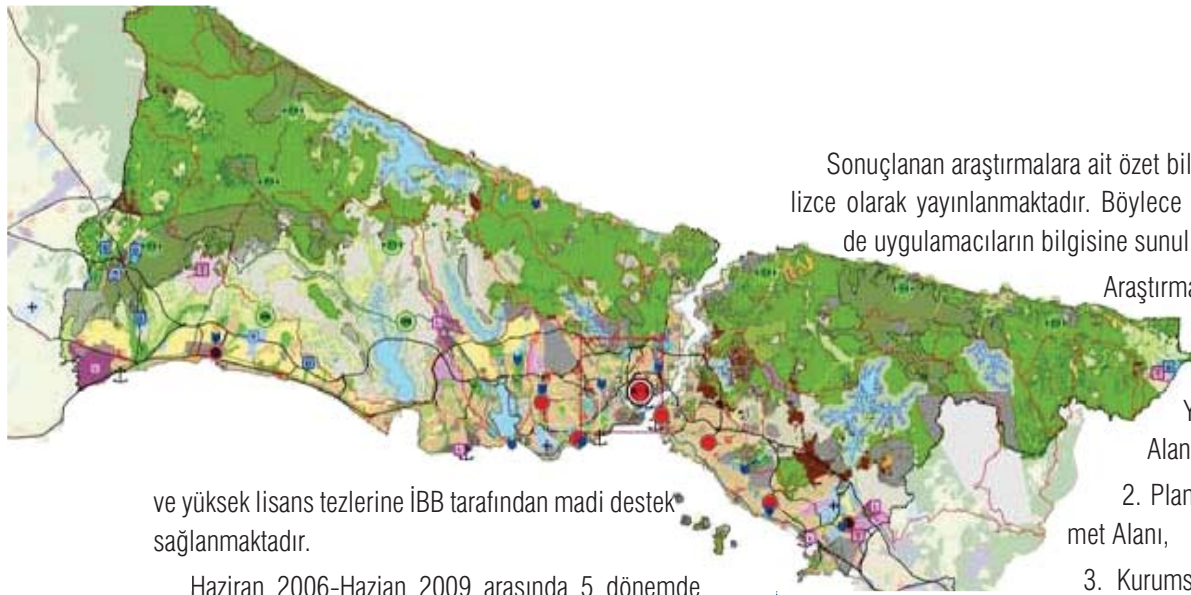
Belediye ile üniversitelerin işbirliğine örneklerden birisi İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) tarafından desteklenen Projem İstanbul’dur. İBB 2010-2014 Stratejik Planında, stratejik amaçlardan birisi paydaşlarla işbirliğini güçlendirmek başlığı altında kurum dışındaki paydaşlarla işbirliği geliştirmek ve bu işbirliğini destekleyen projelerle kurumsal kapasitenin geliştirilmesi yer almaktadır.

Projenin amaçları şunlardır:

- İstanbul’da yerleşik Üniversiteler bünyesinde, İstanbul’la ilgili ve İBB’nin görev ve sorumluluk alanlarına giren sektörler ve konularda yapılacak Doktora Tezi, Yüksek Lisans Tezi ve Araştırma Projelerinin hazırlanmasını sağlamak,
- İstanbul kentinin, Üniversitelerinde mevcut akademik potansiyelden kentin sorunlarının çözümünde etkin bir araç olarak yararlanmasını sağlamak,
- İBB ile İstanbul’daki yerleşik Üniversiteler arasında bulunan ortaklaşa hizmet üretme anlayışının somut ve başarılı bir uygulamasını gerçekleştirmek,
- Kentteki Üniversitelerdeki araştırmacıları, İstanbul’la ilgili akademik araştırmalara yönlendirmektir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin (İBB) İstanbul’da bulunan üniversitelerle yaptığı protokoller 2006 yılı Haziran ayında başlamıştır. Belediyenin görev alanına giren konularda üniversitelerde yürütülecek araştırma projelerine, doktora

ve yüksek lisans tezlerine İBB tarafından maddi destek sağlanmaktadır.

Haziran 2006-Haziran 2009 arasında 5 dönemde proje kabulü yapılmış; toplam 626 akademik başvurunun 368'i araştırma projesi, 121'i doktora ve 137'si yüksek lisans tez başvurusudur. Bunların önemli bir kısmı tamamlanmıştır. Kapsamda yürütülmekte olan araştırmalar için belediyenin sağladığı maddi destek tutarı yaklaşık 1 milyon avrodur.

Bu proje geniş kapsamlı, katılımcı ve sürdürülebilir nitelikte olmak bakımından önemli bir özelliğe de sahiptir. Uygulanabilir öneriler geliştirilmesi amacıyla akademik araştırma potansiyellerini yerelle yönlendirmektedir. İstanbul'daki 19 üniversite ile 2006 yılında başlatılan projeye daha sonra 4 üniversite de katılmıştır.

Bu proje ile desteklenen araştırmalara sağlanan maddi destek, doğrudan araştırmacılara verilmekte, üniversitelere de teşvik primi olarak verilmektedir. Böylece doğrudan araştırmacıların ilgisini çekmektedir.

Yeni başvurular değerlendirilerek İBB tarafından desteklenirken önceden destek verilenler tamamlanmaktadır.

Sonuçlandırılan araştırmalar araştırmacının paydaşı olan kurum, kuruluş, üniversite ve sivil toplum kuruluşları ile değerlendirilmekte, bu toplantılardaki katkı ve eleştiriler göz önüne alınarak gerekli görülürse düzeltilmektedir.

Sonuçlanan araştırmalara ait özet bilgiler Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmaktadır. Böylece hem akademik hem de uygulamacıların bilgisine sunulmaktadır.

Araştırma alanları şöyledir:

1. Kamu Düzeni Afet ve Risk Yönetimi Ana Hizmet Alanı,
2. Planlama-İmar Ana Hizmet Alanı,
3. Kurumsal Yapı ve teknoloji Yönetimi Ana Hizmet Alanı,
1. Ulaşım Ana Hizmet Alanı,
2. Kültür-Turizm-Tanıtım Ana Hizmet Alanı,
3. Altyapı-Çevre ve Enerji Kullanımı Ana Hizmet Alanı,
4. Sağlık-Toplum Refahı ve Sosyal Yapı Ana Hizmet Alanı.

Projeler doğrudan belediyeyi ilgilendirirken, dışsal etkilerini de unutmamak gerekir. Ayrıca teorinin pratiğe aktarılması bakımından önemlidir. Diğer belediyelerimiz için de değerlendirilebilecek bir proje olduğu kesindir.

2. SONUÇ

Her ilimizde bir üniversitenin kurulması, fakültelerin ve yüksekokulların ilçelerde açılması üniversitelerin yerel yönetimlerle ortak çalışma yapmaları için uygun şartları hazırlamaktadır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin (İBB) projeleri arasında yer alan "Projem İstanbul" bu işbirliğinin iyi bir örneğini oluşturmaktadır. İstanbul'daki 23 üniversite ile yapılan protokol çerçevesinde bugüne kadar toplam 626 akademik başvuru ile 368 araştırma projesi, 121 doktora ve 137 yüksek lisansın önemli bir kısmı tamamlanmıştır. Bu araştırmalara İBB'nin maddi desteği 1 milyon Avro civarındadır. Projelerin hayata geçirilmeleri ile hem üniversitelere hem de Belediyeye ve hemşehrilerine önemli doğrudan ve dolaylı pek çok fayda sağlanmaktadır.

Selim ÇAPAR

İçişleri Bakanlığı • AREM Başkan Yardımcısı

1980 SONRASI TÜRK KAMU YÖNETİMİNİN DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMÜ

“ 1980 sonrasında Türkiye köklü bir sosyo-ekonomik yapılanma sürecine girmiştir. Bu süreçte içte ve dışta yaşanan önemli olayların belirleyiciliğinin etkili olduğu görülmektedir. Bir ölçüde ülke, tepkisel bir yaklaşımla (reaktif) karşı karşıya kaldığı sorunları aşma yoluna gitmiştir. 1980’lerde 24 Ocak kararları ile başlayan ekonomide liberalleşme ve ihracata yönelik bir ekonomik yapı oluşturma çabası başlamıştır. Bu çabalarla birlikte dünyada oluşan küresel kapitalizm ya da Post-Fordist birikim aşamasına kayıtsız kalınmadığı da anlaşılmaktadır. Bu bağlamda ortaya çıkan Yeni Kamu İşletmesi ve Yönetişim yaklaşımlarına uygun olarak kamu yönetiminde yapısal ve işlevsel anlamda önemli bir dönüşüm sürecine girildiği görülmektedir. Hatta merkezi devlet yapılanmasından adem-i merkezîyetçiliğe doğru köklü bir geçiş söz konusudur. Dolayısıyla 1980 sonrasında Türk devlet geleceğinde önemli bir dönüşüm yaşanmaktadır. ”

1970’li yılların ortasında kapitalist sistem ciddi sorunlarla karşılaşmıştır. Ulusal ekonomileri etkileyen kamu maliyesi krizi hükümetleri harcamaları kısma ve tasarruf yapmaya yöneltmiştir (Dreyfus, 2007: 255). Bu krize karşı, kapitalist sistemin yeniden üretilmesi yönünde yeni muhafazakârlık ile destekli neo-liberalizm adı verilen sistematik içinde çözüm arayışları başlamıştır (Aksoy, 2004: 32). Başka bir deyişle, refah devletinin sona erdiği, ekonomik ve sosyal alanda devletin ve kamunun faaliyet alanının daraltıldığı ve bu alanda kamu yönetiminin kamu işletmeciliği anlayışı ile yapılandırıldığı neo-liberalizmin hâkim olduğu bir süreç yaşanmaya başlamıştır. Bununla birlikte kamu yönetiminde verimlilik, hesap verebilirlik, şeffaflık, katılım, etkinlik gibi kavramlarla ifade edilen yönetim ve ayrıca küreselleşme, özelleştirme, yerelleşme gibi kavramlar sıkça kullanılmaya başlamıştır (Akıllı v.d, 2007: 153). Küreselleşme ve bilgi toplumuna geçiş gibi mega – eğilimlerin de bu süreç üzerine etkileri de göz ardı edilemez niteliktedir (Çapar, 2009: 18).

Kapitalizm 1980 sonrası Post-Fordist sermaye birikim aşamasına geçmiştir. Post-Fordist sermaye birikim rejimi ve düzenleme biçimi ile kendisini yeniden üretmesine koşut olarak, devlet, bürokrasi ve kamu personel rejimi yeniden biçimlenmektedir (Aslan, 2006). Dünyada ve Türkiye’de kamu personel rejimindeki gelişmeler de bu bağlamda biçimlenmektedir (Aslan, 2005).

Bu çalışma 1980 yılı sonrasında Türkiye’de kamu yönetimi alanında yaşanan gelişmeleri ana hatlarıyla ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla ilgili dönemin öne çıkan iç ve dış gelişmelere de dikkat çekilecektir.

1. DÖNEMİ ETKİLEYEN ÖNEMLİ İÇ VE DIŞ OLAYLAR

1.1. 24 Ocak Kararları

1980 yılında, 24 Ocak kararları olarak bilinen kararlar, Türkiye’de temel dönüşümün başladığı bir kırılma noktasını oluşturmaktadır. “Daha az devlet daha çok piyasa” ilkesine

dayanan liberalleşme politikalarının Türkiye’de devlet gele- neği üzerinde ciddi etkileri olmuştur (Sezen, 2003:118). Bu süreçte, ülke ekonomisinin uluslar arası, finans kuruluşları- na bağımlılığının artması ile Türk Kamu Yönetiminde etkileri ortaya çıkmaya başlamıştır. AB’ye uyum sürecinin yarattığı baskı yanında, IMF ve Dünya Bankası ile yalnızca ekonomik değil aynı zamanda kamu yönetiminin işlev ve kurumlarıyla köklü bir değişimi öngören yükümlülük üstlenilmesinin sonu- cu olarak dönüşümler ortaya çıkmaktadır (Sezen, 2003,118).

1.2. Askeri Darbe ve Müdahaleler

Türkiye’de 1980 yılında Demirel’in başkanlığındaki azın- lık hükümeti “12 Eylül Askeri Darbesi” ile düşürülmüş ve TBMM dağıtılmıştır. MGK (Milli Güvenlik Konseyi), yürütme ve yasama işlevlerinin tepe noktasını oluşturuyordu. 1981 yılı sonuna kadar MGK 268 yasa çıkarmıştı (Akşin, 2009: 275).

28 Şubat 1997 tarihinde ordunun müdahalesi “post- modern darbe” olarak adlandırıldı. Bölücü ve irticai faaliyet- lere yönelmiş bir müdahale olarak değerlendirildi. Başbakan Erbakan, görevini koalisyon ortağına devretmek için istifa etti. Cumhurbaşkanı Demirel ise, koalisyon dışındaki ANAP Genel Başkanını hükümeti kurmakla görevlendirdi.

27 Nisan 2007’de hükümeti uyarmak üzere Genel Kurmay Başkanlığı resmi internet sitesinden bir duyuru yapılmıştır. Ancak bu “e-muhtıra”nın AK Partinin lehine sonuçlar ver- diği, %48’lik bir oran ile seçimleri kazandığı ve kendi be- lirlediği adayı Cumhurbaşkanı olarak seçtiği biçiminde değerlendirmeler bulunmaktadır.

1.3. Ekonomik Krizler

Temmuz 1980’de faizlerin serbest bırakılması “ban- ker krizini” ortaya çıkardı. Ekonominin ihracata yönelik bir politikayla yönlendirilmesi ile Türk parasının değeri sürekli düşürülüyordu. 20 yıldan uzun bir dönemde çok yüksek bir “enflasyon süreci” yaşandı. IMF etkisiyle enflasyon dizgin- lendi ve 1 Ocak 1995’te paradan

sıfır atılması operasyonu ile paranın değerinin normalleştirilmesi süreci başlatıl- mış oldu.

ANAP hükümetlerinin başlattığı, açık vermeye, borçlan- maya dayalı ekonomik ve mali politikalar üzerine 1991’de iktidara gelen DYP-SHP koalisyonunun kamu açıklarının art- masına yönelik politikaları eklenince kriz ortaya çıktı. 1988 ile 1993 arasında dış borç miktarı 41 milyardan 67 milyar dolara yükseldi (Akşin, 2009: 294). Ocak 1994’te başlayan krize Mart sonunda yapılan yerel seçimler sonrasında “5 Ni- san Kararları” ile çözüm arandı.

1997 yılında Uzak Doğu’dan başlayan, “Asya Krizi” diye adlandırılan ve Dünya üzerinde etkileri olan krizden Türkiye ekonomisi de olumsuz yönde etkilendi.

Türkiye ekonomisi Aralık 1999’da IMF ile yapılan anlaş- ma ile sabit döviz kurlarını içeren bir modele göre yürütülü- yordu. 18 Şubat 2001 tarihinde Milli Güvenlik Kurulu esna- sında yaşanan sert bir tartışmanın tetiklemesiyle ile büyük bir “ekonomik kriz” ortaya çıktı. Ülke ekonomisi dibe vurdu. Dünya Bankası’ndan çağrılan Kemal Derviş bakan olarak ka- bineye girdi. IMF’nin istediği yasalar hızla çıkarıldı.

2007 yılında ortaya çıkan “küresel mali kriz” tüm dünya üzerinde etkili olmuş, elbette Türkiye’de olumsuz yönde bu krizden etkilenmiştir.

1.4. Bölücü Terör

1983’teki “Orly Olayı” Ermeni ASALA örgütünün son saldırısı oldu. 1984 yılında PKK terör örgütünün eylemleri başladı. 1987 yılında bölgede ilan edilen Olağanüstü Hal, 2002’de kaldırıldı. Terör örgütü başı 1999 yılında yakalandı ve yargılandı. Terör olayları gerek ülke ekonomisi, gerekse bölge ekonomisi üzerinde, ciddi boyutta olumsuz etkiler or- taya çıkardı. İç göç ve iç göçten kaynaklanan sorunlar ortaya çıktı. 2010 yılına kadar terör olaylarından hayatını kaybeden- lerin kesin sayısı bilinmiyor olsa da, 35 binin üzerinde bir sayı olduğu ifade edilmektedir. Bu olaylar halen ülke günde- minde yer almaktadır.

1.5. AB ile İlişkiler

Avrupa Birliği 25 Mart 1957 tarihinde imzalanan Roma Antlaşması’yla Avrupa Ekonomik Topluluğu adı altında doğ- du. Türkiye 1959 yılında bu topluluğun bir parçası olmak için başvuruda bulundu. 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanan Ankara Antlaşması Türkiye ile Avrupa Ekonomik Toplu- luğu arasında bir ortaklık çatısı oluşturdu. Bu antlaşma 12 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe girdi. 12 Eylül 1980 Darbesi AET ile Türkiye arasındaki ilişkilerin dondu- rulmasına yol açtı. 1983 yılında çok partili seçimlerin yapılması üzerine Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki ilişkiler yeniden canlandı. 14 Nisan 1987 tarihinde Türkiye resmen tam üyelik başvurusunda bulundu.

Avrupa Birliği'yle bütünleşmenin ilk aşaması olarak 1994 yılında imzalanan anlaşma gereğince Türkiye 1 Ocak 1996 tarihinde Avrupa Birliği'yle Gümrük Birliği'ne girdi. 1999 yılında Helsinki'de gerçekleşen Avrupa Konseyi Zirve toplantısında Türkiye'ye adaylık statüsü tanındı.

2000'li yıllarda Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılma sürecinde bir hızlanma gözlemlendi. 17 Aralık 2004 tarihinde Avrupa Birliği ülkeleri Türkiye'nin katılma müzakerelerinin 3 Ekim 2005 tarihinde başlamasına karar verdiler. Müzakere süreci devam etmektedir.

1.6. KAYA (Kamu Yönetimi Araştırma Projesi) Raporu

1988 yılında DPT tarafından TODAİE'den talep edilmiştir. Amacı, kamu hizmeti gören merkezi yönetimin merkez ve taşra örgütü ile yerel yönetimleri etkili, süratli, ekonomik, verimli ve nitelikli hizmet görececek bir düzene kavuşturmak; kamu yönetiminin gelişen çağdaş koşullara uyumunu sağlamak; kamu kuruluşlarının amaçlarında görev, yetki ve sorumluluklarında ve bunların bölünüşünde, örgüt yapılarında, personel sistemlerinde, mevzuatında, haberleşme ve halkla ilişkiler sistemlerinde var olan aksaklıkları ve eksikleri sıptamak ve bu konularda yapılması gerekenleri incelemek ve önermektir.

1991 yılında üç yıl süreli çalışmaların sonucu olarak KAYA Projesi Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

KAYA Raporu, ilk kez AB'ye uyum ve vatandaş odaklı olmayı gündeme getiren rapor olma özelliği taşımaktadır.

1.7. Önemli Uluslararası Olaylar

1983 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kuruldu. Ancak konu halen kesin bir çözüme kavuşturulamadı. Çözüm arayışları ve görüşmeler çok yönlü olarak devam etmektedir.

1989 yılında Bulgaristan'daki Türkler göçe zorlanınca Türkiye 300.000 göçmenle karşı karşıya kaldı. Bulgaristan Türklerinin durumu ancak ülkedeki 1990'daki komünist düzenin sona ermesiyle düzelebildi.

1989'da Sovyetler Birliği'nin yıkılışı ile birlikte dünyayı etkileyen "soğuk savaş" dönemi sona erdi. Bu dönemin sona

ermesi Türkiye açısından olumlu sonuçlara yol açtı. Komşu ülkelere bakış açısı değişti ve bağımsızlığını kazanan Türk Devletlere yönelik politikalar geliştirilmesi söz konusu oldu. Ayrıca ülkenin dış güvenlik anlayışında da değişiklik oldu.

Birinci Körfez Krizi esnasında Ocak 1991'de ABD Irak'a saldırdı. Türkiye ABD yanında yer alan bir politika izledi. Ancak savaşın kesin bir sonuca ulaşamaması sebebiyle Türkiye krizden zararlı çıkan bir ülke oldu. Irak'ın Kuzeyinden yoğun bir sığınmacı göçü yaşandı. ABD, Türkiye'nin desteği ile çekiş gücü oluşturdu. Böylece terör örgütlerinin yararlandığı Irak yönetimi otoritesi dışında bir bölge ortaya çıktı. Ayrıca Türkiye'nin Irak ile ticari ilişkilerinden dolayı ciddi ekonomik kayıpları oldu.

11 Eylül 2001 tarihinde ABD'ye yapılan terörist saldırılar dünyayı etkileyen bir olay oldu. ABD'nin güvenlik anlayışı değişti ve ABD Başkanı Bush terörizme savaş ilan etti.

20 Mart 2003'de ABD ve Birleşik Krallık önderliğindeki çokuluslu koalisyon kuvvetlerinin Irak'a girmesiyle "İkinci Körfez Savaşı" başladı ve Irak'ın işgali ile sonuçlandı. 1 Mart 2003'te bu savaşla ilgili Türkiye'den talep edilen askeri yükümlülükler için TBMM'ye gelen tezkere reddedildi. Bunun üzerine Türkiye-ABD ilişkilerinde bir kriz dönemi yaşandığı ifade edilebilir.

2. HÜKÜMETLER VE HÜKÜMET POLİTİKALARI

1982 yılında yeni bir Anayasa halkoyu ile kabul edilmiştir. Anayasanın kabulü ile birlikte Kenan Evren de Cumhurbaşkanı seçilmiş oldu. 1983 yılında yapılan seçimleri Anavatan Partisi kazanmış ve Özal liderliğinde hükümet kurulmuştur. Anavatan iktidarı döneminde özelleştirme, serbest döviz piyasasının kurulması, İstanbul menkul kıymetler borsasının kurulması gibi uygulamalarla ekonomi politikası liberal bir anlayışla yönlendirildi. Aslında bu politikaların temeli 24 Ocak kararlarıyla atılmıştı. 12 Eylül yönetimi grevleri yasakladı. Bu yönetim döneminde, yüksek enflasyon ortamında ücret ve maaşlar donduruldu ve tarım destekleri sınırlandı.

1980 sonrası hükümet politikalarıyla finans, turizm, inşaat, ticaret gibi hizmet sektörleri teşvik edilmiştir. Aynı şekilde dünyada kapitalizminin geldiği gelişme düzeyine eklemlenme sürecinin bir parçası olarak, tekstil, gıda gibi emek ya da hammadde yoğun sektörlerde yoğunlaşan, dış pazarlara dönük üretim yapan, küçük ve orta ölçekli bir sanayi sermayesi de hızla geliştirilmeye çalışılmıştır.

ANAP hükümetleri enerji, iletişim, otoyollar ve kentsel yatırımlara ağırlık veren bir politika izlediler. Anavatan Partisi 1991 yılına kadar iktidarda kaldı. Bu arada Turgut Özal 1990 yılında Cumhurbaşkanı seçildi.

1980 sonrası hükümet politikalarıyla finans, turizm, inşaat, ticaret gibi hizmet sektörleri teşvik edilmiştir. Aynı şekilde dünyada kapitalizminin geldiği gelişme düzeyine eklenme sürecinin bir parçası olarak, tekstil, gıda gibi emek ya da hammadde yoğun sektörlerde yoğunlaşan, dış pazarlara dönük üretim yapan, küçük ve orta ölçekli bir sanayi sermayesi de hızla geliştirilmeye çalışılmıştır.

1991 yılından 2002 yılına kadar ülkede siyasi anlamda bir istikrarsızlıktan söz edilebilir. Bu dönemde aralarında sağ ve sol partilerin de bulunduğu koalisyon hükümetleri görev almıştır.

1993 yılında Özal'ın ölümü üzerine Süleyman Demirel Cumhurbaşkanı oldu. 2000 yılında ise A. Necdet Sezer Cumhurbaşkanı olarak seçildi.

2002 seçimlerinde iktidara tek başına AK parti gelmiştir. 2007 yılında yaşanan Cumhurbaşkanlığı seçimi krizi üzerine yayınlanan e-mıhtıradan sonra gidilen seçimleri oy oranı artışı ile kazanan AK parti Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanı seçilmesini sağladı.

2007 yılında halk oylaması ile gerçekleştirilen Anayasa değişikliği ile Cumhurbaşkanının doğrudan halk tarafından 5 yıl süre ile seçilmesine karar verildi.

2.1. Görülen Değişim ve Dönüşümler

Aksoy (2004)'un kapitalist sistemin 1970'lerde yaşadığı krizden kendini yeniden üretmek için üretilen çözümleri ele aldığı başlıklar altında Türkiye'deki gelişmeler ele alınacaktır.

2.1.1. Devletin Rolü ve İşlevlerinin Yeniden Tanımlanması

Devletin küçültülmesi, faaliyet alanının ekonomik nitelikli girişimlerinden başlayarak, sosyal hizmet alanlarını da kapsayacak biçimde daraltılması yönünde bir eğilim olmuştur. Bu gelişmelerle birlikte devletin rolünün ve işlevlerinin yeniden tanımlanması gerekmiştir (Şaylan, 2003).

2.1.1.1. Özelleştirme

Devletin küçülmesi yönünde kullanılan en önemli yöntemdir. Özelleştirme, bir yandan kamu kuruluşlarının özele devredilmesi yoluyla kamunun küçülmesini sağlarken, diğer yandan da kamu hizmeti ve faaliyetlerine mümkün olduğunca özel sektörün katılımını sağlamayı amaçlamaktadır.

1980'lerden bu yana özelleştirme eğiliminden söz edilirken, 1994'te Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) kurulmuş ve özellikle 2003'ten bu yana özelleştirmelerin hız kazandığı gözlenmektedir (ÖİB,2010). Ancak, 300'den fazla personeli ile taşınmaz mal varlıklarıyla "kamusallaşmış" ve kurumsallaşmış yeni bir kurumumuz vardır.

2.1.1.2. Yerelleşme

Prens Sabahattin'in âdem-i merkeziyetçi ve liberal düşüncelerinin izdüşümüne denk düşen uygulamaların 1983-1991 ANAP iktidarı dönemi ile, 2002'den bu yana AKP iktidarı döneminde yoğun biçimde görüldüğünü ifade etmek olasıdır.

1980'lerde ANAP hükümetleri döneminde belediyelere genel bütçesinden destek sağlanması gibi belediyelere genel desteği sağlanması Büyükşehir Belediyelerinin kurulması ve İl Özel İdare Yasası değişikliği gibi yerel yönetimlere yönelik gelişmelerden söz edilebilir.

2002'den sonraki dönemde ise, her ne kadar Kamu Yönetimi Temel Kanunu uygulamaya geçmemişse de çıkarılan diğer yasalarla, 5018 gibi, bu yasadaki bazı ilkelerin yaşama geçirilmesi sağlanmıştır. Büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri ilgili yasalar yerel yönetimlere lehine yenilenmiştir. Ayrıca mahalli idare birliklerine özgü ilk defa bir yasa çıkarılmıştır. Böylece merkezden yerele önemli ölçüde yetki ve kaynak aktarılması söz konusu olmuştur. Bu değişiklikler Türk Devlet Geleneğinde "temel bir dönüşüme" işaret etmektedir.

2.1.1.3. Düzenleyici Kurumlar

Bağımsız düzenleyici kurum (IRA) kamusal yasayla verilen kendi yetki ve sorumluluklarına sahip, örgütsel yapı olarak bakanlıklardan ayrılmış, ne doğrudan seçilmişlerce ne de seçimle gelen görevlilerce idare edilmeyen bir yapı olarak tarif edilmektedir (Thatcher, 2002: 956). Bağımsız düzenleyici kurumlar, yaygın-olmayan kurumlar (non-majoritarian institutions) olarak görülmekte ve "geleneksel yapılanmadan kopuş" olarak da değerlendirilmektedir (Sezen, 2003; Gıllardi, 2005: 140).

Liberal politikalar piyasadaki devletin ekonomik bir aktör olarak gücünü zayıflatırken, devletin düzenleyici rolünü güçlendirdi. Bu yeni rolü oynamak amacıyla düzenleyici kurumlar 1980'li yılların başlarında ortaya çıkmaya başladılar (Sezen, 2007:320). Türkiye'de düzenleyici kurumların kurulması sürecini Sezen (2003: 117-135), filizlenme dönemi (SPK-1981), serpilme dönemi; (RTÜK-1994-Rekabet Kurumu-1994) ve Büyüme Dönemi; (BDDK-1999, Telekomünikasyon Kurumu-2000, EPDK-2001, Şeker Kurumu-2001, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu-2002 ve KİK-2002) olmak üzere üç evrede ele almaktadır.

2.1.2. Kamu Yönetiminin İşletmeleştirilmesi

Kamu Yönetiminin işletmeleştirilmesi eğilimi, kamu örgütlerinin işletme gibi çalışmasını sağlayacak düzenlemelerin yapılması anlamına gelmektedir. Bu eğilimle birlikte kamu yönetimi disiplini yerine "kamu işletmeciliği disiplini" önerilmektedir. Yeni kamu işletmeciliği çerçevesinde ortaya konulan ve uygulamaya alınan örgütsel yapılanma bürokratik örgütlenme modelinden "post-bürokratik" örgütlenme modeline doğru bir geçiş ile kendini gösterir. Kamu örgütlerinin yasa benzeri işletmecilik ilkeleri, etkililik, verimlilik ve tutumluluk gibi esasında çalışması öngörülmektedir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gibi düzenlemeler ile stratejik planlama, performansa dayalı yönetim gibi yaklaşımlar uygulamaya geçirilmiştir.

2.1.3. Örgütsel Yapılanma ve İşleyişin Yeniden Düzenlenmesi

Örgütsel Yapı

Örgütsel yapı bakımından, küreselleşen sermayenin hareketliliğinin doğal sonuçlarından birisi örgüt yapısının değiştirilmesidir. Fordist bürokratik yapılardan, daha esnek post-Fordist yapılara doğru bir gelişmeden söz edilebilir. Geleneksel bürokratik yapılanmanın artık zamanını ve işlevini tamamladığı anlayışı ile daha esnek ve değişimlere kolaylıkla uyum sağlayabilen küçük örgütsel yapılanmalara gidildiği görülmektedir. Matriks yapılanmalar ve proje bazında örgüt-

lenerek çalışan yapılandırmalara doğru bir gidiş söz konusudur. Bu konuda aşağıdaki örnekler verilebilir: Düzenleyici kurumlar, Gelir İdaresi Başkanlığı, ÖİB, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.

2.1.3.1. Yönetici Tanımı

Yeni örgütlenmelerin yönetici tanımı ve işlevleri farklılaşmaktadır. İşletme anlayışına uygun biçimde yöneticiye karar almada ve uygulamada daha fazla yetki alanı tanınması yoluna gidilmektedir.

2.1.3.2 Esnek İstihdam

Kamunun memur ve iş güvencesi tanımı değişime uğramaktadır. Sözleşmeli çalışma istisna olmaktan kural olmaya geçmektedir. Performansa dayalı ücret rejimi gibi uygulamalar söz konusu olmaktadır.

Taşeronlaşma uygulamaları yaygınlaşma eğilimine girmiştir.

Post-Fordist kamu personel rejimi, kapitalist devletlerde 1980 sonrasında kamu personel rejimlerinin aldığı biçimdir. Bu rejim "esnek" olarak nitelendirilmektedir. Genel nitelikleri (Aslan, 2005):

- Post-Fordist kamu personel rejimi güvencesiz ve sözleşmeye dayalı memurluk üzerine kurulmuştur.
- Kamu personel yönetimi hizmetleri metalaşmıştır.
- Değer ilişkisi kamu personel rejimine içkinleştirilmiştir.

- IMF ve Dünya Bankası, küresel düzeyde az gelişmiş ülkelerde kamu personel rejimlerini esneklik yönünde biçimlendiren aktörlerdir.

2.1.3.3. Toplam Kalite Yönetimi

Toplam Kalite Yönetimi anlayış ve uygulamasının kamu kurum ve kuruluşlarında yaygınlaştığı görülmektedir.

2.1.4. Kamu Yönetimi Tanımının Yeniden Yorumlanması

Özelleştirmenin doğal bir sonucu olarak, neo-liberalizmin temel yaklaşımı sebebiyle kamu hizmetinin kamu eliyle yapılmasının zorunluluğu kalmamıştır.

Vatandaşın kamu hizmetleri karşısında müşterileşmesi gündeme gelmiştir.

Özel sektör gibi kamunun da vereceği hizmete “müşteri memnuniyeti” sağlaması zorunluluğu gündeme gelmeye başlamıştır.

Ayrıca işlem maliyetleri gibi yaklaşımlarla hizmetin ücretlendirilmesi söz konusu olmaktadır.

2.1.5. Yönetişim

Küresel kapitalizmin siyasal alanda ortaya çıkan en önemli etkilerinden biri, ulusal devletin işlevsel dönüşümüdür. Bu dönüşüm bir evrim süreci içinde gerçekleşmektedir. 1980’lerde minimal devlet, optimal devlet söylemleri vurgulanırken, 1990’larda piyasa dostu devlet, yönetim ve etkin devlet söylemleri duyulur olmaya başlamıştır. 1990’larda “kürek çekmekten ziyade, dümen tutması” tanımlaması ile devletin yeniden düzenlenmesinin formülü ortaya çıkmıştır (Osborne ve Gaebler, 1992). Oluşan girişimci devlet modeli siyasal karar alma süreçlerine kamu ve özel sektör yanında, üçüncü bir ortak olarak sivil toplum örgütlerini katmaktadır (Güzelsarı, 2004: 10).

Temsili liberal demokrasinin küresel kapitalizm sürecinde krize girmesi sonucunda (Şaylan, 2008) katılımcı demokrasi anlayışı olarak yönetim öne çıkmaya başlamıştır. Yönetişim modeli, yöneten ve yönetilen karşılığını reddederek, eşit statüde, karşılıklı bağımlılık içeren bir “birlikte yönetim” söylemine gönderme yapmaktadır (Bayramoğlu, 2005: 31). Katılımcılık, hesap verebilirlik, şeffaflık, hukukun üstünlüğü gibi kavramlar yönetimle birlikte anılır olmuştur.

Böylece ülkemizde de yönetim uygulamaları yaygınlaşmaya başlamıştır. Düzenleyici kurumlarda, yerel yönetimlerde, kalkınma ajanslarında, okullarda, kent güvenliği uygulamalarında “yönetişim” yaklaşımına uygun uygulamalara rastlamak mümkündür.

3. SONUÇ

1980 sonrasında Türkiye köklü bir sosyo-ekonomik yapılanma sürecine girmiştir. Bu süreçte içte ve dışta yaşanan önemli olayların belirleyiciliğinin etkili olduğu görülmektedir. Bir ölçüde ülke, tepkisel bir yaklaşımla (reaktif) karşı karşıya kaldığı sorunları aşma yoluna gitmiştir.

1980’lerde 24 Ocak kararları ile başlayan ekonomide liberalleşme ve ihracata yönelik bir ekonomik yapı oluşturma çabası başlamıştır. Bu çabalarla birlikte dünyada oluşan küresel kapitalizm ya da Post-Fordist birikim aşamasına kayıtsız kalinamadığı da anlaşılmaktadır. Bu bağlamda ortaya çıkan Yeni Kamu İşletmesi ve Yönetişim yaklaşımlarına uygun olarak kamu yönetiminde yapısal ve işlevsel anlamda önemli bir dönüşüm sürecine girildiği görülmektedir. Hatta merkezi devlet yapılanmasından adem-i merkeziyetçiliğe doğru köklü

bir geçiş söz konusudur. Dolayısıyla 1980 sonrasında Türk devlet geleneğinde önemli bir dönüşüm yaşanmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akıllı, Hüsnüye vd. (2007), “Kamu Yönetimi Reform Dinamiklerinin Kavramsal Analizi”, (Ed.) Ş. Aksoy ve Y. Üstüner, Kamu Yönetimi, Nobel, Ankara.
- Aksoy, Şinasi (2004), “Kamu Yönetimi Nereye Gidiyor? Bir Durum Saptaması”, (Ed.) U. Ömürgülşen ve M. K. Öktem, II. Kamu Yönetimi Bildirileri Kitabı, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Akşin, Sina (2009), Kısa Türkiye Tarihi (9. Baskı), Türkiye İş Bankası, İstanbul.
- Aslan, Onur E. (2005), Kamu Personel Rejimi: Statü Hukukundan Esneklığe, TODAİE, Ankara.
- Aslan, Onur E. (2006), Kamu Personel Rejiminin Anayasal İlkeleri, TODAİE, Ankara.
- Bayramoğlu, Sonay (2005), Yönetişim Zihniyeti, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Çapar, Selim (2009), “Open Street Surveillance in the UK and Turkey”, (Ed.) T. K. Bensghir, The Proceedings of International Conference on eGovernment Sharing Experiences, TODAİE, Ankara.
- Dreyfus, F. (2007) Bürokrasinin İcadı. Çev: I. Ergüden. İstanbul: İletişim.
- Gilardi, Fabrizio (2005), “The Formal Independence of Regulators: A Comparison of 17 Countries and 7 Sectors”, Swiss Political Science Review, 11/4: 139-167.
- Güzelsarı, Selime (2004), “Yeni Kamu İşletmeciliği ve Yönetişim Yaklaşımları,” AÜ SBF, GETA Tartışma Metinleri Serisi, Şubat-2004, <http://kayauu.politics.ankara.edu.tr/yonetimincelemeleri/selime.doc>(13.03.2009)
- Osborne, D. and T. Gaebler (1992), Reinventing Government, Addison-Wesley, Reading.
- ÖİB (2010), http://www.oib.gov.tr/2008_Yili_Faaliyet_Raporu.pdf (03.01.2010).
- Sezen, Seriya (2003), Türk Kamu Yönetiminde Kurullar, TODAİE, Ankara.
- Sezen, Seriya (2007), “Independent Regulatory Agencies in Turkey: Are They Really Autonomous? Public Administration and Development, 27, 319-332.
- Şaylan, Gencay (2008), Temsili Liberal Demokrasinin Önlenebilir Krizi, İmge Yayınevi, Ankara.
- Thatcher, Mark (2002) “Regulation After Delegation: Independent Regulatory Agencies in Europa”, Journal of European Public Policy, 9/6, 954-972.

Uğur SÖKMEN
Maliye Bakanlığı Daire Başkanı

657 SAYILI KANUN UYGULAMASINDA VEKALET GÖREVİ

“ Kamu idaresinde vekalet görevi verilecekler için bazı şartlar aranır. Bu şartlar Devlet Memurları Kanunu’nda düzenlenmiştir. Vekil olarak atanabilmek ve vekalet aylığı alabilmek için bu şartların taşınması gerekir. Bu şartları taşımayanlar vekil olamazlar ve vekalet aylığı alamazlar. Açıktan vekil ataması dışında dolu kadroya vekalet halinde, vekalet aylığı ödenir, zam ve tazminatlar ödenmez. Boş kadroya vekalet halinde ise birkaç istisna dışında vekalet aylığı ödenmez, zam ve tazminatlar farkı ödenir. ”

Genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler Devlet memuru sayılmaktadır. Kamu hizmetinin süreklilik arz etmesi nedeniyle herhangi bir kesintiye uğramaması gerekir. Ancak, bazen memur kadrolarının sürekli veya geçici boşalması durumunda kamu hizmetinin aksamaması için bu kadroların vekiller aracılığıyla yürütülmesi düşünülmüş ve Devlet Memurları Kanunu’nun 86’ncı maddesiyle vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları düzenlenmiştir.

Bu çalışmamızda, vekalet görevi ve aylık verilmesinin esasları 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, DMK Genel Tebliği, Yanödeme Kararnamesi, Harcırah Kanunu ve yargı organlarının verdikleri kararlar doğrultusunda vekalet, vekaleten atanma, vekalet aylığı, aylıklı vekalet, aylıksız vekalet, tedvir, dolu kadroya vekalet, boş kadroya vekalet, başka yerdeki göreve vekalet, kurum içinden vekalet, kurum dışından vekalet, açıktan vekalet sorularına cevap oluşturacak açıklamalar yapılmaya çalışılacak, mevcut yasal düzenleme incelenip değerlendirilecektir.

1. VEKALET GÖREVİ

1.1. Vekalet

Memurun yerine bir başkasının veya boş kadroya birisinin o görevi yerine getirmesidir.

1.2. Vekaleten Atanma

Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

1.3. Aylıksız Vekalet

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır. Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir.

Asilde aranan şartları taşımayan bir kişinin vekil olarak atanamayacağı ve kendisine vekalet aylığı ödenemeyeceği açık olmakla birlikte, Anayasanın angaryayı yasaklayan hük-

mü uyarınca, davacının fiilen yürüttüğü vekalet görevinden dolayı vekalet aylığına eşdeğer tutarda bir meblağın tazminat olarak ödenmesi gerektiği hk. (Danıştay 11.D. 22/12/2003 – 2001/481, 2003/5610)

Devlet memurlarının vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları, 657 sayılı Kanun'un 86'ncı maddesinde düzenlenmiş olup, maddede özetle boş kadrolara ilişkin görevlerin gerek görüldüğünde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebileceği belirtilmiş, bu kuralın istisnalarına ise anılan maddenin beş ve yedinci bentlerinde yer verilmiştir. Bu istisnalar arasında şef kadrosu yer almamasına karşın Veteriner Fakültesinde memur olarak görev yapan personelin boş bulunan şef kadrosuna vekaleten atanması ve vekalet aylığı alması sonucu yersiz ödenen tutarın sorumlulara ödettilmesine, (Sayıştay, 2004- Kafkas Üniversitesi Bütçe Dairesi Başkanlığı)

1.4. Aylıklı Vekalet

Aynı kurumdan atanan vekil memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için vekalet aylığı ödenir. Bu Kanun'a tabi kurumlarda, mali, nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle memurlar arasından atama yapılabilir.

Kurum dışından veya açıktan atananlarla kurum içinden ilkökul öğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevine atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir.

Ancak, ilkökul öğretmenliği (Yaz tatili hariç), tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, köy ve beldelelerdeki ebek ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, köy ve kasaba imamlığına ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir. Veteriner hekim veya hayvan sağlık memurları, veteriner hekim veya hayvan sağlık memuru bulunmayan belediyelerin veterinerlik veya hayvan sağlık memurluğu hizmetlerini ifa etmek üzere bu hizmetlerle ilgili kadrolara vekalet aylığı verilmek suretiyle atanabilirler.

1.5. Vekalet Aylığı

Kurum içinden ve kurum dışından atanan memurlara, vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin üçte biri, açıktan atananlara ise üçte ikisidir. Ödenecek vekalet aylıklarının hesabında, gösterge ve ek göstergeler dikkate alınır.

1.6. Tedvir

Asilde aranan şartlara sahip vekil memur bulunmadığı takdirde, hizmetin aksamadan yürütülebilmesi bakımından herhangi bir şekilde boşalmış veya boş bulunan bir görevin öncelikle varsa yardımcıları yoksa asilde aranan şartlara en

yakın personel tarafından tedviren gördürülmesi mümkündür. Gereklî şartları bir arada taşımadıkları için tedviren görevlendirilenlere herhangi bir ödeme yapılmasına imkan bulunmamaktadır.

Asilde aranan şartlara sahip olmayan davacının, mal-müdürlüğü görevini tedviren yürütmesi nedeniyle, kendisine tazminat şeklinde olsa dahi vekalet aylığı ödenemeyeceği hk. (Danıştay 2.D. 27/1/2009 – 2008/4125, 2009/294)

2. VEKALETİN ŞARTLARI

1. Asıl olan vekilin memur olmasıdır. Sözleşmeli personel, işçi, geçici personel vekil olarak atanamaz.
2. Vekalet edilecek kadro "memur" kadrosu olmalıdır.
3. Vekilin asilde aranan şartları (sınav hariç) taşıması gerekir.

(DMK Genel Tebliğ: 99, 17.05.1987 tarih ve 19463 sayılı Resmi Gazete);

- a. 1-4. dereceli kadrolara vekalet edeceklerin 68'inci maddede belirtilen koşullara sahip olmaları,
- b. 5-15. dereceli kadrolara vekalet edeceklerin öğrenim durumları itibarıyla tespit olunan yükselinebilecek dereceyi asmamak kaydıyla vekalet ettirilecekleri kadronun derecesinin, kazanılmış hak aylık derecesinin üç üst derecesinden fazla olmaması gerekir.

4. Açıktan vekaleten atanacak olanların 657 sayılı Kanun 48'inci maddede belirtilen genel ve özel şartları taşıması gerekir.
5. Vekaletin, asil memuru atamaya yetkili amir tarafından verilmesi gerekir. BKK ve ortak kararla atama yapılması gereken kadro ve görevler için ilgili bakandır.
6. Vekalet görevinin fiilen yürütülmesi gerekir.

3. DOLU KADROYA VEKALET

Mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmet içi eğitim, kurs veya seminer nedeniyle görevlerinden geçici olarak ayrılanların yerine vekalet hali dolu kadroya vekalettir.

3.1. Dolu Kadroya Kurum İçinden Vekalet

Kurum içinden dolu kadroya ait bir göreve vekaleten atanan memura, vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademe aylığının üçte biri vekalet aylığı olarak ödenir.

Dolu kadrolardan ilkökul öğretmenliği ve veznedarlık görevlerine kurum içinden atananlara ise, göreve başladıkları

tarihten itibaren vekalet ettikleri görevin kadro derecesinin birinci kademe aylığının üçte biri vekalet aylığı olarak ödenir.

Kurum içinden dolu kadrolara vekalet edenlere ödenecek vekalet aylıklarının hesabında, gösterge ve ek göstergeler dikkate alınır. Taban aylığı ve kıdem aylığı dikkate alınmaz. Vekalet aylığından gelir vergisi ile damga vergisi kesilir. (193 s. GVK, md.63, 104 ; 488 s. DVK, VI s. Liste)

Vekillere ödenecek zam ve tazminatlar, Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin 17.04.2006 tarihli ve 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (Yan Ödeme Kararnamesi 2011 yılında da BKK ile uygulanmaktadır.) ve DMK Genel Tebliği: 160'da yapılan açıklamalara göre ödenmektedir.

Bir göreve, kurum içinden mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, geçici görev vekalet, görevden vekalet, uzaklaştırma, tutuklanma, gözüaltına alınma, hizmet içi eğitim, kurs veya seminer nedeniyle ayrılanlara, vekalet edenlere, vekalet ettikleri göreve ait tazminat ve zamlar ödenmez. Kurum içinden dolu kadroya vekalet edenlere 3 aydan fazla devam eden süresi için vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademe aylığının 1/3 vekalet aylığı ödendiği için zam ve tazminatlar ödenmemektedir.

*İdarenin kamu yararı ve hizmet gerekleri çerçevesinde, görevi başında bulunmayan bir kamu görevlisinin yerine, vekaleten atama yapma yetkisine her zaman sahip bulunduğu, bunun kamu hizmetinin aksama-
dan yürütülmesinin de doğal ve zorunlu bir sonucu olduğu, (Danıştay Dava D. 12/6/2008 – 2005/3183, 2008/1621).*

3.2. Dolu Kadroya Kurum Dışından Vekalet

Kurum dışından dolu kadroya ait bir göreve vekaleten atanan memura,, göreve başladığı tarihten itibaren vekalet ettikleri görevin kadro derecesinin birinci kademe aylığının üçte biri vekalet aylığı olarak ödenir.

Kurum dışından dolu kadrolara vekalet edenlere ödenecek vekalet aylıklarının hesabında, gösterge ve ek göstergeler dikkate alınır. Taban aylığı ve kıdem aylığı dikkate alınmaz. Vekalet aylığından gelir vergisi ile damga vergisi kesilir. (193 s. GVK, md.63, 104 ; 488 s. DVK, VI s. Liste)

Vekillere ödenecek zam ve tazminatlar, Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin 17.04.2006 tarihli ve 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (Yan Ödeme Kararnamesi 2011 yılında da BKK ile uygulanmaktadır.) ve DMK Genel Tebliği: 160'da yapılan açıklamalara göre ödenmektedir.

Bir göreve, kurum dışından mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, geçici görev vekalet, görevden vekalet, uzaklaştırma, tutuklanma, gözüaltına alınma, hizmet içi eğitim, kurs veya seminer nedeniyle ayrılanlara, vekalet edenlere, vekalet ettikleri göreve ait tazminat ve zamlar ödenmez. Kurum dışından dolu kadroya vekalet edenlere vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademe aylığının 1/3 vekalet aylığı ödendiği için zam ve tazminatlar ödenmemektedir.

3.3. Dolu Kadroya Açıktan Vekalet

Dolu kadrolara ait görevlere açıktan vekalet edenlere, vekalet görevine başladıkları tarihten itibaren, vekalet ettikleri görevin kadro derecesinin birinci kademe aylığının üçte ikisi vekalet aylığı olarak ödenir. Dolu kadrolara ait görevlere açıktan vekalet edenler, memurlara tanınan emeklilik hakkı, aile, doğum, ölüm, tedavi, giyecek ve yiyecek yardımı ile cenaze gideri gibi sosyal hak ve yardımlardan da tam olarak yararlanır.

Dolu kadrolara ait görevlere açıktan vekalet edenlere ödenecek vekalet aylıklarının hesabında, gösterge ve ek göstergeler dışında taban aylıklarının da 2/3'ü dikkate alınır, kıdem aylığı dikkate alınmaz. Vekalet aylığından gelir vergisi ile damga vergisi kesilir. (193 s. GVK, md.63, 104 ; 488 s. DVK, VI s. Liste) Ayrıca, emeklilik primi de kesilir.(5434 s.K, md.15/f, Ek md.48 ve 70)

Vekillere ödenecek zam ve tazminatlar, Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin 17.04.2006 tarihli ve 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (Yan Ödeme Kararnamesi 2011 yılında da BKK ile uygulanmaktadır.) ve DMK Genel Tebliği: 160 da yapılan açıklamalara göre ödenmektedir.

Dolu kadrolara ait görevlere açıktan vekalet edenlere, bu göreve ait zam ve tazminatlar, 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Yan Ödeme Kararnamesine göre ve 657 sayılı Kanun'un 175'inci maddesindeki oranlar (1/3, 2/3) dikkate alınmaksızın vekalet aylığıyla birlikte vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren tam olarak ödenir.

4. BOŞ KADROYA VEKALET

Memur kadrosuna henüz atama yapılmamış olması, başka bir yere veya kuruma naklen atanma, çekilme (istifa), çekilmiş sayılma (müstafi), ilişığının kesilmesi (göreve son verme), devlet memurluğundan çıkarılma (ihraç), emeklilik, ölüm nedeniyle boşalan veya boş bulunan kadroya vekil atanması boş kadroya vekalettir.

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır. Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten görürülebilir.

4.1. Boş Kadroya Kurum İçinden Vekalet

Kurum içinden vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama, sadece mali, nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadroları için mümkündür. Boş bulunan saymanlık kadrolarına vekalet edenlere işe başladıkları tarihten itibaren, vekalet ettikleri görevin kadro derecesinin birinci kademe aylığının üçte biri vekalet aylığı olarak ödenir. Saymanlık kadrosu dışındaki boş kadrolara kurum içinden aylıklı vekaleten atama yapılamaz.

Kurum içinden boş bulunan saymanlık kadrolarına vekalet edenlere ödenecek vekalet aylıklarının hesabında, gösterge ve ek göstergeler dikkate alınır, taban aylığı ve kıdem aylığı dikkate alınmaz. Vekalet aylığından gelir vergisi ile damga vergisi kesilir. (193 s. GVK, md.63, 104 ; 488 s. DVK, VI s. Liste)

Boş kadroya ait bir göreve kurum içinden vekalet ettirilene;

- Vekaletin, 657 sayılı Kanun'un 86'ncı maddesine binaen yapılması ve bu hususun onayda belirtilmiş olması,
- Vekaletin, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek karar ile atama yapılması gereken kadro veya görevler için ilgili Bakan, diğer kadro veya görevler için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi,
- Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları,

kaydıyla, vekalet ettikleri kadro veya görevler için öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanun'un 175'inci maddesindeki oranlar (1/3 ve 2/3) dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir. (DMK Genel Tebliğ: 160/E-6)

Asilde aranan şartlara sahip olmayan davacının, mal-müdürlüğü görevini tedviren yürütmesi nedeniyle, kendisine tazminat şeklinde olsa dahi vekalet aylığı ödenemeyeceği hk. (Danıştay 2.D. 27/1/2009 – 2008/4125, 2009/294)

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 175'inci maddesinde boş bulunan kadroya vekalet edenlere, vekalet edilen kadro derecesinin birinci kademesi aylığının 1/3'ünün verileceği hükme bağlanmıştır. Diğer yandan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1'inci maddesinde vekalet aylığının hesabında ödemeye esas alınan matraha taban aylığı ile kıdem aylığının dahil edilemeyeceği belirtilmiştir. Bu hükümlere aykırı olarak, boş bulunan hesap işleri müdürlüğü kadrosuna vekalet eden müdür yardımcısına ödenen vekalet aylığının 1/3 yerine 2/3 oranı üzerinden hesaplanması ve bu hesaplamaya taban aylığı ve kıdem aylığının da dahil edilmesi sonucu fazla ödenen tutarın sorumlulara ödetilmesine, (Sayıştay, 2003-Kilis Belediyesi Saymanlığı)

4.2. Boş Kadroya Kurum Dışından Vekalet

Kurum dışından vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama, mali, nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadroları ile veteriner hekim veya hayvan sağlık memurları, veteriner hekim veya hayvan sağlık memuru bulunmayan belediyelerin veterinerlik veya hayvan sağlık memurluğu hizmetlerini ifa etmek üzere bu hizmetlerle ilgili kadrolardır. Bu kadrolara vekalet edenlere, boş olan kadro derecesinin birinci kademe aylığının üçte biri vekalet görevine başlama tarihinden itibaren vekalet aylığı olarak ödenir. Bu istisna dışında, boş kadrolara, kurum dışından vekil atanamaz ve vekalet aylığı verilemez.

Boş olan ilkokul öğretmenliği ve veznedarlık kadrolarına memurlar arasından vekil atanabilir, ancak bunlara vekalet ücreti verilemez. (Sayıştay G.K.nun 11/02/1988 t. ve 4621/1 s.K.)

Kurum dışından boş bulunan saymanlık kadroları ile belediyelerin boş bulunan veterinerlik veya hayvan sağlık memurluğu kadrolarına vekalet edenlere ödenecek vekalet aylıklarının hesabında, gösterge ve ek göstergeler dikkate alınır, taban aylığı ve kıdem aylığı dikkate alınmaz. Vekalet aylığından gelir vergisi ile damga vergisi kesilir. (193 s. GVK, md.63, 104 ; 488 s. DVK, VI s. Liste)

Boş kadroya ait bir göreve diğer kurumlardan vekalet ettirilene; kurum içinden vekalet ettirilene olduğu gibi mevzuata uygun olması kaydıyla, vekalet ettikleri kadro veya görevler için öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanun'un 175'inci maddesindeki oranlar (1/3 ve 2/3) dikkate alınmaksızın, vekalet görevine

başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir. (DMK Genel Tebliği: 160/E-6)

4.3. Boş Kadroya Açıktan vekalet

İlkokul öğretmenliği (Yaz tatili hariç), tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, köy ve kasaba imamlığına ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir.

Bu kadrolar dışındaki boş kadrolara açıktan vekil atanamaz.

Yukarıda sayılan boş kadrolara açıktan vekalet edenlere, vekalet görevine başladıkları tarihten itibaren, vekalet ettikleri görevin kadro derecesinin birinci kademe aylığının üçte ikisi vekalet aylığı olarak ödenir. Köy ve kasaba imamlığı kadrolarına vekil olarak atananlara ödenecek vekalet aylığı, asgari ücretin aylık tutarından az olamaz. Boş kadrolara ait görevlere açıktan vekalet edenler, memurlara tanınan emeklilik hakkı, aile, doğum, ölüm, tedavi, giyecek ve yiyecek yardımı ile cenaze gideri gibi sosyal hak ve yardımlardan da tam olarak yararlanır.

Boş kadrolara ait görevlere açıktan vekalet edenlere ödenecek vekalet aylıklarının hesabında, gösterge ve ek göstergeler dışında taban aylıklarının da 2/3'ü dikkate alınır, kıdem aylığı dikkate alınmaz. Vekalet aylığından gelir vergisi ile damga vergisi kesilir. (193 s. GVK, md.63, 104 ; 488 s. DVK, VI s. Liste) Ayrıca, emeklilik primi de kesilir. (5434 s.K, md.15/f, Ek md.48 ve 70)

Vekillere ödenecek zam ve tazminatlar, Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin 17.04.2006 tarihli ve 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (Yan Ödeme Kararnamesi 2011 yılında da BKK ile uygulanmaktadır.) ve DMC Genel Tebliği: 160 da yapılan açıklamalara göre ödenmektedir.

Boş kadrolara ait görevlere açıktan vekalet edenlere, bu göreve ait zam ve tazminatlar, 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Yan Ödeme Kararnamesine göre ve 657 sayılı Kanun'un 175'inci maddesindeki oranlar (1/3, 2/3) dikkate alınmaksızın vekalet aylığıyla birlikte vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren tam olarak ödenir.

5. BAŞKA YERDEKİ GÖREVE VEKALET

5.1. Başka Yerdeki Göreve Kurum İçinden Vekalet

Kurum içinden bulundukları yerden başka bir yerdeki göreve ait kadroya vekalet suretiyle atananlara, Harcırah Kanunu'nun geçici görevle başka yerlere gönderilenlere ilişkin hükümleri uygulanır. Bunlara vekalet aylığı verilmez. Gidiş ve dönüşleri için gündelik ve yol masrafı ile geçici görev mahallinde kaldıkları günler için gündelik ödenir.

5.2. Başka Yerdeki Göreve Kurum Dışından Vekalet

Bulundukları yer ve kurum dışında başka bir yerdeki bir kurum ve göreve ait kadroya vekalet etmek için atananlara, Harcırah Kanunu'nun geçici görevle başka yerlere gönderilenlere ilişkin hükümleri uygulanır. Bunlara vekalet aylığı verilmaz. Gidiş ve dönüşleri için gündelik ve yol masrafı ile geçici görev mahallinde kaldıkları günler için gündelik ödenir.

5.3. Başka Yerdeki Göreve Açıkta Vekalet

İkamet ettiği yerden başka bir yere açıktan vekaleten atanana, yalnız gidiş ve dönüşleri için yol masrafı ve gündelik verilir. Bunlara, vekalet görevleri sırasında harcırah verilmaz. Vekalet aylığı verilir.

Vekil, vekalet ettiği görevle ilgili bir geçici görevle başka bir yere gönderilirse kendisine ayrıca yol masrafı ile gündelik ödenir. Vekalet aylığını da almaya devam eder.

Vekil, vekalet ettiği görevle ilgili olmayan bir geçici görevle başka bir yere gönderilirse, vekalet için gerekli olan fiilen çalışma şartı ortadan kalkmış olacağından kendisine vekalet aylığı ödenmez.

6. SONUÇ

Kamu hizmetlerinin kesintiye uğramaması için kanun koyucu vekalet müessesesini öngörmüş ve bir görevin vekaleten yürütülmesi halinde görevin gerekleri ve nitelikleri değişmeyeceğinden asilin tüm hak, yetki ve sorumluluklarına sahip olan vekilin asilde aranan şartlara sahip olacağı Devlet Memurları Kanunu'nda düzenlenmiştir.

Açıktan vekil ataması dışında dolu kadroya vekalet halinde, vekalet aylığı ödenebilmekte, zam ve tazminatlar ödenmemektedir. Boş kadroya vekalet halinde ise birkaç istisna dışında vekalet aylığı ödenmemekte, zam ve tazminatların farkı ödenebilmektedir.

Vekalet görevinin ücretsiz gördürülmesinin ve verilen hizmetin karşılıksız bırakılmasının hakkaniyete uygun olmayacağı düşünüldüğünden, vekalet eden herkese ücret ödenmesi için yasal düzenleme yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

VEKALET TABLOSU

VEKALETİN TÜRÜ	VEKALET AYLIĞI	ZAM VE TAZMİNAT
DOLU KADROYA VEKALET		
Kurum İçinden Vekalet	3 aydan sonra 1/3 ödenir.	Ödenmez
Kurum Dışından Vekalet	1/3 ödenir.	Ödenmez
Açıktan Vekalet	2/3 ödenir.	Ödenir.
BOŞ KADROYA VEKALET		
Kurum İçinden Vekalet	Ödenmemesi asıldır. İstisnai halde 1/3 ödenir.	Net tutar fazla ise aradaki fark ödenir.
Kurum Dışından Vekalet	Ödenmemesi asıldır. İstisnai halde 1/3 ödenir.	Net tutar fazla ise aradaki fark ödenir.
Açıktan Vekalet	2/3 ödenir.	Ödenir.
BAŞKA YERDEKİ GÖREVE VEKALET		
Kurum İçinden Vekalet	Harcırah ödenir.	Ödenmez
Kurum Dışından Vekalet	Harcırah ödenir.	Ödenmez
Açıktan Vekalet	2/3 ödenir.	Ödenir.
TEDVİR	Ödenmez	Ödenmez

KAYNAKÇA

- Sökmen, U. (2009), "Kamu İdaresinde Soruşturma Kovuşturma", Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayın No: 2009/400, Ankara,
- Doç. Dr. Söyler, İ., Dr. Akyel, R. (2009), Kamu Personel Yönetiminde Vekalet Müessesesi, Vergi Raporu Dergisi, Sayı 123, Aralık 2009.
- Kestane, D. (2001), Ana Hatlarıyla Vekalet Uygulaması ve Vekillere Ödenecek Aylık, Zam ve Tazminatlar, Bütçe Dünyası Dergisi, Sayı 6, Ocak-Şubat 2001.
- Başbakanlık internet sitesi, <http://www.basbakanlik.gov.tr>
- Danıştay internet sitesi, <http://www.danistay.gov.tr>
- Sayıştay internet sitesi, <http://www.sayistay.gov.tr>

Faruk AKÇAY

EGO Genel Müdürlüğü • Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı

STRATEJİK PLANLAMA

“**Stratejik planlama, geleceğin tahmin edilmesi değildir. Oysa pek çok yönetici geleceğin tahminini yaptığında kendini stratejik planını yapmış sayar. Halbuki stratejik planlamada amaç, yarını tahmin etmekten çok, bugünden alınan kararlarla, yarını şekillendirebilmektir. Plan çalışmalarına üst yönetimin desteği ve yönlendirmesi, stratejik planlamanın vazgeçilmez koşuludur. Aksi takdirde hazırlanan stratejik plan, mevzuatla verilmiş bir görevin yerine getirilmesinden başka bir şeye yaramaz.**”

1. STRATEJİK PLANLAMA

Plan sözlük anlamı ile, bir iş ve düşünce tarzını gösterir resim, yazı, planlamak ise yapılacak işi bir plana bağlamak demektir. Geleceği elde etmek için şimdiden yapılan teknik çalışmaya ise planlama denir. Oysa yönetimde stratejik planlama bu tarifleri aşır, çok daha değişik ve geniş kapsamlı bir yapıya ulaşmıştır.

Önce strateji kelimesinin anlamını ve nereden geldiğini inceleyelim. Strateji kelimesi Yunancada generallik sanatı anlamına gelen “Strategos” sözcüğünden gelmektedir. Kelimenin kullanımı MÖ 4. Yüzyıla kadar uzanmakla beraber yazıya geçişi ancak 18. Yüzyılın sonunda olmuştur.

Bir askerlik terimi olarak strateji geniş çaptaki askeri hareketlerin planlanması ve yönlendirilmesi ilmidir. Strateji tespitinde kuvvetlerin, askeri manevralarla düşmanın mevcut malzeme ve gücünü tüketecek en etkili noktaya yönlendirilmesi amaç olarak kabul edilmektedir. Stratejilerin askerliğin yanı sıra ekonomi ve politikada da uygulandığını görmekteyiz. Aynı zamanda stratejik planlama sevk ve idare kavramına yeni bir anlayış getirmiştir.

Türk Dil Kurumu’nun Büyük Türkçe Sözlüğü strateji kelimesini izlem, bir ulusun veya uluslar topluluğunun barış ve savaşta benimsenen politikalara destek vermek amacıyla politik, ekonomik, psikolojik ve askeri güçleri bir arada kullanma bilimi ve sanatı, sevkülceys ve önceden belirlenen bir amaca ulaşmak için tutulan yol olarak tarif etmiştir.

Stratejiler stratejik planın bir bölümüdür. Hedefler bu stratejilerin uygulanması sonucu varılacak noktaların ramsal değerleridir. Bu durumda stratejiler, tespit edilen kuruluş hedeflerine varmak amacıyla ilgili olarak, üst kademe yöneticiler tarafından tayin edilen hareket tarzlarıdır.

Stratejik planlama diğer bir deyimle uzun vadeli planlama geleceğin şekillendirilmesi amacı ile yapılan, çevre koşullarını ve değişimleri, kuruluşun durumunu sistematik bir şekilde inceleyerek kuruluşun amaç ve hedeflerinin tespitini, bu hedeflere uygun seçeneekli stratejilerin belirlenmesini, seçilen seçeneklere göre eylem planlarının hazırlanmasını kapsayan çözümlemeli (analitik) bir süreç ve bir yönetim tarzıdır. Stratejik planlamada en azından dört temel düşünce benimsenmelidir.

► **Şimdi alınan kararlar geleceği şekillendirecektir.**

Stratejik plan şimdi verilmiş bir kararın gelecekteki etkilerini görmeye çalışır. Eğer bu etkilerin istenmeyen sonuçlar doğuracağı sonucuna varılırsa, karar değiştirilir. Plan gelecekteki seçenekleri inceleyerek bugünkü durumda alınması gerekli kararlara ışık tutar. Gelecekteki fırsat ve tehlikeleri şimdiden saptamak, buna göre hareket tarzını belirlemek stratejik planın en önemli amaçlarından biridir.

► **Stratejik planlama devamlı bir eylemdir.**

Bu eylemler çevrenin ve kuruluşun durumunun incelenmesi amaçların tespiti ile başlar. Amaçlara götürecek ana politikalar ve stratejilerin tespiti ile devam eder. Bu stratejileri uygulama amacı ile sürecin bir devresi tamamlanır. Bundan sonra yeniden çevre koşulları, kuruluşun durumu ve amaçların tanımına geçilir. Böylece yeni bir planlama devresi başlamış olur.

► **Stratejik planlama bir yönetim tarzıdır.**

Bir kuruluş ya geleceği göz önünde bulundurarak şimdiki durumundan hareketle ne istediğini ve bunlara varış yollarını belirleyerek alınan sistematik kararlarla yönetilir, ya da "bugünün dertleri ile uğraş" şeklinde tanımlanabilecek kısa vadeli kararlarla.

► **Stratejik planlama, çevrenin, kuruluşun politika ve amaçların, stratejilerin eylem planlarının bütünleşmiş bir şekilde ele alındığı bir gözlem ve inceleme tarzıdır.**

Yararlı bir stratejik planlama çalışması için bu dört temel düşüncenin planlama sürecinin her adımında kendisini kuvvetle hissettirmesi gereklidir.

Stratejik planlama, geleceğin tahmin edilmesi değildir. Geleceğin tahmini stratejik planlamanın sadece bir bölümüdür. Oysa pek çok yönetici, gelecekte ne kadar hizmet verebileceğini, ne kadar üretebileceğini, ne kadar satabileceğini, ne kadar malzeme ve ne kadar personel olması gerektiğini ve bunun için ne kadar para ve zaman gerekli olduğunu tahmin ettiğinden kendini stratejik planını yapmış sayar. Halbuki stratejik planlamada amaç yarını tahmin etmekten çok, bugünden alınan kararlarla, yarını şekillendirebilmektir. Diğer bir söyleyişle, stratejik planlama geleceği tahmin gibi pasif bir çalışma değil, geleceği şekillendirmek için yapılan aktif bir çalışmadır.

Geleceği düşünmeden günlük sorunları hallederek yürütülen bir idare sistemi kuruluşların zor durumlara düşmesini hazırlayıcı bir yönetim tarzıdır.

Stratejik planları gerekli kılan nedenler ise değişen çevre koşulları, değişen çevrenin bir parçası olmasına rağmen, çevreyi büyük ölçüde etkileyen, pek çok güncel sorunun kaynağı ve gelecekteki muhtemel hal çaresi olan teknolojik gelişme, başlı başına dikkate alınması gereken bir konudur. Stratejik planlamayı gerekli kılan diğer nedenler ise, kuruluşun sevk ve idaresi için son derece yararlı ve vazgeçilmez bir yönetim tarzıdır. Stratejik planlama kuruluşa sistemli düşünme ve karar alma alışkanlığını getirir. Sorunların pek çoğunun

kökünde sistemsiz bir yönetim anlayışı yatmaktadır. Stratejik planlama bu sorunların ortaya çıkmasını önleyecek temel tedbirdir. Değişikliklerin kabullenilmesinde de stratejik plana ihtiyaç vardır. Değişikliklere karşı koyma insanlarda doğal bir tepkidir. Oysa değişikliklerin erken veya geç kabullenilmesi kuruluş için son derece önemli olabilir. Stratejik planlama değişikliklerin getirilmesi, yeniliklerin uygulanması için güçlü bir araçtır. Zira stratejik planlama değişiklikleri önceden haber verebildiğinden, hazırlık için zaman bırakır. Ayrıca etkili bir planlama sürecinde, her düzeyde yönetici plana katkıda bulunabilmek, hiç değilse olaylardan haberdar olacaktır. Böyle bir ortamda değişikliklere karşı koyma çok daha az olacaktır. Plansız dönemlere göre kuruluşun üretiminde veya hizmet sunumunda önemli olumlu gelişmeler getirmesi de stratejik planlamayı gerekli kılan önemli göstergelerdir.

Stratejik planın amacı organizasyonun çeşitli bölümlerinin faaliyetlerini bütünlük ve koordine etmek, bu sayede bölümlerin birbirlerine ters düşen amaçlarla çalışmalarını önlemektir.

“Stratejiler stratejik planın bir bölümüdür. Hedefler bu stratejilerin uygulanması sonucu varılacak noktaların rakamsal değerleridir. Bu durumda stratejiler, tespit edilen kuruluş hedeflerine varmak amacıyla ilgili olarak, üst kademe yöneticiler tarafından tayin edilen hareket tarzlarıdır.”

Kuruluşlar stratejilerin geliştirilmesi sürecinde belirli bir sırayı takip etmek durumundadırlar. Kuruluş ilk evrede kendi kendine bazı sorular sorar ve bu soruları cevaplar

► Neredeyiz ?

Kuruluş zayıf ve kuvvetli yönlerini, mevcut durumunu ortaya koyar.

Faaliyetlerini etkileyen çevresel faktörleri inceler.

► Ne yapmalıyız ?

Tespit edilen hedeflere varmak için stratejiler ve planlar hazırlanır.

► Nasıl ilerliyoruz ?

Seçilen amaçlar, hedefler, politika ve stratejilerin ne ölçüde gerçekleştiği kontrol edilir, gerekli düzeltmeler yapılır.

Ancak sık sık yenilenen, düzeltilen veya diğer bir deyimle revize edilen stratejilerin de değerinden kaybedecekleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Stratejilerin tespiti ve stratejik planın hazırlanmasında kuruluşların ısrarla üzerinde durmaları gereken nokta, kuruluşu etkileyen stratejik faktörlerin varlığıdır.

Stratejik faktör, yeri, zamanı ve formu uygun olduğu takdirde sistemin çalışmasını sağlayarak, tespit edilen amacı gerçekleştiren bir kontrol unsurudur. Örneğin makinenin çalışmasını engellediği takdirde, kırılan vida stratejik faktör olmaktadır.

Kuruluşlar arasında yapılan bir araştırmaya göre kuruluşların gelecekteki başarılarını belirleyen stratejik faktörler önem sırasına göre şöyle sıralanmaktadır.

- Üstün yetenekli üst kademe idarecilerine sahip olmak ve bu idarecilerin işte kalmalarını sağlamak,
- Şimdiden gelecek için yetenekli idareciler yetiştirmek,
- Üst kademe seviyesinde alınacak kararların daha yaratıcı olmasını ve üstü bir muhakeme gücüne dayandırılmasını sağlamak,

- Yeni fırsat ve istekleri zamanında değerlendirerek kuruluşun ekonomik durumunu geliştirmek,
- Gerekli mal ve hizmetlerin üretilmesi süreçleriyle ilgili bilgilere sahip olmak, bunları yakından izlemek ve araştırmak,
- Yeni teknolojik gelişmeleri izlemek ve başarıyla yeni alanlara uygulamaktır.

Stratejik planlama kavramının ne olduğunu özetle tamamladıktan sonra 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince Türk Kamu Yönetiminin gündemine giren stratejik planlara da kısaca değinmek istiyorum.

Anılan kanun gereğince; kamu idareleri kalkınma planları, programlar ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin görev (misyon) ve ülkülerini (vizyon) oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla stratejik plan hazırlamak durumundadır.

Bu kanun kamu idarelerine planlı ve programlı çalışmayı zorunlu kılmış, plansızlıktan ve programsızlıktan kaynaklanan sorunların giderilmesini ve kamu kaynaklarının daha verimli kullanılmasını amaçlamıştır. Devlet Planlama Teşkilatının bu konuda hazırlamış olduğu “Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Klavuzu” önemli bir rehber niteliğindedir.

2. PLANLAMA BİRİMLERİ

Bugün kamu yönetiminde plan çalışmalarının koordinasyonu strateji geliştirme birimlerine yasal olarak verilmiş bir görevdir. Bu görevin başarısı; plana katılım, çalışanların planı sahiplenmesi ve yönetimin desteği ile mümkündür. Kuruluşun üst yöneticisi tarafından bu plana destek verilmemesi, planlama işini hemen başarısızlığa götürür. Bu nedenle üst yönetimin desteği ve yönlendirmesi, stratejik planlamanın vazgeçilmez koşuludur. Üst yönetimin, planı kabullendiğini kuruluş çalışanları görmelidir. Aksi takdirde hazırlanan stratejik plan, mevzuatla verilmiş bir görevin yerine getirilmesinden başka bir işe yaramaz.

Kamu yönetiminde planlama birimlerinin koordinasyon görevlerini en iyi şekilde yapabilmeleri için, nitelikli personele sahip olmaları büyük önem taşımaktadır.

Bu amaca ulaşmak için kurumlarda uzmanlık kariyeri oluşturulması uygun görülmüş ve bu elemanlar bu birimlere yerleştirilmişlerdir. Bazı kuruluşlar da kendi personeli içinden seçtiklerine hizmet içi eğitim vererek eleman yetiştirmeye çalışmışlardır. Tüm bu çalışmaların başarısı, kuruluşun yöneticisinin konuya vermiş olduğu önem oranında değerini bulmaktadır.

Kuruluşun yöneticisinin kendi plan sistemini kendi kurması, her zaman tercih edilmesi gereken bir seçenektir. Kuruluşu tanıması, sevk ve idare mekanizmasında eksiklikleri bilmesi ve planlama birimiyle gene kendisinin çalışacak olması önemli avantajlardır. Bu seçeneğin gerçekleşmesi, kuruluşun yöneticisinin planlama metot ve tekniklerine vakıf olması ve kendini diğer görevlerinden ayırabilmesine bağlıdır. Genellikle üst yönetici, zamanının büyük bir bölümünü planlama çalışmalarına ayıramamakta ve yabancı kaynaklardan faydalanma zorunluluğu doğmaktadır.

Bu kaynaklar müşavir firmalar veya üniversitelerdir. Yabancı kaynaklar kısa süre için ekonomiktirler; ancak stratejik planlama çalışmalarının devamlı olarak yabancı kaynaklarla yürütülmesi düşünülmemelidir. Her iki seçenekte

kuruluş planlama biriminde ehil bir yöneticinin olmasını gerektirir. Planlama birimlerinin yöneticilerinin seçim ve tayininde olması gereken, bu birimlerin yöneticilerinin, kuruluşun yöneticisi tarafından atanması esas olmalıdır.

Planlama birimlerinin yöneticisi seçim ve tayininde iki seçenek vardır. Yöneticiyi kuruluş içerisinden seçmek veya kuruluş dışından konu ile ilgili bir uzmanı görevlendirmek.

İçeriden seçilen yönetici kuruluşu yakından tanır, fakat planlama konusunda yeterli bilgisi olmayabilir. Kendisinin planlama seminer ve kurslarına katılarak yetiştirilmesi gerekecektir. Bu ise zaman kaybından başka bir şeye yol açmaz. Planlama birimi yönetici adayından bir çırpıda uzmanlaşması beklenemez. Diğer önemli bir hususta, bu birim yöneticilerinin seçiminde, üst kademe sevk ve idarecilerden gerekli

itibar ve desteği bulacak bir kişinin atanması gerektirir. Aksi halde desteği olmayan birim yöneticisi, planlama ve koordinasyon görevlerini yerine getirmekte olumsuz yönde etkilenecektir.

Dışarıdan yapılan tayinlerde, aday, planlama konusunda uzman olmakla beraber, kuruluşu tanımamaktadır. Kuruluşun yapısının ve işleyişinin öğrenilmesi bir zaman alacaktır. Bu sürenin uzun veya kısa olması seçilen uzmanın becerisine bağlıdır. Genel olarak planlama yöneticisinden, kademeleri takip ederek konumuna yükselmiş bir idareci kadar firmayı tanınması beklenmemelidir.

Planlama birimi yöneticisinin diğer yöneticilerle ilişkileri son derece hassas olduğundan, bu makamı işgal edecek kişinin şahsiyeti ve becerileri üzerinde çok dikkatli olunması gereklidir.

Planlama birimi yöneticisi, şüphesiz aydın ve çözümlemeci (analitik) kabiliyete sahip olmalıdır. Çok derin ve ince çözüm ve ikna kabiliyeti sonucu iş görebilmeli ve gördürebilmelidir. Soğukkanlı ve kendinden emin olabilmelidir. Yaratıcı ve girişken olmalı, sorumluluktan çekinmemelidir. Kuruluş içerisinde geleceği görme ve tahmin etme görevini ilk başta yüklenmiş olan planlama birimi yöneticisi, alışılmış metodları yeri geldiğinde yıkabilmeli, yeniliklere koşabilmeli ve koşturabilmelidir.

Başarılı olmasının yegane koşulu, kuruluşun yöneticisi tarafından sayılması, kendisi ile çalışabilmesidir.

Planlama birimi yöneticisi, sevk ve idari kararları almayacağı bilmelidir. İdaricilere fikirlerini satabilmeli, adını duyurmaya meraklı olmamalıdır. Yani kendi değerlendirme ve tavsiyelerinin karar verme durumundaki idarecilere mal edilmesini kabul edecek yapıda olmalıdır.

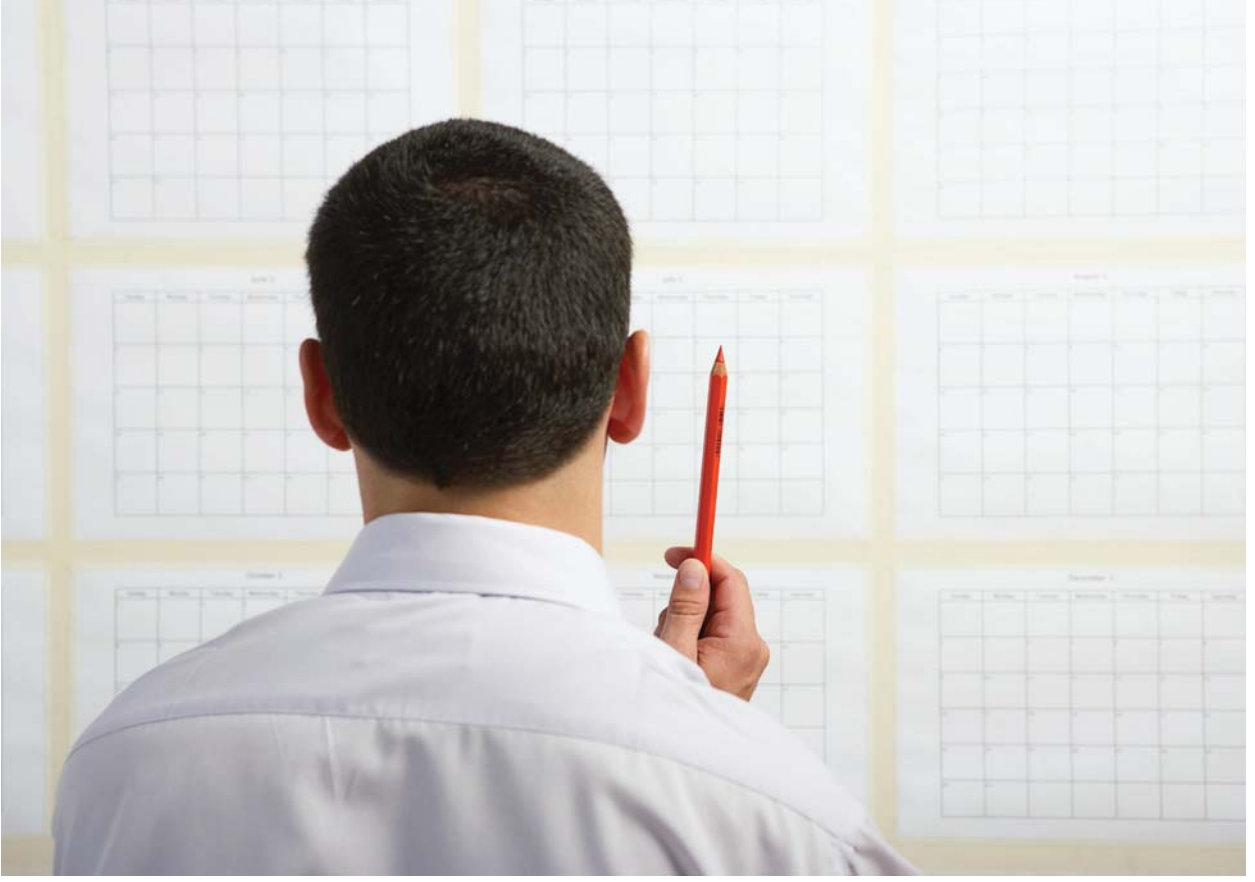
Kişisel meziyetleri dışında; planlama birimi yöneticisi, plan yapımı, geliştirmesi ve uygulaması konusunda tecrübe ve bilgi yönünden uzman olması en başta aranan özelliktir.

Planlama birimi yöneticisinin seçimini takip eden ikinci önemli konu onun kuruluş içerisindeki konumudur. Bu konum tartışmasız üst kademedir. Çünkü birim yöneticisi her şeyden evvel üst kademe, idare ve yöneticileri ile konuşma ve tartışmalarda eşit koşullara sahip olmalıdır; bu ise kendisinin Kuruluşta üst düzeyde kurulmuş olan üst kurallara dahil olmasını gerektirir.

Planlama birimi yöneticisi ile kuruluşun üst yöneticisi arasında iyi ve sağlam bir diyalog kurulması, plan çalışmalarındaki başarının temellerinden biridir. Bu ilişki, karşılıklı destek ve güvene dayalı olmalıdır; aksi takdirde planlama kenara atılmış, kaderine terkedilmiş olacaktır. İyi bir planlama birimi yöneticisi her şeye evet diyen biri olmamalıdır. Nezaket içinde savunduğu düşüncesini üst yöneticiye söyleyebilmelidir. Aynı sorun diğer üst kademe yöneticileri arasında da yaşanabilir. Üst kademe yöneticileri genelde eleştiriye açık değildir. Planlama gibi geleceğe ait tahminlerin önemli rol oynadığı çalışmalarda ise, sık sık karşıt görüşlerin ortaya çıkması doğaldır. Planlama yöneticisinin kariyeri üst kademe yöneticileriyle eşit olursa, karşıt görüşlerin ortaya çıkması çok azalacak, ortaya çıktıklarında da çözümlenmeleri çok kolaylaşacaktır.

Planlama birimi yöneticisinin esas görevi, kuruluş planının yapılmasına yardımcı olmak ve planın yapılmasını gerçekleştirmektir. Bu görev, plan çalışmalarının koordinasyonu ve sistemleştirilmesidir.

“Geleceği düşünmeden günlük sorunları hallederek yürütülen bir idare sistemi kuruluşların zor durumlara düşmesini hazırlayıcı bir yönetim tarzıdır. Stratejik planlama kuruluşa sistemli düşünme ve karar alma alışkanlığını getirir.”

Planlama birimi yöneticisinin görevleri, kuruluşun plan, program veya rapor sistemlerini kurmak ve uygulamaya koymak, amaç ve hedeflerin belirlenmesinde üst yönetime yardımcı olmak, iç ve dış paydaşların kuruluşa potansiyel etkilerini belirlemek, stratejilerin geliştirilmesinde üst yönetime yardımcı olmak, kuruluş çalışmalarına yeni boyutlar kazandıracak önemli kararların alınmasında analizler yapmak ve önerilerde bulunmak, kuruluşun kuvvetli ve zayıf yönlerini belirlemek ve değerlendirmek, kararların stratejik plan çerçevesinde alınmasını sağlamak, tüm yönetim kademelerine planlama konusunda yardımcı olmak, kuruluşun daireleri arasında koordinasyon sağlamak, planlama konusunda eğitici çalışmalar yapmak ve kuruluş üst yöneticisinin plan uygulamasını kontrol edebilmesini sağlayıcı çalışmalarda bulunmaktır.

Planlama metodları üzerinde deneyimli olmak; düşüncelerini yazılı ve sözlü berrak bir şekilde açıklayabilmek ve kabul ettirebilmek, insani ilişkilerde girişken olmak, çevrede kendini kabul ettirebilmek ve konuya ilişkin dallardan birinde yüksek öğrenim yapmış olmak planlama birimi yöneticisinin olmazsa olmazlarıdır.

Dileriz ki kamu idarelerinde yetkin bir duruma gelmiş planlama üniteleri ve yöneticileriyle, tüm kamu yönetimimiz, planlı, programlı bir sevk ve idareye kavuşmuş olsun.

“Kuruluş ilk evrede kendi kendine bazı sorular sorar ve bu soruları cevaplar;

- Neredeyiz ?

- Ne yapmalıyız?

- Nasıl ilerliyoruz?”

Fikret TÖRE

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü • Stajyer Muhasebat Kontrolörü

MAHALLİ İDARELERDE MUHASEBE SİSTEMİ

“ Mahalli idareler, mali işlemlerini genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde olduğu gibi tahakkuk esaslı devlet muhasebesi sistemine göre kayıtlara almaktadırlar. Bu sistemin kanuni dayanağı 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve buna göre çıkarılan diğer düzenlemelerdir. Mahalli idarelerde ise bu sistem Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile karşımıza çıkmaktadır. Bazı mahalli idarelerde devlet muhasebesi sisteminin tam olarak uygulanmaması bu sistemin bilinmemesinden kaynaklanmakta ve mali nitelikteki işlemlerin muhasebeleştirilmesinde hatalı kayıtların üretilmesine neden olmaktadır. ”

Tahakkuk esaslı devlet muhasebesi sistemine geçiş ile beraber kamu idarelerinin muhasebe sistemlerinde ciddi değişiklikler meydana gelmiş ve bu durum muhasebe uygulamalarının aksatılmadan yürütülmesinin sağlanması için önemli çalışmaları gerekli kılmıştır. İdareler bu anlamda öncelikle personelinin muhasebe konusunda yetkinliğini sağlamak için eğitim faaliyetlerine katılmışlardır. Ancak gerek eğitim faaliyetleri kapsamının geniş olmaması gerek personelin muhasebe konusunda temel bilgileri yeterince özümseyememesi sebebiyle tahakkuk esaslı devlet muhasebesi tam anlamıyla kavranamamıştır. Buna rağmen muhasebe konusundaki eğitim faaliyetleri ve yapılan çalışmalar sonucunda birçok muhasebe kayıt hataları önlenmiş ve sistemin doğru ve güvenilir veri üretmesinin yolu açılmıştır. Bu makalede, öncelikle mahalli idarelerde uygulanan devlet muhasebesi sisteminin temel dayanakları kısaca açıklandıktan sonra, hala devam eden muhasebe kayıt ha-

tarlarının neler olduğu, buna ilişkin düzeltme kayıtlarının nasıl yapılması gerektiği ve mali tabloların doğruluğunu ve güvenilirliğini sağlamaya yönelik yapılması gereken hususlara değinilecektir.

1. MUHASEBE SİSTEMİ

Mali sistemimizin anayasası niteliğinde olan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun¹ 49'uncu maddesinde muhasebe sistemi “*karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve mali raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.*” şeklinde tanımlanmıştır. Bu maddeden de anlaşılacağı üzere doğru ve güvenilir bir kesin hesap için muhasebe sisteminin iyi kurulması gerekir.

¹ 24.12.2003 tarihli ve 25326 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

1.1. Devlet Muhasebesinde Kayıt Yöntemleri

Devlet Muhasebesinde kayıtlar, tahakkuk esası ile birlikte nakit esasına göre iki yöntem birlikte kullanılarak tutulmaktadır.

Nakit Esası, işlemlerin oluş ya da gerçekleşme zamanına bakmadan gelirin tahsil edildiği, giderlerin ise ödendiği zaman kayıtlara alınmasını öngören sistemdir.

Tahakkuk Esası ise ilgili döneme ait gider ve gelirlerin tespitinde ödeme veya tahsilatın değil, gider ya da gelire konu işlemin **gerçekleşmesi** esasına dayanır. Gerçekleşme ise mal alım-satımına konu işlemlerde malın el değiştirmesi, hizmet alım-satımına konu işlemlerde hizmet işinin fiilen tamamlanmasıdır. Dönemsellik kavramı ile yakından ilişkilidir. Tahakkuk esası, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "*kayıt zamanı*" başlıklı 50'inci maddesinde "*Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Bütün mali işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır.*" şeklinde tanımlanmıştır. Devlet muhasebesinde yukarıda da ifade edildiği gibi kamu gelir ve giderleri tahakkuk esasına göre tutulur. Yani idarelerin faaliyet sonuçlarının doğru saptanabilmesi için tahakkuk esası uygulanmaktadır.

Bütçe gelirleri ve bütçe giderleri açısından ise nakit esas ön plana çıkmaktadır. Bu durum ise 5018 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinde "*Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri mali yılın hesaplarında gösterilir. Bütçe gelirleri tahsil edildiği, bütçe giderleri ise ödendiği yılda muhasebeleştirilir. Kamu hesapları mali yıl esasına göre tutulur.*" şeklinde ifade edilmiştir.

1.2. Mahalli İdarelerde Uygulanan Devlet Muhasebesi

Mahalli idarelerde uygulanan devlet muhasebesi, genel yönetimde uygulanan sistemle (*bazı farklılıkla dışında*) aynıdır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği², diğer muhasebe düzenlemeleri gibi Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki³ kurallar esas alınarak hazırlanmıştır.

² 10.03.2006 tarihli ve 26104 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

³ 08.06.2005 tarihli ve 25839 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

1.3. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin son fıkrası gereğince İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan "Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği", Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine, **10.03.2006** tarihli ve 26104 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak **01.01.2006** tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Yönetmeliğin amacı; İl özel idaresi, belediye, bağlı idare ve birliklerin; gelir ve gider bütçelerinin hazırlanması, kesin hesabın çıkarılması, **hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi**, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul gör-

müş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin esas, usul, ilke ve standartların belirlenmesidir.

1.4. Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planları

5018 Sayılı Kanun'un son fıkrasındaki "*Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin detaylı hesap planlarına ilişkin hususlar Maliye Bakanlığınca belirlenir.*" hükmü gereğince Maliye Bakanlığı tarafından "Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Detaylı Hesap Planlarına İlişkin Genel Tebliğ (Sayı: 2006-1)" hazırlanmış, 07.10.2006 tarihli ve 26312 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tebliğde, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenen çerçeve hesap planına ve muhasebe standartlarına uygun olarak hazırlanan genel yönetim kapsamındaki idareler detaylı hesap planlarına ilişkin esas ve usuller açıklanmış, **kapsama dahil idarelerin hesaplarında konsolidasyonun sağlanabilmesi amacıyla** "Ortak Yardımcı Hesaplar Tablosu" oluşturulmuştur.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mali işlemlerinin, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirtilen muhasebe ve raporlama standartlarına göre çerçeve hesap planında yer alan hesaplara kaydedilip, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği eki mali rapor ve tabloların düzenlenmesi ve bu rapor ve tablolar esas alınarak ilgili idareler bazında ve konsolide verilerden genel yönetim sektörü düzeyinde mali rapor, tablo ve istatistiklerin üretilip, belirlenen sürelerde yayımlanması gerekmektedir. Bu nedenle, genel yönetim için hesaplar düzeyinde standardın sağlandığı çerçeve hesap planında olduğu gibi, gerekli ve ilgili hesaplarda konsolide mali rapor, tablo ve istatistiklerin üretilmesine imkan verecek detayda ortak yardımcı hesaplar oluşturulmuştur.

Tebliğde kamu idarelerinin, Tebliğ hükümlerini göz önünde bulundurmak suretiyle hazırlayacakları detaylı hesap planlarını Maliye Bakanlığına uygun görüşe göndermeleri esası benimsenmiştir.

Mahalli İdarelerin hesap planı⁴, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 44'üncü maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşur.

2. MAHALLİ İDARELERDE YAPILAN MUHASEBE KAYIT HATALARI

Makalenin bundan sonraki bölümünde mahalli idarelerde yapılan muhasebe kayıt hatalarına değinilecek ve gerekli muhasebe kayıtlarının nasıl olması gerektiği üzerinde durulacaktır.

2.1. Amortisman Tabi Duran Varlıkların Amortisman İşlemlerinin Doğru Yapılmaması

Belediyelerin bünyesinde amortisman tabi duran varlıklar yer almasına rağmen bunlara mevzuat hükmü ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri gereği doğru şekilde amortisman ayırma işlemi yapılamamaktadır.

Belediyelerde amortisman hesaplarıyla ilgili rastlanan hata ve eksiklikler şu şekilde sıralanabilir:

- Amortisman tutarının hiç hesaplanmaması ve herhangi bir muhasebe kaydı yapılmaması
- Amortismanın, 10 Ocak 2008 tarihli ve 26752 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği Genel Tebliğ (Sayı:1) hükümlerine uygun oranda hesaplanmaması
- Ayrılan amortisman tutarlarının doğru ana hesap ve yardımcı hesap kodlarına aktarılmaması

- Varlığa kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılması
- Amortisman işleminin dönem sonu işlemi olmasına rağmen dönem içinde yapılması
- Ayrılan amortisman için "Duran Varlıklar Amortisman ve Yeniden Değerleme Defteri'nin tutulmaması

2.1.1. Amortisman Tutarının Hiç Hesaplanmaması ve Herhangi Bir Muhasebe Kaydı Yapılmaması

Birçok belediyenin hesaplarında, amortisman tabi duran varlıklar yer almasına rağmen bu varlıklar için yıpranma payı (amortisman) hesaplanmamaktadır. Bu anlamda belediyelerin mali tablolarının doğruluğunun ve güvenilirliğinin sağlanması açısından hem varlık envanterlerinin doğru bir şekilde saptanması ve kayıtlara alınması hem de bu varlıklar üzerinden gerekli yıpranma paylarının hesaplanıp muhasebe kayıtlarına aktarılması gerekmektedir.

2.1.2. Amortismanın Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği Genel Tebliği Hükümlerine Uygun Oranda Hesaplanmaması

10 Ocak 2008 tarihli ve 26752 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği Genel Tebliğ (Sayı:1) uyarınca satın alınan taşınmazlardan (Yer altı ve yerüstü düzenleri, binalar ve tesisler) değeri 34.000 TL'nin altında olanlar için %100 amortisman ayrılır, değeri 34.000 TL'nin üstünde olanlar için ise Tebliğ ekindeki oranlara göre yıllar itibarıyla amortisman ayrılır. Dayanıklı taşınır (Makine, Cihaz, Taşıt ve Demirbaşlar) için ise değeri 14.000 TL'nin altında olanlar için %100 amortisman ayrılır, değeri 14.000 TL'nin üstünde olanlar için ise Tebliğ ekindeki oranlara göre yıllar itibarıyla amortisman ayrılır. Diğer taraftan maddi olmayan duran varlıklar değeri ne olursa olsun ilk alındıklarında ilgili hesaba kaydedilir, dönem sonunda ise %100 amortisman ayrılır.

Uygulamada birçok belediye, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği Genel Tebliğine uymamakta ve kendi belirledikleri oranlarda amortisman ayırma işlemini gerçekleştirmektedirler.

Tebliğde amortisman için belirlenen sınır değerlerin yüksek tutulmasının sebebi ise uygulama kolaylığı sağlama ya yönelik düzenlemeden kaynaklanmaktadır. Zira tüm ülkeyi saran büyük bir organizasyon olan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin üreteceği mali tablolarının mümkün olduğu ölçüde gerçeğe yakın bilgi üretmesinin sağlanması gerekmektedir.

⁴ Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planının güncel hali www.muhasabat.gov.tr adresinde yer almaktadır.

2.1.3. Ayrılan Amortisman Tutarlarının Doğru Ana Hesap ve Yardımcı Hesap Kodlarına Aktarılması

Tablo-1: Maddi Duran Varlıklar ve Ayrılan Amortismanları

25 Maddi Duran Varlıklar		257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı		
250	Arazi Ve Arsalar Hesabı			
251	Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	257	01	Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri
252	Binalar Hesabı	257	02	Binalar
253	Tesis, Makine Ve Cihazlar Hesabı	257	03	Tesis, Makine ve Cihazlar
254	Taşıtlar Hesabı	257	04	Taşıtlar
255	Demirbaşlar Hesabı	257	05	Demirbaşlar
256	Diğer Maddi Duran Varlıklar Hesabı	257	06	Diğer Maddi Duran Varlıklar
257	Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)			
258	Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı			
259	Yatırım Avansları Hesabı			

Her bir duran varlığın amortismanı Tablo-1'de görüleceği üzere 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabının altında açılmış

yardımcı hesaplarda takip edilmektedir. Örnek: 255-Demirbaşlar Hesabının amortismanı 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabının "05-Demirbaşlar" yardımcı hesabına kaydedilmektedir. Aşağıdaki yer alan Tablo'2 de görüleceği üzere taşınırlar 2 düzey, amortisman hesapları ise 3 düzey olarak detaylı hesap planına açılmıştır. Örneğin "255.01.02-Temsil ve Tören Demirbaşları"nın amortismanının "257.05.01.02- Temsil ve Tören Demirbaşları" yardımcı hesabına kaydedilmesi gerekirken uygulamada "257.05" yardımcı hesabına kaydedilmektedir. Böyle olunca **her bir taşınıra** ne kadarlık bir amortismanın ayrıldığı tespit edilememektedir. Bu yöntemde sadece **her bir taşınır grubuna** ne kadar amortisman ayrıldığı tespit edilebilmektedir.

Tablo-2: Maddi Duran Varlıklar ve Ayrılan Amortismanları (Detay)

255		DEMİRBAŞLAR HESABI		257	05		Demirbaşlar
255	01	Döşeme ve Mefruşat	→	257	05	01	Döşeme ve Mefruşat
255	01	01 Döşeme Demirbaşları	→	257	05	01	01 Döşeme Demirbaşları
255	01	02 Temsil ve Tören Demirbaşları	→	257	05	01	02 Temsil ve Tören Demirbaşları
255	01	03 Koruyucu Giysi ve Malzemeler	→	257	05	01	03 Koruyucu Giysi ve Malzemeler
255	01	04 Seyahat, Muhafaza ve Taşıma Amaçlı Demirbaş.	→	257	05	01	04 Seyahat, Muhafaza ve Taşıma Amaçlı Demirbaş.
255	01	05 Hastanede Kullanılan Demirbaş Niteliğindeki Taş.	→	257	05	01	05 Hastanede Kullanılan Demirbaş Niteliğindeki Taş.
255	02	Büro Makineleri	→	257	05	02	Büro Makineleri
255	02	01 Bilgisayarlar ve Sunucular	→	257	05	02	01 Bilgisayarlar ve Sunucular
255	02	02 Bilgisayar Çevre Birimleri	→	257	05	02	02 Bilgisayar Çevre Birimleri
255	02	03 Teksir ve Çoğaltma Makineleri	→	257	05	02	03 Teksir ve Çoğaltma Makineleri
255	02	04 Haberleşme Cihazları	→	257	05	02	04 Haberleşme Cihazları
255	02	05 Ses, Görüntü ve Sunum Cihazları	→	257	05	02	05 Ses, Görüntü ve Sunum Cihazları

Uygulamada ilgili duran varlık için hesaplanan amortisman tutarının (Tablo-2’de belirtilenin aksine) yanlış hesap kodlarına aktarıldığı görülmektedir. Örneğin Temsil ve Tören Demirbaşları için hesaplanan amortismanın muhasebe kaydının aşağıdaki gibi olması gerekirken “257.01.02.” hesap kodu gibi farklı bir ayrıntı hesap koduna aktarılabilmektedir. Bu aktarım (yukarıda anlatılan nedenlerle) bazen genel toplamalarda ortaya çıkmayabilir. Ancak yine de belediyelerin amortisman işlemleriyle ilgili özel çalışmalar yaparak hatalı işlemleri en aza indirmeleri gerekmektedir.

630.13.Giderler Hesabı	XXX	
257.05.01.02.Temsil ve Tören Demirbaşları		XXX

2.1.4. Varlığa Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılması

Birçok belediyenin mali tabloları ayrıntılı incelendiğinde bazı varlıkların amortisman tutarının varlığın kayıtlı değerinden daha fazla olduğu göze çarpmaktadır. Buna ilişkin örnek şu şekilde verilebilir;

253	02	05		Güç Elt.Başç.Mak. ile Aletleri	5.500,00
257	03	02	05	Güç Elt.Başç.Mak. ile Aletleri	(6.200,00)

Örnekte varlığın kayıtlı değeri 5.500 TL olmasına rağmen buna ilişkin ayrılmış amortisman tutarı 6.200 TL’dir. Bir varlığın amortisman tutarının varlığın kayıtlı değerinden yüksek olması düşünülemez. Dolayısıyla fazla ayrılan 700 TL tutarında amortisman tutarının 257-Birikmiş Amortismanlar hesabından çıkarılması gerekmektedir.⁵

2.1.5. Amortisman İşleminin Dönem Sonu İşlemi Olmasına Rağmen Dönem İçinde Yapılması

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nde, amortisman işlemleri, “dönem sonu işlemleri” başlıklı 412’nci maddede sayılmıştır. Dolayısıyla amortisman hesaplama ve gerekli muhasebe kayıtlarının geçici mizan çıkarıldıktan sonra yapılması gerekmektedir. Geçici mizanda 630-Giderler Hesabının “13.Amortisman Giderleri” yardımcı hesap kodunda bakiye bulunması geçici mizandan önce amortisman kaydının yapıldığı anlamına gelmektedir. Bu işlemin geçici mizan çıkarıldıktan sonra yapılması gerekmektedir.

2.1.6. Ayrılan Amortisman İçin “Duran Varlıklar Amortisman ve Yeniden Değerleme Defteri’nin Tutulmaması

Amortisman ayrılan her bir varlık için “Duran Varlıklar Amortisman ve Yeniden Değerleme Defteri” nin tutulması gerekmektedir. Ancak bazı mahalli idareler bu defterleri tutmamaktadırlar.

⁵ Duran varlıklar niteliklerine göre gruplandıklarından her bir duran varlık için hangi tutarda amortisman ayrıldığı ancak buna ilişkin amortisman kayıt defterinden görülebilmektedir. Örnekte kayıtlarda sadece bir adet duran varlık olduğu varsayılmıştır.

2.2. Teminat Mektupları Hesabı ile Gider Taahhütleri Hesabının Kullanımı

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 402’nci maddesi uyarınca, yapım işleri nedeniyle yükleniciler ile sözleşme imzaladığında KDV hariç tutarın 920-Gider Taahhütleri Hesabına kaydetmesi gerekir.

Hakediş ödemelerinde ise ödenen KDV dahil tutarın bir taraftan 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına kaydedilmesi diğer taraftan KDV hariç tutarın 920-Gider Taahhütleri Hesabından düşülmesi gerekir.

Ayrıca ihale üzerinde kalan isteklinin (4734 sayılı Kanun’da teminat olarak kabul edilecek değerlerden) %6 oranında kesin teminat vermesi ve bunun muhasebe kayıtlarında, verilen teminatın niteliğine göre ilgili hesaplara alınması gerekir.

Örnek:

KDV hariç, 800.000 TL’lik bina yapım işi için, %6 oranında teminat mektubu alınması ve yüklenici ile idare arasında sözleşmenin imzalanması.

Yükleniciden kesin teminat olarak banka teminat mektubu alınması

910-Teminat Mektupları Hesabı	48.000	
911-Teminat Mektupları Emanetleri Hesabı		48.000

Yükleniciden kesin teminat olarak banka teminat mektubu alınması

920-Gider Taahhütleri Hesabı	800.000	
921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı		800.000

200.000 TL + %18 KDV'lik hakediş ödemesi

258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı	200.000	
191-İndirilecek KDV Hesabı	36.000	
360-Ödenecek Vergi ve Fon Hs. (KDV Tevk.)		6.000
360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hs. (GV Tevk.)		6.000
360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hs. (DV)		1.650
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hs.		222.350
830-Bütçe Giderleri Hesabı	236.000	
835-Gider Yansıtma Hesabı		236.000
921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı	200.000	
920-Gider Taahhütleri Hesabı		200.000

2.3. Bilgisayar Yazılımlarında Haklar Hesabının Kullanımı

Birçok belediyede bilgisayar yazılım alımları karşılığında ödenen tutarlar 260-Haklar Hesabına kaydedilmemektedir, doğrudan gider hesaplarına aktarılmaktadır. Oysa Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin Varlıklara İlişkin İlkeler başlıklı 9'uncu maddesinde; "c) Faaliyet dönemi içinde para ya dönüştürülmesi öngörülmemeyen ve hizmetlerinden bir faaliyet döneminden daha uzun süre yararlanılacak varlıklar ve vadesi faaliyet dönemini aşan alacaklar bilançoda duran varlıklar ana hesap grubu içinde gösterilir." hükmüne göre bilgisayar yazılımlarının gider kaydedilmeyip duran varlık hesaplarına alınması gerekir.

Örnek:

12.000 TL + %18 KDV'ye bilgisayar yazılımı satın alınması

Yapılan yanlış kayıt

630-Giderler Hesabı	12.000	
191-İndirilecek KDV Hesabı	2.160	
360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı		90
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hs.		14.070
830-Bütçe Giderleri Hesabı	14.160	
835-Gider Yansıtma Hesabı		14.160

Yapılması gereken doğru kayıt

260-Haklar Hesabı	12.000	
191-İndirilecek KDV Hesabı	2.160	
360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı		90
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hs.		14.070
830-Bütçe Giderleri Hesabı	14.160	
835-Gider Yansıtma Hesabı		14.160

2.4. Bütçe Emanetleri Hesabının Kullanımı

Birçok mahalli idarede Bütçe Emanetleri ile ilgili olarak

- Bütçe Emanetleri hesabına kaydedilen tutarlarda dönemin belli olmaması
- Dönem sonunda aynı hesabın ilgili yardımcı hesabına aktarım yapılmaması

c. 5.yılın sonunda bütçeye gelir kaydedilmemesi gibi durumlarla karşılaşmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 34'üncü maddesindeki "Ödeme emri belgesine bağlandığı halde ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir. Ancak, malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen tutarlar, mahkeme kararı üzerine ödenir.

İlgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zamanaşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer." hükmünün uygulanabilmesi için bütçe emanetleri muhasebe sisteminde ayrı bir şekilde tasniflendirilmiştir.

Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında 320-Bütçe Emanetleri Hesabı zamanaşımı yönünden alt hesaplara ayrılmıştır. Dönem sonunda bu hesapta yer alan tutarlardan ilgisine ödenemeyenler alt hesaplar bazında yapılacak aktarmalarla güncellenir. Zamanaşımı süresi dolan tutarlar ise bütçeye gelir kaydedilir.

320		BÜTÇE EMANETLERİ HESABI
320	01	Cari Yıla (N) Ait Borçlar
320	02	N-1 Yılına Ait Borçlar
320	03	N-2 Yılına Ait Borçlar
320	04	N-3 Yılına Ait Borçlar
320	05	N-4 Yılına Ait Borçlar
320	06	N-5 Yılına Ait Borçlar

Örnek:

Yakıt alınması, ancak yeterli nakdin olmaması sonucu ödenecek tutarın bütçe emanetlerine alınması

150-İlk Madde ve Malzeme Hesabı	20.000	
320-Bütçe Emanetleri Hesabı (320.01)		19.983,5
360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı		16,5
830-Bütçe Giderleri Hesabı	23.600	
835-Gider Yansıtma Hesabı		23.600

Yakıt alınması, ancak yeterli nakdin olmaması sonucu ödenecek tutarın bütçe emanetlerine alınması

320-Bütçe Emanetleri Hesabı (320.01)	19.983,5	
320-Bütçe Emanetleri Hesabı (320.02)		19.983,5

Yakıt alınması, ancak yeterli nakdin olmaması sonucu ödenecek tutarın bütçe emanetlerine alınması

320-Bütçe Emanetleri Hesabı (320.06)	19.983,5	
600-Gelirler Hesabı		19.983,5
805-Gelir Yansıtma Hesabı	19.983,5	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		19.983,5

2.5. Yeniden Değerleme Farkları Hesabının Kullanımı

Bazı belediyelerin geçici ve kesin mizanlarında Yeniden Değerleme Farkları Hesabının alacak bakiyesi verdiği görülmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 28'inci maddesi yeniden değerlendirme uygulaması ile ilgilidir. Bu madde de; "kapsama dâhil kamu idareleri, bilançolarına dahil amortisman tabi varlıkları ve bu varlıklar üzerinden ayrılmış olup bilançolarında gösterilen amortismanları, son üç yıllık fiyatlar genel düzeyindeki değişim toplamı Kurul (*Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu*) tarafından belirlenen oranı geçerse, her hesap dönemi sonu itibarıyla Bakanlıkça belirlenecek esas ve usullere göre aşağıdaki şekilde yeniden değerlemeye tabi tutarlar." denilmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde yeniden değerlendirme yapılabilmesi için 2 şart bulunmaktadır. Birincisi, kurul tarafından bir oran belirlenmesi; ikincisi ise Maliye Bakanlığınca yeniden değerlendirme ile ilgili esas ve usullerin belirlenmesidir.

Konu ile ilgili ne kurul ne de Maliye Bakanlığı tarafından bu konuda herhangi bir düzenleme yapılmadığından, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde, maddi duran varlıklar için yeniden değerlendirme uygulaması yapılmamaktadır. Dolayısıyla hem kurul tarafından hem de Maliye Bakanlığı tarafından bu konuda düzenleme yapılınca kadar yeniden değerlendirme yapılmaması ve dolayısıyla 522-Yeniden Değerleme Farkları Hesabının kullanılmaması gerekmektedir.⁶

2.6. Personel Avansları Hesabının Kullanımı

Bazı belediyelerde personel avansı olarak verilen geçici görev yolluklarına ait tutarlarda 161-Personel Avansları Hesabı kullanılması gerekirken 160-İş Avansları Hesabının kullanıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 114'üncü maddesinde, 161-Personel Avansları Hesabının, mevzuatı uyarınca verilen sürekli ve geçici görev yolluğu avansları ile ödeme gününden önce ödenmesine karar verilen maaş ve ücret ödemeleri karşılığı verilen avansların izlenmesinde kullanılacağı belirtilmektedir. Dolayısıyla personele geçici görev yolluğu karşılığı verilen avans ödemelerinde 161-Personel Avansları hesabının kullanılması gerekmektedir.

2.7. İş Avans ve Kredileri Hesabı ile Personel Avansları Hesabının Yılsonu Mizanında Bakiye Vermesi

Birçok belediyede yılsonu mizanında 160-İş Avans ve Kredileri Hesabı ile 161-Personel Avansları Hesabının bakiye verdiği, tutarların ertesi yıl yine bu hesaplarda izlenmeye devam ettirildiği görülmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 160-İş Avans ve Kredileri Hesabını düzenleyen 113'üncü maddesinde "3-Bu hesapta kayıtlı bulunan avans ve kredi tutarlarından süresi içerisinde mahsup veya iade edilmeyenler bu hesaba alacak, sorumluları adına 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına borç kaydedilir. 4-Bu hesapta kayıtlı tutarlardan mahsup dönemine aktarılanlar bu hesaba alacak, 165-Mahsup Dönemine Aktarılan Avans ve Krediler Hesabına borç kaydedilir.", Yönetmeliğin 161-Personel Avansları Hesabını düzenleyen 116'ncı maddesinde ise "3-Verilen avanslardan süresi içerisinde kapatılmayanlar bu hesaba alacak, 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına borç kaydedilir. 4-Bu hesapta kayıtlı tutarlardan mahsup dönemine aktarılanlar bu hesaba alacak, 165-Mahsup Dönemine Aktarılan Avans ve Krediler Hesabına borç kaydedilir." hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri doğrultusunda 160-İş Avans ve Kredileri Hesabı ile 161-Personel Avansları Hesabının, yılsonunda bakiye vermemesi gerekmektedir.

2.8. Gelecek Yıl Bütçesine Mahsuben Verilen Maaşların Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabında İzlenmemesi

Yılsonu geçici mizanında, maaşı peşin ödenen personel için maaşın ertesi yıl 1-14 Ocak dönemine isabet eden kısmının 162-Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabının 162.5. Gelecek Yıl Bütçesine Mahsuben Verilen Avans ve Krediler alt hesabında izlenmesi gerekmektedir. Ancak böyle yapılmamakta, maaş tutarının tamamı olduğu gibi ödendiği yılın bütçesine gider yazılmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 162-Bütçe Dışı Avanslar Hesabı'nın düzenlendiği 118-b maddesinde "Aralık ayının 15'inde yapılan maaş ve ücret ödemelerinin ertesi yıl 01-14 Ocak dönemine karşılık gelen tutarları bu hesapta izlenir. Yeni mali yılda bu tutarlar, düzenlenecek ödeme emri ile bütçe giderleri hesabına aktarılır. Bu tutarlar yeni yıl bütçesi ödeneklerinden karşılanacağından, avans olarak verildiği yıldan herhangi bir ödenek devri yapılmaz." hükmüne yer verilmiş ve yapılmış olan ödemelerin ise aynı Yönetmeliğin 119-a/2 maddesine göre "Aralık ayının 15'inde yapılan maaş ve ücret ödemelerinin ertesi yıl 01-14 Ocak dönemine karşılık gelen tutarları bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedilir." şeklinde muhasebeleştirileceği ifade edilmiştir.

Örnek:

Keçiörsü Belediyesi'nde görev yapan memurların 15 Aralık 2010 – 14 Ocak 2011 dönemine ilişkin maaş bordrosundaki veriler aşağıdaki gibidir. Bordro muhteviyatı hesaplara alınarak ödenmesi gereken 3.000 TL'lik tutar 15 Aralık 2010 tarihinde düzenlenen gönderme emriyle ilgililerin hesabına aktarılmıştır⁷ (Ödenen maaşın yarısının 2010 yılına, diğer yarısının ise 2011 yılına ait olduğu varsayılmıştır.).

⁶ Ömer DAĞ, "Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Amortisman Uygulaması", Mali Yönetim ve Denetim Dergisi, Sayı:49, (Mart-Nisan 2008)

⁷ Aralık ayının 15'inde yapılan maaş ve ücret ödemelerinde ertesi yılın 01-14 Ocak dönemine karşılık gelen tutarları 162-Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabına alınmaktadır. Dolayısıyla aralık ayının 15'inde ödenen maaşın 17 günlük cari yıl bütçesine gider kaydedilip cari yılın ödenekleri kullanılmaktadır. Aralık ayının 15'inde ödenen ve gelecek yılın 1-14 Ocak dönemine karşılık gelen tutarlar ise ilgili yılın bütçesinden ödendiğinden o yılın ödeneklerinden karşılanmaktadır.

Tahakkuk Toplamı: 3.500 TL

* Gelir Vergisi : 100	* Memur Sendika Aidatı : 35
* Damga Vergisi : 25	* Emekli Keseneği (%20+16) : 200
* Lojman Kirası : 50	* İcra Kesintisi : 90
	Ödenecek Tutar : 3.000

15 Aralık 2010 tarihindeki kayıt:

630-Giderler Hesabı	1.750	
162-Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabı	1.750	
333-Emanetler Hesabı (İcra Kesintisi)		90
333-Emanetler Hesabı (Sendika Aidatı)		35
360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı		100
360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı		25
361-Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri		200
600-Gelirler Hesabı (Lojman Kirası)		50
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hs.		3.000
830-Bütçe Giderleri Hesabı	1.750	
835-Gider Yansıtma Hesabı		1.750
805-Gelir Yansıtma Hesabı	50	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı (Lojman Kirası)		50

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 164'üncü maddesi uyarınca memurlar maaşlarını peşin almaktadır. 15 Aralık tarihinde alınan maaş 15 Aralık-14 Ocak dönemini kapsamaktadır. 15 Aralık 2010 tarihinde memurlara ödenen ücretin yarısı 2010 yılına, diğer yarısı da 2011 yılına ait olduğundan öncelikle brüt ücretin yarısı 2010 yılının hesaplarına gider ve bütçe gideri olarak kaydedilecektir. Brüt ücretin diğer yarısı ise gelecek yılın (2011) bütçesinden verildiğinden o yılın bütçesine gider kaydedilmek üzere 162-Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabına borç kaydedilecektir. Aralık ayı maaşının, yapılan kesintiler açısından normal maaştan herhangi bir farkı bulunmamaktadır. 1 Ocak 2011'de ise, Aralık-2010'da verilen ve yarısı 2011 yılına ait olan maaşın 2011 yılı hesaplarına yansıtılması için 162-Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabı alacaklandırılır ve bu tutar 2011 yılının bütçesine gider kaydedilir.

1 Ocak 2011 tarihindeki kayıt:

630-Giderler Hesabı	1.750	
162-Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabı		1.750
830-Bütçe Giderleri Hesabı	1.750	
835-Gider Yansıtma Hesabı		1.750

2.9. Kıdem Tazminatı Karşılıkları Hesaplarının Kullanımı

Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı muhasebenin hem dönemsellik hem de ihtiyatlılık kavramı gereği kullanılan bir hesaptır. Hesabın kullanım amacı ilgili personele ait kıdem tazminatlarının her yıl hak edilen tutarının hesaplanıp hem **ihtiyatlılık kavramı** gereği karşılık ayrılması, hem de **dönemsellik kavramı** gereği o yıla ait kıdem tazminat tutarının,

ait olduğu faaliyet giderlerinde gösterilmesi gereğidir. Kıdem tazminatı almaya hak kazanan personel tazminatı aldığı anda, tazminat tutarının tamamı o yılın bütçesine gider yazılmasına rağmen idarenin faaliyet sonucunu gösteren faaliyet hesaplarında ise sadece son yılın kıdem tazminatı gider olarak yer alacaktır. Böylece faaliyet giderlerinde dönemsel kaymaların önüne geçilecek ve mali tabloların özellikle dinamik analizinde verilerin kalitesi artacaktır. Kıdem Tazminatı Hesaplarının kullanımı konusunda mevzuat hükümleri ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri doğrultusunda gerekli hesaplamaların ve muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

2.10. Faaliyet Hesaplarının Geçici Mizanda Bakiye Vermesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin dönem sonu işlemleri başlıklı 412'nci maddesinde dönem sonu işlemlerinden sonra faaliyet hesapları ana hesap grubunda yer alan tüm hesapların kapanacağı belirtilmektedir. Ancak belediyelere ait kesin mizanların incelenmesi neticesinde 600-Gelirler Hesabında veya 630-Giderler Hesabında bakiyeler tespit edilmektedir.

Belediyeler dönem sonu işlemleri sonucunda düzenleyecekleri kesin mizanlarında ve buna dayalı olarak çıkarılacak bilançoda, faaliyet hesaplarının hem ana hesap düzeyinde hem de yardımcı hesap düzeyinde gözükmemesi yani bakiye vermemesi gerekmektedir. Faaliyet hesapları kapatılarak nihai sonuç borç veya alacak durumuna göre bilanço hesabı olan 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları/580-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılması gerekmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yapılan işlemler sonrasında faaliyet hesapları içerisinde yer alan bütün hesapların ana hesap ve yardımcı hesap düzeyinde kapatılması ve hesapların bakiye vermemesinin sağlanması gerekmektedir.

2.11. Banka Kredileri Hesabının (Uzun Vadeli) Doğru Kullanılmaması

Belediyenin geçici mizanında, 400-Banka Kredileri Hesabının borcunda tutarların yer alması, eğer işlem düzeltme kaydı değilse veya olağanüstü sebeplerle erken ödeme durumu ya da borcun ortadan kalkma durumu söz konusu değilse, yıl içerisinde kredinin geri ödenmesi esnasında 400-Banka Kredileri hesabının kullanıldığı anlamına gelmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin hesabın işleyişini düzenleyen 269'uncu maddesinde bu hesapta kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin 400-Banka Kredileri Hesabına borç, 300-Banka Kredileri Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Dolayısıyla 400-Banka Kredileri hesabı dönem sonlarında vadesi bir yılın altına inenlerin 300-Banka Kredileri hesabına aktarılması gerekmektedir.

2.11. İlk Madde ve Malzeme Hesabından Kullanımların Doğru Giderleştirilmemesi

İlk madde ve malzemeler hesabından yapılan kullanımlar sonucunda ambardan çıkan ilk madde ve malzeme karşılığında bir taraftan 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabı alacaklandırılırken diğer taraftan 630-Giderler hesabının “14. İlk madde ve malzeme giderleri” yardımcı hesabının kullanılması gerekmekte iken birçok belediye 150-İlk Madde ve Malzeme hesabından çıkış yaparken 630-Giderler hesabının ekonomik kodunda 14 ile başlayan ekonomik kodu yerine daha önceden hangi bütçe kodundan alım yapılmış ise o kodu kullanmaktadır.

Taşınır Mal Yönetmeliği’nin “Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi” başlıklı 30’uncu maddesi ikinci fıkrasında; “(2) Muhasebe kayıtlarında “150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabı”nda izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişleri muhasebe birimine gönderilmez. Bunların yerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde üç aylık dönemler itibarıyla, diğer idarelerde ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesi, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilir.” hükmü yer almaktadır. Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında yer alan “630.14 İlk Madde ve Malzeme Giderleri” yardımcı hesabı, tüketime sevk edilen tüketim malzemelerinin giderler hesabında takip edilmesi için açılmış bir yardımcı hesaptır. İdare tarafından edinilen ilk madde ve malzemenin Taşınır Mal Yönetmeliği çerçevesinde gerçekleştirilecek işlemler sonrasında 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmesi ve tüketime sevk edilen ilk madde ve malzemenin ise yine taşınır işlemleri sonrasında “630.14 İlk Madde ve Malzeme Giderleri” yardımcı hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

Örnek: Burdur Belediyesinde 1.200 TL’lik kırtasiye malzemesi tüketilmiştir.

630-Giderler Hesabı (630.14)	1.200	
150-İlk Madde ve Malzeme Hesabı		1.200

2.12. Tahsildeki Çekler Yardımcı Hesabının Kullanılmaması

Birçok belediye daha önceden edinmiş olduğu çekleri tahsil için bankaya gönderdiğinde bu işlem için herhangi bir muhasebe kaydı yapmamakta yani alt hesap bazında “tahsil-

deki çekler” yardımcı hesabını kullanmamakta, tahsilat işlemi gerçekleştiğinde doğrudan muhasebe birimindeki çekler yardımcı hesabından çıkışı yapılmaktadır. Oysa muhasebe, işlemleri oluş anında kayıtlara alan ve mevcut durum ile kayıt durumunun her an birbirine denk olmasını sağlamaya çalışan bir sistemdir.

Belediye, Bağlı İdare ve Birliklere ait Detaylı Hesap Planında 101-Alınan Çekler Hesabının görünümü aşağıdaki gibidir.

101		ALINAN ÇEKLER HESABI
101	01	Muhasebe Birimindeki Çekler
101	02	Tahsildeki Çekler

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 101-Alınan Çekler Hesabını düzenleyen 54’üncü maddesinde, alınan çeklerden tahsile gönderilenlerin yardımcı hesaplarda takibi amacıyla bu hesaba hem borç hem de alacak kaydedileceğini belirtmiştir.

Bu nedenle, muhasebe birimince tahsile gönderilen çeklerin takibi açısından Alınan Çekler Hesabının “101.02. Tahsile Gönderilen Çekler” yardımcı hesabının kullanılması gerekmektedir.

2.13. Fonlar ve Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı Yerine Kamu İdare Payları Hesabının Kullanılması

Belediyeler tarafından 5226 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 6’ncı maddesi gereğince yapılan tahsilat işleminde 363-Kamu İdare Payları Hesabının kullanıldığı görülmektedir.

5226 sayılı Kanun’un 6’ncı maddesindeki “Belediyelerin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 1319 sayılı Em-lak Vergisi Kanunu’nun 8’inci ve 18’inci maddeleri uyarınca

mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u nispetinde "Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı" tahakkuk ettirilir ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilir." hükmü gereği yapılan tahsilatın 363-Kamu İdare Payları Hesabına değil, 362-Fonlar ve Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilatlar Hesabına aktarılması gerekmektedir.

362-Fonlar ve Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilatlar Hesabı; bütçe ile ilişkilendirilmeksizin mevzuatları gereği, diğer kamu idareleri adına yapılan tahsilatın izlenmesi için kullanılır. 363-Kamu İdare Payları Hesabı ise; bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara (bütçeye gider kaydıyla) aktarılacak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılan hesaptır.

Dolayısıyla "Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı" olarak bütçe ile ilişkilendirilmeden yapılan tahsilatın 363-Kamu İdare Payları Hesabına değil, 362-Fonlar ve Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilatlar Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

2.14. Kasa Fazlasının Bankaya Gönderilmesinde Diğer Hazır Değerler Hesabının Kullanılmaması

Uygulamada kasa fazlası tutar bankaya gönderilirken herhangi bir kayıt yapılmamakta, paranın bankaya yatırıldığına ilişkin dekont geldiğinde ise aşağıdaki şekilde yanlış kayıt yapılmaktadır.

102-Banka Hesabı	XXXX	
100-Kasa Hesabı		XXXX

Oysa yukarıdaki kayıt, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 51 ve 72'nci maddelerine açık bir şekilde aykırıdır. Yönetmeliğe göre yapılması gereken kayıtlar bir örnek yardımıyla aşağıda gösterilmiştir.

Örnek:

Kasa fazlası tutarın 10.000 TL'nin bankaya gönderilmesi

108-Diğer Hazır Değerler Hesabı	10.000	
100-Kasa Hesabı		10.000

Bankaya gönderilen tutarların, urumun hesabına geçtiği, gelen banka hesap özet cetvelinden anlaşılması

102-Banka Hesabı	10.000	
108-Diğer Hazır Değerler Hesabı		10.000

2.15. Gelir tahsilâtlarında 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabının hiç kullanılmaması

Birçok belediyede, tahakkuk eden gelirler, 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabına alınmayıp, tahsilinde doğrudan bütçeye gelir kaydı yapılmaktadır. Böyle olunca, mahalli idarenin

yıl içinde gelir tahakkukları ile tahakkuk eden bu gelirlerden tahsil edilen ve edilmeyen tutarların bilgisine **muhasebe kayıtlarından** ulaşılamamaktadır. Bu husus aynı zamanda 5018 sayılı Kanun'un "kayıt zamanı" başlıklı 50'inci maddesine de uymamaktadır.

Örnek: 28.02.2010 tarihinde 1.000 TL emlak vergisi tahakkuku yapılmış olup söz konusu tutar 15.03.2010 tarihinde tahsil edilmiştir.

Yapılan Yanlış Kayıt (15.03.2010)

100-Kasa Hesabı	1.000	
600-Gelirler Hesabı		1.000
805-Gelir Yansıtma Hesabı	1.000	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		1.000

Yapılması Gereken Doğru Kayıt Tahakkuk (28.02.2010)

120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı	1.000	
600-Gelirler Hesabı		1.000

Tahsil (15.03.2010)

100-Kasa Hesabı	1.000	
120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı		1.000
805-Gelir Yansıtma Hesabı	1.000	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		1.000

2.16. Kişilerden Alacaklar Hesabının Kullanımı

Kişilerden Alacaklar hesabı ile ilgili yaygın yapılan hatalar şu şekilde sıralanabilir:

2.16.1. Kişilerden Alacaklar Hesabında Yer Alan Tutarlar İçin Faiz Yürütülmemesi

Kişilerden Alacaklar Hesabına alınan tutarlar için faiz yürütülmemesi kamu zararına sebebiyet vermektedir.

2.16.2. 140.01.01.Kişilerden Alacaklar Hesabından Yapılan Tahsilatın Bütçe İle İlişkisi

Bir kısım belediyenin geçici mizanında 140.01.01.Kişilerden Alacaklar Hesabının alacağına kaydedilen tutarlar yer almasına rağmen yani tahsilat olmasına rağmen 800-Bütçe Gelirleri Hesabının "05.09.01.06-Kişilerden Alacaklar" yardımcı hesabına herhangi bir kaydın yapılmadığı görülmektedir.

140				KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI
140	01			Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar
140	01	01		Alacağın Aslı
140	01	02		Alacağın Faizi
140	02			Diğer Alacaklar
140	02	01		Alacağın Aslı
140	02	02		Alacağın Faizi

Belediyelere ait Detaylı Hesap Planında 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının yardımcı hesaplar itibarıyla görünümü aşağıdaki gibidir.

Hesap Planında Kişilerden Alacaklar Hesabı “140.01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar” ve “140.02-Diğer Alacaklar” olmak üzere iki bölüme ayrılmıştır. Tahsilinde bütçeye gelir kaydedilmeyecek olan alacakların faizinin “140.1.1.” yardımcı hesabında değil, “140.2.1.” yardımcı hesap kodunda izlenmesi; “140.1.1.” yardımcı hesap kodundan yapılan tahsilatın bütçeye gelir kaydında ise 800-Bütçe Gelirleri Hesabının “05.09.01.06-Kişilerden Alacaklar” yardımcı hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

2.16.3. Kişilerden Alacaklara İlişkin Faiz Tutarlarının Kaydı

Bir kısım belediyede “140.01-Tahsilinde Bütçe Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar” ile “140.02-Diğer Alacaklar” yardımcı hesaplarında yer alan tutarların faizlerinin “140.01.02” ile “140.02.02”de izlenmesi gerekirken “140.01.01” veya “140.02.01.” gibi alacağın aslına ait kodlarda izlendiği görülmektedir.

“140.01.01” yardımcı hesaptaki tutarlar için tahakkuk eden faizlerin “140.01.02” yardımcı hesaba; “140.02.01” yardımcı hesaptaki tutarlar için tahakkuk eden faizlerin ise “140.02.02” yardımcı hesabına alınması ve (faizin) tahsilinde, alacağın cinsine bakılmaksın bütçeye gelir kaydedilmesi gerekir. Ancak uygulamada bu hususlara dikkat edilmemektedir.

2.16.4. Kişilerden Alacaklarda Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilip Edilmemesine İlişkin Ayrımıştırma

Bir kısım belediyede Kişilerden Alacaklar hesabına alınan tutarların tahsilinde bütçeye gelir kaydedilmesi gerekip

gerekmediği hususu net olarak anlaşılamamakta dolayısıyla uygulamada hatalı işlemlerle karşılanmaktadır.

Kişilerden Alacaklar Hesabına alınmasına karar verilenlerden **tahsilinde bütçeye gelir kaydedilmesi gereken tutarlar** “140.01.01” yardımcı hesabına, tahsilinde bütçeye gelir kaydedilmemesi gerekenlerin ise “140.02.01” yardımcı hesabına kaydedilmesi gerekir. Bu ayırım ise şu şekilde yapılabilir.

2.16.4.1. Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar (140.01.)

Bütçe giderleri hesabına borç kaydı suretiyle ödenerek gerek yılı içinde, gerek yılı geçtikten sonra belgeler ve kayıtlar üzerinde yapılan incelemeler sonunda, fazla veya yersiz ödendiğinin anlaşılması üzerine Sayıştay ve mahkeme ilamları ile borç hükmolunan tutarlar.

Ayniyatın çalınmasından, kaybedilmesinden, kanunsuz veya yersiz harcanmasından dolayı doğan zararlara ait olmak üzere dairelerce bildirilen miktarlarla Sayıştay ve diğer mahkemelerce bu doğrultuda hüküm altına alınan tutarlar.

2.16.4.2. Diğer Alacaklar (140.02)

Bütçe içi veya bütçe dışı olarak verildiği veya gönderildiği halde süresinde mahsup edilmeyen veya zimmete geçirilen avans ve krediler,

Tahsildar, veznedar veya bu işlerle görevlendirilmiş bulunan memur ve mutemetler tarafından alındı veya diğer resmi belgeler karşılığında tahsil edildikten sonra zimmete geçirilen veya kaybedilen, tutarlar kişilerden alacaklar hesabına alınır.

Kişilerden Alacaklar hesabı ile ilgili örnek uygulama ise yandaki gibidir.

Örnek:

Kasa noksanlığının tespit edilmesi

197-Sayım Noksanları Hesabı	100	
100-Kasa Hesabı		100

Noksanlığın, sorumluları adına hesaba alınması

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.01)	100	
197-Sayım Noksanları Hesabı		100

Noksan tutar için gecikme faizi hesaplanması

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.02)	5	
600-Gelirler Hesabı		5

Noksanlık ile birlikte tahakkuk etmiş olan faizin tahsil edilmesi

100-Kasa Hesabı	105	
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.01)		100
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.02)		5
805-Gelir Yansıtma Hesabı	5 / 105	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		5 / 105

Yukarıdaki işlemde bütçeye gelir kaydedilmesi gereken tutar 5 TL'dir.

Örnek:

Fazla maaş ödemesinin kayıtlara alınması

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.01)	100	
600-Gelirler Hesabı		100

Fazla ödenen tutar için gecikme faizi hesaplanması

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.02)	5	
600-Gelirler Hesabı		5

Fazla ödenen tutar ile tahakkuk eden faizin tahsil edilmesi

100-Kasa Hesabı	105	
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.01)		100
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.02)		5
805-Gelir Yansıtma Hesabı	105	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		105

3. SONUÇ

Yukarıdaki bölümde birçok mahalli idarede yapılan hatalı muhasebeleştirme işlemlerinden sık yapılanlar açıklanmaya çalışıldı. Söz konusu hatalı işlemlerden, mahalli idarelerin, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ni tam olarak uygulayamadıkları sonucu ortaya çıkmaktadır. Söz konusu Yönetmeliğin tam ve doğru olarak uygulanabilmesi için mahalli idarelerin muhasebe ile ilgili birimlerinde çalışan personelin eğitim faaliyetlerine planlı bir şekilde daha fazla zaman ayırmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ömer DAĞ, "Türkiye'de Yerel Yönetim Reformu Uygulanmasının Devamına Destek Aşaması (LAR II. Aşama) Mali Yönetim Semineri Eğitim Dokümanları", 14-17 Şubat, Ankara
- H.Bayram ÇOLAK-Ömer DAĞ, "Mahalli İdareler Muhasebesi (Belediyeler, İl Özel İdareleri, Bağlı İdare ve Mahalli İdare Birlikleri için konu anlatımlı)", Güncel Mevzuatı Araştırma ve Eğitim Derneği (Temmuz 2009)

Rızkullah ÇETİN

Vergi Müfettiş Yrd.

YATIRIM TEŞVİK BELGESİNİN ÖZELLİKLERİ VE BELEDİYELERE SAĞLADIĞI AVANTAJLAR

“ Yatırım Teşvik Belgesi, finansmanında zorluk çekilen makine ve teçhizatların Katma Değer Vergisi ödemeden sahip olunmasını sağlayan bir belgedir. Bu belgeyi Belediyeler dahil kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler gerekli müracaatı Ekonomi Bakanlığı’na yaparak elde edebilirler. Bu belge ile Belediyeler makine ve teçhizat kapsamında kamyon, forklift, iş makinesi, vinç, otobüs, su ve kanalizasyon boruları vb. demirbaşlara KDV ödemeden sahip olabilmektedir. ”

Dünyadaki global, ekonomik ve siyasi gelişmelerin baş döndürücü bir hız kazandığı bu dönemde, Türkiye’nin uluslararası yeri ve rekabet olanakları, uygulanacak kalkınma stratejilerinin belirlenmesini doğrudan etkilemektedir. Gelişmekte olan ülkeler açısından, ekonomik kalkınmanın temel koşulu, yatırım hacmini artırmak ve yatırımlardan maksimum sosyal faydayı sağlamaktır. Günümüzde, bu amaca ulaşmak için Devlet tarafından yatırımı teşvik amacıyla bir çok yasal düzenleme yapılmıştır. Bu yasal düzenlemelerden bir tanesi de 4369 sayılı Kanun’ın 59’uncu maddesi ile 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu’nun 13’üncü maddesine eklenen (d) bendinde, yatırım teşvik belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki makine ve teçhizat teslimlerinin KDV’den istisna edilmesidir. Bu belge sayesinde Belediyeler dahil kamu kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler KDV ödemeden gerekli makine ve teçhizatlara sahip olabilmektedir.

1. YATIRIM TEŞVİK BELGESİ ŞARTLARI VE ALABİLECEK KİŞİ VE KURULUŞLAR

Yatırım teşvik belgesi, yatırımın karakteristik değerlerini ihtiva eden, yatırımın bu değerler ve tespit edilen şartlara uygun olarak gerçekleştirilmesi halinde üzerinde kayıtlı destek unsurlarından istifade imkanı sağlayan, Karar’ın² amaçları doğrultusunda gerçekleştirilecek yatırımlar için düzenlenen belgedir.³ Yatırım teşvik belgesini kimlerin alabileceği aynı tebliğin 4’üncü maddesinde şu şekilde sayılmıştır:

- Gerçek kişiler,
- Adi ortaklıklar,
- Sermaye şirketleri (Anonim, limited, vb. şirketler),
- Kooperatifler,
- İş ortaklıkları (adi ortaklık),
- Kamu kuruluşları, (genel ve özel bütçeli kurum ve kuruluşlar, il özel idareleri, belediyeler ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların sermaye bileşimindeki hisse oranları %50’yi geçen kurum ve kuruluşlar)

² Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar 16.07.2009 tarih ve 27290 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

³ Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ 28.07.2009 tarih ve 27302 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

¹ 29.07.1998 tarih ve 23417 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

- Kamu kuruluşu niteliğindeki meslek kuruluşları,
- Dernekler, Vakıflar,
- Yurt dışındaki yabancı şirketlerin Türkiye'deki şubeleri.

Yukarıda sayılan gerçek ve tüzel kişiler teşvik belgesi alabilmek için Ekonomi Bakanlığına bağlı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'ne müracaat etmesi gerekmektedir.

Başvuru da istenecek olan belgeler şunlardır;

- a. Yatırımcıyı temsil ve ilzama yetkili kişilerce imzalı müracaat dilekçesi,
- b. Yatırımcıyı temsil ve ilzama yetkili kişilere ait noter tasdikli imza sirküleri,
- c. Ek-1'deki örneğe uygun olarak hazırlanmış her sayfası yatırımcıyı temsil ve ilzama yetkili kişilerce imzalı ve kaşeli bir nüsha Yatırım Bilgi Formu,
- d. Bakanlığa yapılacak müracaatlarda; dört yüz Türk Lirası tutarındaki meblağın Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki muhasebe birimi hesabına yatırıldığına dair makbuzun ikinci nüshası, sanayi odalarına yapılacak müracaatlarda; yukarıda belirtilen meblağın yüz Türk Lirası tutarındaki kısmının ilgili sanayi odasının hesabına yatırıldığını gösterir makbuz nüshası ile bakiye kısmının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki muhasebe birimi hesabına yatırıldığına dair makbuzun ikinci nüshası,

⁴ 08.06.2011 tarih ve 27958 (1.Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 637 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereğince Yatırım Teşvik Belgesi'ne ait bütün işlemler Hazine Müsteşarlığı'ndan Ekonomi Bakanlığı'na devredilmiştir.

Bir sabit kıymetin istisnadan yararlanabilmesi için, öncelikle makine ve teçhizat niteliğinde olması, ayrıca mal ve hizmet üretiminde kullanılması gerekmektedir.

- e. Firmanın sermaye yapısı, sermaye miktarı ve faaliyet konuları açısından nihai durumunu gösterir Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi veya Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Sicil Gazetesi aslı veya noterden veya sicil merciinden tasdikli örneği,
- f. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca Türkiye genelinde Sosyal Güvenlik Kurumuna muaccel olmuş prim ve idari para cezası borçlarının bulunmadığına veya tecil ve taksitlendirildiğine ya da yapılandırıldığına ve yapılandırmanın bozulmadığına dair Sosyal Güvenlik Kurumunun ilgili birimlerinden alınacak yazının aslı,
- g. 2872 sayılı Çevre Kanunu'na istinaden, sadece ÇED Yönetmeliği eki listelerde yer alan "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı" şartı aranması gereken yatırım konuları için Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan alınan Karar ve/veya Karara ilişkin yazı.

2. TEŞVİKTEN YARARLANAN MAKİNE VE TEÇİZATLAR

KDV Kanun'un 13'üncü maddesine eklenen (d) bendi ile "Yatırım Teşvik Belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki makine ve teçhizat teslimleri" vergiden istisna edilmiştir. Eklenen hüküm KDV Kanunu'nun 16/1-a maddesiyle birlikte değerlendirildi-

ğinde teslimleri vergiden istisna edilen Yatırım Teşvik Belgesi kapsamındaki malların ithali de vergiden istisna olmaktadır.

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde makine ve cihazlar,” Üretimde kullanılan her türlü makine ve cihazlar ile bunların eklentileri ve bu amaçla kullanılan taşıma gereçleri” şeklinde tanımlanmıştır.

Buna göre, makine ve teçhizat, amortismanına tabi kıymet niteliği taşıyan ve mal ve hizmet üretiminde kullanılan sabit kıymetlerdir.

Bir sabit kıymetin istisnadan yararlanabilmesi için, öncelikle makine ve teçhizat niteliğinde olması, ayrıca mal ve hizmet üretiminde kullanılması gerekmektedir. Sektörlerin yapısı itibarıyla üretim faaliyetinin yanı sıra idari ve pazarlama gibi üretim dışı alanlarda kullanılan aynı cins sabit kıymetler ise bu kapsama girmeyecektir.

69 Seri No’lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği’nde⁵ istisna kapsamının sınırları çizilerek hangi kıymetlerin istisna kapsamı dışında olduğu belirtilmiştir. Buna göre:

1. Sarf Malzemeleri
2. Yedek Parçalar
3. Hizmet üretiminde doğrudan ve zorunlu olarak kullanılanlar dışındaki masa, sandalye, koltuk, dolap, mefruşat gibi demirbaşlar.
4. Taşıt araçları da makine ve teçhizat kapsamına girmemektedir. Bu nedenle otomobil, panel, arazi taşıtı, otobüs (97 Seri No’lu KDV Genel Tebliği⁶ ile eklenen kısım; belediyeler ile il özel idareleri ile bunların bağlı kuruluşları ve hisselerinin tamamına sahip oldukları şirketlerce şehir içi yolcu taşımacılığında kullanılmak üzere iktisap edilenler hariç), minibüs, kamyonet, kamyon, treyler ve çekici (Euro I ve Euro II normlarına uygun yeşil motoru haiz olanlar hariç) gibi taşıt araçları istisnadan faydalanamayacaktır.

Ancak yüklü ağırlığı 45 tonu geçen off road truck tipi kamyonlar ile karayoluna çıkması mümkün olmayan kaya tipi damperli kamyonlar, madencilikte kullanılan damperli kamyonlar, frigorifik kamyonlar, forkliftler, iş makineleri, vinçler, tarım aletleri ve benzerlerinin teslim ve ithalinde istisnaya dahildir.

Hava, deniz ve demiryolu taşıma araçları, makine teçhizat kapsamına girmemesine karşın Kanun’un 13/a maddesi kapsamında gerekli şartları haizse istisna uygulamasına tabi olacaktır.

3. TEŞVİĞİN UYGULANMASI

Gerekli başvuruları yaparak teşvik belgesini alan Belediyeler teşvik belgesinin aslını ve ekli listeyi ihale sonucuna göre söz konusu işi taahhüt eden satıcı işletmelere ibraz ederek istisna uygulanmasını talep edeceklerdir. Ayrıca 2 Seri No.lu KDVK Sirküleri gereği, Belediyeler bağlı bulundukları vergi dairesinden KDV mükellefi olduklarını ve ilgili makine teçhizatı indirim hakkı tanınan işlemlerde kullanacaklarını belirten bir yazı alacaklar ve istisna uygulama aşamasında bu yazının noter veya YMM onaylı bir örneğini satıcıya veya gümrük idaresine vereceklerdir. Satıcılar veya gümrük idaresi, işleme konu makine ve teçhizatın belgede istisna kapsamında yer aldığını belirledikten sonra, KDV uygulamaksızın işlem yapacaklardır. Ayrıca satıcı veya gümrük idaresi, satış veya ithalatın yapıldığına ilişkin olarak belgeye ekli listenin uy-

gun bir yerine “Listenin ... sırasındaki ... adet makine ve teçhizat ... tarih ve ... sayılı fatura /beyannameyle satılmıştır /ithali yapılmıştır.” şeklinde şerh düşecekler, imza ve kaşe (gümrük idarelerince mühür) tatbiki suretiyle onaylayacaklardır. Bu şekilde şerh düşülen liste ile yatırım teşvik belgelerinin birer fotokopisi Belediyeler tarafından gümrük idarelerine veya satıcılara verilecektir. Yatırım teşvik belgesinde belirtilen makine ve teçhizat ile istisna kapsamında işlem yapılan makine ve teçhizatın aynı miktar ve nitelikte olması gerekmektedir.

Satıcılar tarafından istisna kapsamına yapılan teslimlere ilişkin bedeller, KDV beyannamesinin 8. Tablosunda göstereceklerdir. Ayrıca bu dönem beyanname istisnayı belgelemek üzere, örneği 69 Seri No.lu KDVKG’de yer alan form doldurularak eklenecektir. KDVK’nın 13/d maddesi

kapsamındaki istisna; KDVK’nın 32’nci maddesine göre, tam istisna mahiyetindedir. Dolayısıyla bu istisna kapsamında işlem yapan satıcılar, bu malların iktisabı dolayısıyla yükledikleri KDV’yi genel esaslara bağlı kalmak şartıyla indirim konusu yapacaklar, indirimin mümkün olmaması halinde nakden veya mahsuben iade talep edebileceklerdir.⁷

4. TEŞVİĞİN KAPATILMASI

Belediyeler, teşvik belgesinde öngörülen süre veya ek süre bitimini izleyen altı ay içinde tamamlama vizesinin yapılması için teşvik belgesini düzenleyen mercie veya Bakanlığa başvurmaları zorunludur. Bu süre içerisinde müracaat edilmemesi halinde Bakanlık re’sen tamamlama vizesi işlemlerini başlatabilir.

⁷ Ürel GÜROL Yatırım Teşvik Belgesi Kapsamındaki Makine Ve Teçhizat Teslimlerinde Kdv İstisnası E-Yaklaşım / Mart 2010 / Sayı: 207

⁵ 14.08.1998 tarih ve 23433 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

⁶ 31.12.2005 tarih ve 26040 (4.Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Tamamlama vizesinin kapatılabilmesi için Bakanlıkça 2 veya 3 eksper görevlendirilir. Ancak Kamu kuruluşlarınca gerçekleştirilen yatırımların tamamlama vizesi işlemleri ekspertiz yapılmaksızın doğrudan Belediyeler veya ilgili kuruluş tarafından verilecek bilgi ve belgelere istinaden Bakanlıkça yapılır.

KDV Kanunu'nun 13-d maddesine göre, yatırımın teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde, zamanında alınmayan vergi ilgili Belediyeden, vergi ziyai cezası uygulanarak gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir. Zamanında alınmayan vergiler ile vergi cezalarında zamanaşımı, verginin tarhını veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar.

5. ÖZELLİKLİ DURUMLAR

İstisna kapsamındaki işlemle ilgili olarak ortaya çıkan kur farkı ve vade farkları da KDV'den istisnadır. Yine istisna uygulaması sadece yatırım teşvik belgesi kapsamında teslim edilen makine ve teçhizat için öngörüldüğünden, istisna kapsamındaki makine ve teçhizatın nakliyesi ve montajına ilişkin hizmetler KDV'ye tabidir. Bununla birlikte; montaj, nakliye gibi hizmetlerin ilgili makine ve teçhizat bedeline dahil olarak alınması halinde, satın alma bedeli içinde yer alan hizmet bedellerinin de istisnadan yararlanabileceğinin kabulü gerekir.

2009/1 Seri No.lu Tebliğ⁸e göre Teşvik belgesi kapsamı makine ve teçhizatın tamamının veya bir kısmının finansal kiralama yolu ile temini mümkündür. Finansal kiralama şirketi, finansal kiralama işlemine konu makine ve teçhizatlar

için, teşvik belgesi sahibi Belediye ile sözleşme yapması ve sözleşme kapsamı yatırım mallarını sözleşme yaptığı Belediye'ye kiralaması durumunda gümrük vergisi muafiyeti ve KDV istisnası desteklerinden yararlanabilir.

Yatırım tamamlama vizesi yapılmış teşvik belgesi kapsamındaki makine ve teçhizatın, devir, satış, ihraç veya kiralınması, söz konusu yatırım mallarının teminini müteakip beş yılı doldurmuş olması hâlinde serbesttir.

Tamamlama vizesi yapıp yapılmadığına bakılmaksızın beş yılını doldurmamış makine ve teçhizatın yatırımın bütünlüğünün bozulmaması kaydıyla veya bütünü ile birlikte;

- Teşvik belgeli bir başka yatırım için devri,
 - Teşvik belgesi olmayan bir başka yatırımcıya satışı,
 - İhracı,
 - Kıralınması,
- Bakanlığın iznine tabidir.

6. SONUÇ

Yatırım teşvik belgesi, Belediyelere ve yatırım yapmak isteyen bütün gerçek ve tüzel kişilere vergisel avantajlar sağlayan ve yatırım yapmayı özendiren bir belgedir. Bu belge sayesinde yatırımcılar normal şartlarda finansmanını sağlamayacakları makine ve teçhizatlara KDV ödemededen sahip olabilmektedir. Teşvik kapsamının sınırları 69 Seri No'lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği'nde çizilerek hangi makine ve teçhizatların bu belge kapsamında olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca belediyeler teşvik belgesi sayesinde sahip oldukları bu makine ve teçhizatları yatırım tamamlama vizesi yapılmış ve Belediye de beş yılı doldurmuş olması kaydıyla daha sonra satışını veya devrini KDV uygulanmadan yapabilirler.

⁸ 28.07.2009 tarih ve 27302 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Ahmet SANDAL

Çevre ve Orman Bakanlığı İç Denetçi & Kamu Yönetimi Uzmanı

ÇEVRE YATIRIMLARININ FİNANSMAN İHTİYACI VE BELEDİYELERİN DURUMU

“ Anayasamızın 56’ncı maddesine göre Ülkemizde yaşayan her insan sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olsa da, hava ve su kirliliği, katı atıklar sorunu ve yeşil alanların azlığı bu hakkın kullanımında en ciddi engellerdir. Bu engellerin ortadan kaldırılması ve dört dörtlük, temiz, sağlıklı bir çevrede yaşamak için çevresel yatırımlara ihtiyaç vardır. Ülkemizde 2007-2023 yılları arasını kapsayan dönemde temiz, sağlıklı ve dört dörtlük bir çevreye kavuşmak için yapılması gereken çevre yatırımının maliyetinin toplam 60 milyar Euro civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bu miktardaki bir harcamanın, merkezi hükümet ve yerel yönetimlerce müştereken gerçekleştirilmesi beklenmektedir. ”

Bilindiği üzere Anayasamızın 56’ncı maddesi çevre hakkını düzenlemektedir. Bu madde hükmüne göre, Ülkemizde yaşayan her insan sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Anayasada böyle bir hüküm olması büyük önem taşısa da, bundan daha önemlisi bu hakkın tam ve kamil manada gerçekleştirilmesidir. Bu hakkın gerçekleştirilmesi için herkese görev ve sorumluluk düşmektedir. Birinci olarak sosyal yönden çevre sorunlarına karşı bilinçli bir toplum oluşturmak gerekir. İkincisi, çevre koruma ve çevre kirliliğini önleme için siyasal (kanuni düzenlemeler vb gibi) çabalar gerekmektedir. Üçüncü olarak, ekonomi ile çevre arasında bir denge kurulmalı ve sürdürülebilir kalkınma anlayışı doğrultusunda hareket edilmelidir. Bunların yanında, bozulan bir çevrenin eski hâline getirilmesi, gerekli artırma tesislerinin kurulması ve çevrenin korunması için büyük mali kaynaklara ihtiyaç vardır.

Bu yazımızda, dördüncü olarak belirttiğimiz husus, çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevrenin korunması için gerekli mali kaynaklar üzerinde duracağız. Diğer hususlar da çok çok önemli olup başka bir yazının konusu olabilir.

Yazımız üç başlıktan oluşmaktadır. Birinci başlıkta, çevre yatırımları gerektiren çevre sorunlarını kısaca belirteceğiz. İkinci başlıkta, çevre yatırımlarının genel olarak mahiyetini anlatacağız. Üçüncü başlıkta, çevre yatırımlarının finansmanı noktasında belediyelerin durumuna değineceğiz.

1. ÇEVRE YATIRIMLARI GEREKTİREN BAŞLICA ÇEVRE SORUNLARI

1.1. Su Kirliliği

Göl, nehir, okyanus, deniz ve yeraltı suları gibi kaynakların sanayi, turizm ve benzeri tesislerden ve şehir kanalizasyondan dolayı kirlenmesidir. Su kirliliği, kirliliğin

bulunduğu havzanın çevresinde veya içinde yaşayan organizmalara ve bitkilere zarar verdiği gibi, çeşitli türlerin ve biyolojik toplulukların yok olmasına zemin hazırlar. Su kirliliğinin asıl nedeni, içinde zararlı maddeler barındıran atık suların, yeterli arıtım işleminden geçmeksizin alıcı ortama boşaltılmasıyla meydana gelir.

a. Su Kirliliği iki kısımda tasnif edilebilir.

- Yüzeysel suların kirliliği
- Yeraltı sularının kirliliği

b. Su kirliliği insan sağlığına oldukça olumsuz etkiler yapmaktadır.

Sanayi, turizm ve benzeri tesislerden ve şehir kanalizasyondan dolayı kirlenen suların insan sağlığına bir çok olumsuz etkileri vardır. Suların kirlenmesi, insanları, hayvanları, bitkileri ve çevre estetiğini olumsuz yönde etkilemektedir. Birçok bulaşıcı ve salgın hastalığın kaynağı hastalık yapan mikro organizmalar içeren kirli sulardır. Kirli sular yalnız insan sağlığını değil, hayvan ve bitki sağlığını da olumsuz etkiler.

c. Su kirliliğinin önlenmesi için ne gibi tedbirler alınmalıdır?

- Sanayiden, turizm tesislerinden ve şehir kanalizasyonundan kaynaklanan hava kirliliğinin önlenmesi için atık suların deşarj noktasına arıtma tesisi inşa edilmesidir.
- İlgili ve yetkili kurumlarca etkin kontrol ve halkın bilinçlendirilmesi gerekir.

1.2. Katı Atıklar

Katı atık, üreticisi tarafından atılmak istenen ve toplumun huzuru ile özellikle çevrenin korunması bakımından, düzenli bir şekilde bertaraf edilmesi gereken katı maddelerdir. Bu maddeler, evsel, tıbbi, tehlikeli, hafriyat ve inşaat atığı, ömrünü tamamlamış lastikler, atık pil ve akümülatör ve ambalaj atıkları şeklinde olabilmektedir. Bu atıkların zararsız hale getirilmesi için etkin bir atık yönetimi şarttır. Etkin bir atık yönetimi entegre bir sistem içerisinde, atığın kaynağından azaltılması, özelliğine göre ayrılması, toplanması, geçici depolanması, ara depolanması, geri kazanılması, taşınması, bertarafı ve bertaraf işlemleri sonrası kontrolü ve benzeri işlemleri bünyesinde barındırmaktadır.

a. Katı atıklar şu şekilde bir ayrıma tabi tutulabilir.

- Mutfak atıkları
- Kağıt-karton atıkları
- Plastik atıkları
- Cam atıkları
- Metal atıkları
- Hafriyat, yıkıntı ve inşaat atıkları
- Tıbbi atıklar
- Tehlikeli atıklar
- Ömrünü tamamlamış lastik atıkları

► Pil ve akümülatör atıkları

- a. Tehlikeli, tıbbi atıklar başta olmak üzere tüm katı atıklar insan sağlığı için büyük bir tehlike oluşturmaktadır.

Düzenli bir şekilde toplanıp etkili bir şekilde bertaraf edilmeyen katı atıklar öncelikle mikropları üzerinde bulundurma ve yayma özelliğine sahiptir. Bu atıklar sağlıklı bir şekilde depolanmadıkları takdirde metan gazı patlamalarına ve yangınlara neden olabilmektedir.

- b. Katı atıkların insan sağlığına zarar vermemesi için ne gibi tedbirler alınmalıdır?

- Katı atıklar düzenli bir şekilde toplanmalıdır.
- Katı atıklar etkili bir şekilde bertaraf edilmelidir.
- Katı atıklar için düzenli depolama tesisleri inşa edilmelidir.
- Katı atıklar için entegre bir atık yönetimi kurulmalıdır.
- Katı atıklar mümkünse kaynağında önlenmelidir. Bu mümkün değilse en aza indirilmelidir.
- Yetkili ve ilgili kurumlarca bu hususta etkin kontrol ve halkın bilinçlendirilmesi gerekir.

1.3. Hava Kirliliği

Isınma, sanayi faaliyetlerindeki baca gazları ve motorlu taşıtların egzoz gazları nedeniyle havanın bileşiminin bozulması ve doğal olarak havada bulunmayan maddelerin ya da normal şartlarda çok az bulunan maddelerin havada aşırı ölçüde bulunması haline hava kirliliği denilir. Bir başka açıdan hava kirliliği şu şekilde tanımlanabilir. Havada katı, sıvı ve gaz şeklindeki yabancı maddelerin insan sağlığına, canlı hayatına ve ekolojik dengeye zarar verecek miktar, yoğunluk ve sürede atmosferde bulunması hâline hava kirliliği denilir. Hava kirliliği insan faaliyetleri nedeniyle ortaya çıkmaktadır.

İnsanların sanayi, barınma ve ulaşım ve benzeri faaliyetleri sonucunda meydana getirilen gaz atıklarla hava tabakası kirlenerek, yeryüzündeki canlı hayatı olumsuz yönde etkilenmektedir.

- a. Hava Kirliliği çeşitleri üç kısımda tasnif edilebilir.

- Isınmadan kaynaklanan hava kirliliği
- Motorlu taşıtlardan kaynaklanan hava kirliliği
- Sanayiden kaynaklanan hava kirliliği

- b. Hava kirliliğinin insan sağlığına oldukça olumsuz etkileri vardır.

Kirli hava, insanlarda solunum yolu hastalıklarına neden olmaktadır. Havadaki kükürt dioksit (SO_2) üst solunum yollarında keskin, boğucu ve tahriş edici etkiler meydana getirmektedir. Özellikle duman akciğerden alveollere kadar girerek olumsuz etki yapmaktadır. Karbon monoksit (CO) kandaki hemoglobin ile birleşerek oksijen taşınmasını aksattığı, kurşunun kan hücrelerinin gelişmesini ve olgunlaşmasını engellediği, kanda ve idrarda birikerek sağlığı olumsuz yönde etkilediği bilinen gerçeklerdir.

Bu etkilerle birlikte, atmosferdeki karbondioksit miktarının artışı beraberinde küresel ısınma diye bilinen dünya çapında bir soruna yol açmaktadır.

- c. Hava kirliliğinin önlenmesi için hangi tedbirler alınmalıdır?

- Sanayiden kaynaklanan hava kirliliğinin önlenmesi için sanayi tesislerinin bacalarına filtre takılmalıdır.
- Isınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin önlenmesi için kükürt oranı düşük, ancak, kalorisini yüksek olan kömürler kullanılmalıdır.
- Doğalgaz kullanımı yaygınlaştırılarak, özendirilmelidir.
- Toplu taşıma araçları yaygınlaştırılmalıdır.
- Fosil yakıt kullanımının yerine enerji kaynağı olarak, güneş enerjisi, rüzgâr enerjisi ve jeotermal enerji kaynaklarına önem verilmelidir.

- Yetkili ve ilgili birimlerce etkin kontrol ve halkın bilinçlendirilmesi gerekir.

1.4. Kentlerde Yeşil Alanların Azlığı

Yapılan araştırma ve çalışmalara göre, bir şehrin içerisinde kamuya açık yerlerdeki yeşil alan miktarının kişi başına en az 10 metrekare olması gerekmektedir. Peki, bu oranın altında olursa ne olur? Ne olacak, her yer beton yığını gibi olacak ve insan şehirlerde huzur bulamayacaktır. Yeşil alanların azlığı Ülkemiz için ciddi bir sorundur. Gelişmiş ülkelerin büyük kentlerindeki kamuya açık yerlerde kişi başına yeşil alan miktarı Stokholm'de 80, Londra'da 65, Zürih'te 60, Frankfurt'ta 40, Rotterdam'da 38, Lahey'de 21, Kopenhag'da 12, Berlin'de 12, Hamburg'da 11 metrekaredir. Ülkemizde kamuya açık yerlerde kişi başına düşen yeşil alan miktarı, Ankara'da 17, Isparta'da 10, Erzurum'da 4, Antalya'da 3, Eskişehir'de 3, İstanbul'da 2, Kahramanmaraş'ta 2, İzmir'de 2, Trabzon'da 2 metrekaredir. Evet, durum çok açık ve yeşil alan miktarları bakımından yetersizliğimiz ve fakirliğimiz ortadadır. Bu durumda, Ülkemizde Ankara ve Isparta dışında (belki de bunun gibi birkaç şehrimiz daha vardır) yeşil alan standardına ulaşan hiçbir şehrimiz bulunmamaktadır.

Yeşil alanların azlığı sorununun çözümü için ne gereklidir?

- 1 Yeşil alanlara özel önem veren ciddi ve kalıcı imar planlaması gerekmektedir.
- 1 Belediyelerce park ve bahçe sayısı artırılmalıdır.
- 1 Halkın bu hususta bilinçlendirilmesi gerekir.

Yukarıda dört alt başlıkla belirttiğimiz her çevre sorununun çözümü için ayrı ayrı çevre yatırımı gerekmektedir.

2. ÜLKEMİZDEKİ ÇEVRE YATIRIMLARI İHTİYACI

Yapılan hesaplamalara göre, Ülkemizde temiz, sağlıklı ve dört dörtlük bir çevreye kavuşmanın toplam faturasının 60 milyar Euro civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bu miktardaki bir harcamanın 2007-2023 yılları arasındaki dönemde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.¹ Bu miktarın büyük kısmı su kirliliğini önleme konusundaki yatırımlar için gerekmektedir. Atıksu arıtma tesisleri için harcanması gereken oran bu tutarın %60'ını oluşturmaktadır. Yukarıda belirtilen 60 milyar Euro tutarındaki finansmanın %13'ünün Merkezi Hükümet, %37'sinin Yerel İdareler, %26'sının özel sektör ve %2'sinin de kamu işletmeleri tarafından karşılanacağı öngörülmektedir.² Bu nokta itibarıyla, kamu çevre yatırımları için ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının yetkili ve görevli konumundaki elemanlarına görev düşerken, özel sektörde ise ilgili sanayilerin ya da tesislerin sahiplerine ve yöneticilerine sorumluluk düşmektedir.

Bu genel gerçeklerden sonra, ayrıntılara inildiğinde çevresel harcamaların durumunu alttaki başlıklar altında sunmak mümkündür. (Özel sektörün çevre yatırımları bu yazımın konusu olmadığından, yalnızca kamu çevre yatırımları üzerinde durulacaktır.)

2.1. Çevresel Harcama Oranları:

Yukarıda yaşanabilir, temiz ve sağlıklı bir Ülke için yapılması gereken kamu yatırım tutarının 60 milyar Euro civarında olduğunu belirttik. Bu tutarın 45 milyar Euro civarındaki tutarın kamu çevre yatırımları olacağı tahmin edildiğinde, Ülke olarak bu hedefin ne kadar yakınında ya da uzağındayız? İşte bu sorunun cevabı çok önemlidir.

¹ Çevre ve Orman Bakanlığı, AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi (2007-2023), Ankara

² OECD Çevresel Performans İncelemeler Türkiye Raporu, OECD yayınları, 2008, s 157

2006 yılı rakamlarına göre Ülkemizdeki kamu çevre yatırımlarının toplam tutarı 3,456 milyar TL'dir. Bu rakamı Euro olarak düşündüğümüzde yaklaşık olarak 1.700 milyar Euro'ya tekabül etmektedir. Bu durumda 45 milyar Euro'nun çok çok gerisinde olduğumuz anlaşılmaktadır.

Bu tutarları Gayrisafi Yurt İçi Hâsıla ile kıyasladığımızda şu tablo ile karşılaşmaktadırlar. Ülkemizde çevre kirliliğinin azaltılması ve kontrolüne yönelik harcamalar 2006 yılı rakamlarına göre Gayrisafi Yurt İçi Hâsılanın (GSYİH'nin) %1,2'sine ulaşmıştır. Bu oran 1997 yılında %1,1 iken bu orana gelinmesi küçük bir artışa tekabül etmektedir. Bu harcamaların %0,9'u kamu harcaması ve %0,3 ise özel sektör harcamasıdır. Toplam kamu yatırımı harcaması GSYİH'nin yaklaşık %5'ini oluşturmaktadır. Bu oranın içerisinde çevre yatırımlarına tahsis edilen pay 199 yılında %16 seviyesinde iken 2005 yılında %7,5'a düşmüştür.³

Çevresel harcama oranlarının artırılması gerçeğini yukarıdaki durumdan anlamak mümkün. Bunun için sağlam finansman kaynakları bulmak gerekir. Aşağıdaki açıklayacağımız üzere, 2006 yılında çıkartılan 5491 Sayılı Çevre Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile çevre harcamalarının finansman kaynaklarının oluşturulmasında önemli adımlar atılmıştır.

2.2. Çevresel Harcamaların Finansmanı:

Çevre Kanunu'nun 18'inci maddesinde çevre katkı payı, diğer gelirler ve bütçe ödeneklerine dair hükümler mevcuttur.

Buna göre, çevre kirliliğinin önlenmesi, çevrenin iyileştirilmesi ve çevre ile ilgili yatırımların desteklenmesi amacıyla;

- İthaline izin verilen kontrole tâbi yakıt ve atıkların CIF bedelinin yüzde biri ile hurdaların CIF bedelinin binde beşi oranında alınacak miktar,

³ A.g.e, s.160

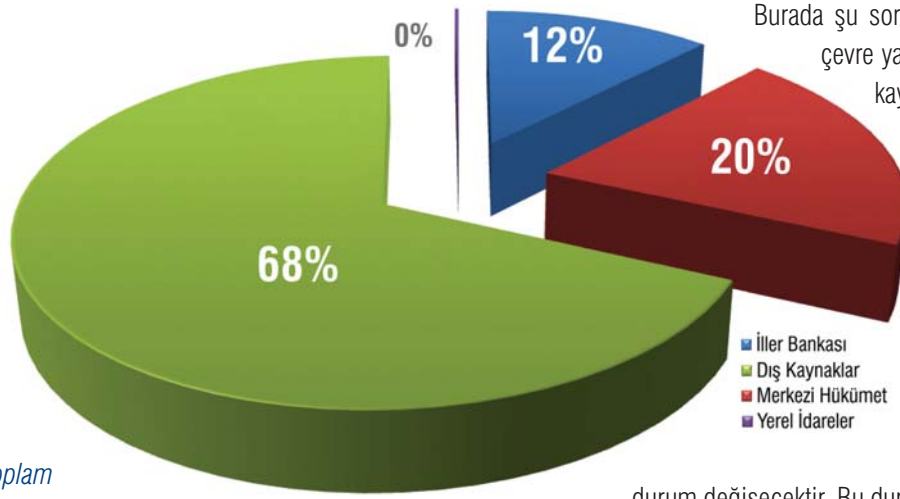
- Büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilen su ve kullanılmış suları uzaklaştırma bedelinin yüzde biri çevre katkı payı olarak tahsil edilir. Bakanlar Kurulu bu oranları ayrı ayrı veya topluca sifıra kadar indirmeye veya kanunî oranına kadar yükseltmeye yetkilidir. Elde edilen bu gelirler, atıksu arıtımı, atık bertarafı ve katı atık geri kazanım tesislerinin gözetim, fizibilite, etüt, proje ve inşaat işlerinin kredi veya yardım suretiyle desteklenmesi ile çevre düzeni plânlarının yapımı, hava, su ve toprak kalitesinin ölçüm ve izleme ağının oluşturulması, gürültünün önlenmesi ile ilgili etüt ve projelerin desteklenmesi, acil müdahale plânlarının hazırlanması, Çevresel Etki Değerlendirmesi faaliyetleri, havza koruma plânı çalışmaları, biyolojik çeşitliliğin korunması, çölleşme ve iklim değişikliği ile mücadele çalışmaları, stratejik çevresel değerlendirme, nesli tehlikede olan bitki ve hayvan türleri ile yaşama ortamlarının korunması, uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerin karşılanması, çevre eğitimi ve yayını ile ilgili faaliyetler ve ihtisas komisyonları için yapılan harcamalar ile çevre kirliliğinin giderilmesi çalışmaları için harcanır.

Çevre harcamalarının finansman kaynağı elbette yalnızca bu merkezi kaynaklardan oluşmamaktadır. Ülkemizde kamu çevre yatırımlarının finansmanında yerel yönetimler ve İller Bankası kaynaklarının büyük bir ağırlığı bulunmaktadır. Bu husus bir sonraki bölümde açıklanacaktır.

3. ÇEVRE YATIRIMLARININ FİNANSMANINDA BELEDİYELERİN DURUMU

Çevre harcamalarının finansman kaynakları arasında yerel yönetimler ve özellikle belediye yönetimleri büyük önem taşımaktadır. Nitekim, 2005 yılı verilerine göre, Yerel idareler toplam çevre harcamaları içerisinde %68,0 oranında bir paya sahipken, merkezi hükümet %19,6, İller Bankası %12,2 oranında kalmıştır. Yukarıda belirttiğimiz durumu bir tablo hâlinde göstermek gerekirse⁴;

⁴ A.g.e, s. 158

*Toplam
harcama 3,456
milyar TL*

Toplam kamu çevre yatırımlarının finansmanı şeması, 2005

Tablodan da görüldüğü üzere, toplam kamu çevre yatırımlarının finansmanında %68 gibi bir oranda yerel idareler ağırlıklı yer tutmaktadır. Yerel idareler denildiğinde büyük oranda belediye yönetimleri anlaşılmalıdır. Belediyelerin çevre yatırımları için harcadıkları mali kaynakların temininde, Belediye gelirleri (çevre temizlik vergileri dahil), Çevre ve Orman Bakanlığı, İller Bankası, Dünya Bankası, AB ve GEF kaynakları kullanılmaktadır.

Çevre yatırımlarının finansmanında da kullanılan belediye gelirlerinin kaynaklarına inildiğinde, toplam vergi gelirlerinden aktarılan paylar, merkezi hükümetten aktarılan paylar, yerel vergilerden elde edilen kaynaklar dikkat çekmektedir. Merkezi hükümetten belediyelere yapılan kaynak aktarımı GSYİH'nın %2'sini oluşturmaktadır. Toplam belediye gelirlerinin %50'sine yakını merkezi hükümetten sağlanan aktarımlar oluşturmaktadır.⁵

Yukarıdaki tabloda İller Bankası çevre yatırımlarının finansmanında %12,2 oranında ağırlığa sahiptir. Bu yatırımlar da belediyeler vasıtasıyla gerçekleştirilmektedir. İller Bankası merkezi hükümet için belediyelere mali kaynak aktarım vazifesi görmektedir. Ayrıca, belediyelerin talep etmesi durumunda İller Bankası çevre yatırım projelerinin hazırlanmasında teknik yardım vazifesi de görmektedir. Bu projeler, katı atık tesislerini, içme suyu arıtma tesislerini, su teminini, kanalizasyon şebekelerini ve kentsel atıksu işleme tesislerini kapsamaktadır. İller Bankası ayrıca belediyelerin kentsel kalkınma planlarının gerçekleştirilmesine de yardımcı olmaktadır. Bu yardım merkezi hükümetin belediyelere tahsis ettiği kaynaklara finanse edilmektedir.

Burada şu soru akla gelmektedir. Belediyeler çevre yatırımlarının ne kadarını kendi öz kaynaklarıyla sağlamaktadır? Gerçekten de bu soru anlamlıdır. Yukarıdaki tabloda yerel idareler toplam çevre harcamaları içerisinde %68,0'lık bir paya sahip, ancak, yerel yönetimlerden belediyelerin gelirlerinin büyük kısmı (%50'den fazlası) merkezi hükümetten aktarıldığı dikkate alındığında

durum değişecektir. Bu durumda, çevre yatırımlarında merkezi hükümetin finansman desteğinin (İller Bankası desteği %12,2 + Merkezi Hükümet desteği %19,6 = %31,8, 'in üzerine %68/2 = %34 eklendiğinde) %65,8 oranında ya da biraz daha üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.

Burada şu hususu özellikle vurgulamak gerekmektedir. Kamu çevre yatırımları şehir kanalizasyonu atıksu arıtma tesisleri ve katı atık düzenli depolama tesisleri ile park-bahçe yapımı gibi işlerde yoğunlaştığı dikkate alındığında, bu tür işlerin esasta belediye yönetimlerinin yerine getirmesi gereken işlerden olduğu açıktır. Bu işler belediyelerin yerine getirmesi gereken işlerden olsa da, mali kaynaklar belediyelerden çok başka kurumlardan karşılanmaktadır. Elbette, bu işler için harcanması gereken mali kaynakların hangi kaynaktan olursa olsun, ister merkezi, isterse yerel yönetim kaynaklarından bulunması çok da önem taşımamaktadır. Önemli olan hizmetin yerine getirilmesidir. Ancak, belediyelerin kendi öz kaynaklarıyla bu hizmetleri yerine getirmeleri daha isabetli ve daha anlamlıdır. Zira, bu durumda kaynak planlanması daha gerçekçi ve gerçekleştirmeler daha hızlı ve etkin olacaktır.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Anayasamızın 56'ncı maddesine göre Ülkemizde yaşayan her insan sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olsa da, hava ve su kirliliği, katı atıklar sorunu ve yeşil alanların azlığı bu hakkın kullanımında en ciddi engellerdir. Bu engellerin ortadan kaldırılması ve dört dörtlük, temiz, sağlıklı bir çevrede yaşamak için çevresel yatırımlara ihtiyaç vardır. Ülkemizde 2007-2023 yılları arasında kapsayan dönemde temiz, sağlıklı ve dört dörtlük bir çevreye kavuşmak için yapılması gereken çevre yatırımının maliyetinin toplam 60 milyar Euro civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bu miktardaki bir harcamanın, merkezi hükümet ve yerel yönetimlerce müştereken gerçekleştirilmesi beklenmektedir.

⁵ A.g.e, s. 159

Mehmet SARI

Gaziantep İl Özel İdaresi • İç Denetçi

ATIKSU ALTYAPI VE EVSEL KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ TARİFELERİNDE YAPILAN DÜZENLEMELER

“Çevre ve Orman Bakanlığınca, atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin; **atıksu altyapı yönetimleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler** tarafından belirlenmesi, ayarlanması ve uygulanması yoluyla çevresel altyapı hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla ; 9/8/1983 tarihli ve **2872 sayılı Çevre Kanunu’nun 11’inci maddesine ve 1/5/2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’un 9’uncu maddesine** dayanılarak hazırlanan “Atıksu Altyapı Ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul Ve Esaslara İlişkin Yönetmelik” (Bundan sonra Yönetmelik olarak ifade edilecektir.) 27/10/2010 tarih ve 27742 sayılı Resmi Gazete ile yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bahse konu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihe kadar belediyeler, 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun Mükerrer 44’üncü maddesi hükmü gereği **çevre temizlik vergisi** ile aynı Kanun’un 87’nci maddesi uyarınca **kanalizasyon harcamalarına katılma payı** ve 2560 sayılı Kanun’un 13’üncü maddesi uyarınca alınan **kullanılmış suları uzaklaştırma bedeli** gibi adlar altında belli bir tutarı su faturaları üzerinden su abonelerinden tahsil etmekte idi. Bu düzenleme ile gerek **atık su ve gerekse evsel katı atık** bertarafı için uygulanacak tarifelerin belirlenmesinde dikkate alınacak kriterler bu yönetmelik ve bu yönetmeliğe dayanılarak yapılacak diğer düzenlemeler ile belirlenecektir.”

1. YÖNETMELİK İLE YAPILAN DÜZENLEMELER

Konunun daha iyi anlaşılabilmesi açısından Yönetmelikte geçen bazı tanımları açıklamakta yarar bulunmaktadır.

Atıksu altyapı yönetimleri: Atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, işlevi ve işletilmesinden sorumlu ve bu konuda yetkili olan kurum ve kuruluşlar.

Atık üreticisi: Faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olan kişi ve/veya atığın bileşiminde veya yapısında bir değişikliğe neden olacak ön işleme, karıştırma veya diğer işlemleri yapan herhangi bir gerçek veya tüzel kişiler.

Evsel katı atık idareleri: Büyükşehir belediyeleri, diğer belediyeler ve belediye birlikleri.

Yönetmeliğe göre evsel katı atık yönetimleri belediyeler ve belediye birlikleri iken atıksu alt yapı yönetimleri ise daha fazla ve çeşitlidir. Atıksu üreticilerinin fazla ve çeşitli olması (Şehirlerde ya da belediye hudutları içinde mes-

kenlerde yaşayan halkın yanında Sanayi kuruluşları, turizm kuruluşları, site yönetimleri vb. atıksu üreticileri.) bunun en önemli nedenlerindendir.

Kılavuz kitaplar: Yönetmeliğin esaslarına uygun tarifelerin ve ücretlerin hazırlanmasında kullanılacak olan ayrıntılı yöntem ve hesaplamalar ile örnekleri içeren yardımcı kitaplar.

Kirleten öder ilkesi: Atıkların oluşturduğu veya oluşması muhtemel çevresel kirlenme ve bozulmayı önlemek, sınırlandırmak, gidermek ve çevrenin iyileştirilmesini sağlamak için yapılan ve/veya yapılacak tüm yatırımların ve harcamaların **kirletenler veya bozulmaya neden olanlar tarafından karşılanacağı** ilkesi.

Tam maliyet esaslı tarife: Atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında ortaya çıkan toplam sistem maliyetinin bu hizmetlerden yararlananlara yansıtılmasına yönelik yöntemi ve bu yöntemle hesaplanmış ücretler listesi.

Ücret: 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Mükerrer 44'üncü maddesi hükmü gereği **çevre temizlik vergisi** ile aynı Kanun'un 87'nci maddesi uyarınca **kanalizasyon harcamalarına katılma payı** ve 2560 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesi uyarınca alınan **kullanılmış suları uzaklaştırma bedelini** de içerecek şekilde; atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarifeye göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere evsel katı atık ve atıksu hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken parasal değeri,

ifade etmektedir. Buna göre atıksu ve evsel katı atık üreticilerinden alınacak ücretin, alınmakta önce su abonelerinden alınan çevre temizlik vergisi ve atıksu bedelini de kapsayacağı, bu yönetmeliğe göre abonelerden alınacak ücretin alınmaya başlanması durumunda diğer ücretlerin alınmayacağı anlaşılmaktadır.

1.1. Atıksu alt yapı yönetiminde yetkili ve sorumlu olan kurum ve kuruluşlar

- Büyükşehirlerde 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunla belirlenen kuruluşlar (İSKİ, ASKİ vb.),
- Belediye ve mücavir alan sınırları içinde, **belediyeler**,
- 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu'na istinaden bu amaçla kurulmuş **idare birlikleri**,

► Bunların dışında iskâna konu her türlü kullanım alanında valiliğin denetiminde bu alanları kullananlar,

► Serbest ve/veya endüstri bölgelerinde **bölge müdürlükleri**,

► Mevcut yerleşim alanlarından kopuk olarak münferit yapılmış tatil köyü, tatil sitesi, turizm tesis alanları ve benzeri kullanım alanlarında ise; **site yönetimleri veya tesis işletmecileri**,

► Organize sanayi bölgelerinde organize sanayi bölgesi yönetimi,

► Küçük sanayi sitelerinde kooperatif başkanlıkları,

► Kültür ve turizm koruma ve gelişme bölgelerinde, turizm merkezlerinde Kültür ve Turizm Bakanlığı veya yetkili kıldığı birimler,

Atıksu altyapı yönetiminde yetkili ve sorumlu kurum ve kuruluşlardır.

1.2. Evsel katı atık idareleri

- Büyükşehir belediyeleri,
- Diğer belediyeler,
- Belediye birlikleri,

1.3. Sürdürülebilir Atıksu ve Evsel Katı Atık Hizmetlerinin Yönetilmesi Amacıyla Tarifelerin Belirlenmesinde Esas Alınacak Kriterler

Bu husus yönetmeliğin 5'inci maddesinde açıklanmıştır. Buna göre;

- Toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılması,
- Tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesi,
- Atıksu hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, atıksu; evsel katı atık hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin de evsel katı atık ile ilgili hizmetler dışında kullanılmaması, esastır.

1.4. Atıksu ve Evsel Katı Atık İle İlgili Süreçte Yer Alanların Görev Yetki ve Sorumlulukları

Bu süreçte yer alanları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Yönetmeliği düzenleyen ve uygulanmasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla sorumlu Çevre ve Orman Bakanlığı,
- Atıksu Altyapı Yönetimleri,
- Evsel Katı Atık İdareleri,
- Aboneler.

1.4.1. Atıksu ve Evsel Katı Atıklar İle İlgili Düzenlemede Çevre ve Orman Bakanlığının Rolü

- Bu Yönetmeliğin uygulanmasına yönelik işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,
- Atıksu altyapı yönetimlerinin ve evsel katı atık idarelerinin tarifelerin belirlenmesinde örnek alabileceği Kılavuz Kitapları hazırlamak ve yayımlamak.

1.4.2. Atıksu altyapı yönetimlerinin görev ve yetkileri

- Atıksu altyapı hizmetini vermek,
- Atıksu hizmetlerine ilişkin tarifeleri belirlemek,
- Atıksu ücretini toplamak.

1.4.3. Evsel katı atık idarelerinin görev ve yetkileri

- Evsel katı atık hizmetini vermek veya verdirmek,
- Evsel katı atık hizmetlerine ilişkin tarifeleri belirlemek,
- Evsel katı atık ücretini toplamak.

1.4.4. Abonelerin ve atık üreticilerinin yükümlülükleri

- Atıksu altyapı yönetimlerinin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olması.¹
- İlgili kurumlarca bu Yönetmelikteki esaslara uygun olarak belirlenen tarifelere göre faturalanan atıksu ve evsel katı atık ücretlerini ödemek.

¹ (Bkz.Yönetmelik M.10)

- Atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri tarafından talep edildiği takdirde denetim amacıyla yapılan ölçümlerin masraflarını karşılamak.
- Sanayi tesislerinin, atıksu altyapı yönetimleri tarafından istenilen ön arıtma şartlarına uyması.
- Atıksu altyapı yönetimlerinin verdiği su ve/veya atıksu hizmetlerinden yararlananlardan hem su hem de atıksu abonesi olanların su sayacı; sadece atıksu abonesi olanların atıksu sayacı, taktırması ve işler durumda muhafaza etmesi.

Not: Ancak atıksu sayacı kullanılmasının teknik olarak mümkün olmadığı durumlarda bu yükümlülük aranmaz.²

1.5. Yönetmeliğe Göre Atıksu ve Evsel Katı Atık Sistem Maliyetinin Belirlenmesi, Ücretin Belirlenmesi ve Faturalandırma

1.5.1. Atıksu ve Evsel Katı Atık İşlemlerinin Sistem Maliyetini Oluşturan Bileşenler

Atıksu ve evsel katı atık sisteminin işletilmesi ve sürdürülebilirliğini sağlayan bileşenlerin toplam maliyetini;

- Yatırımın finansal maliyeti,
- Sistemin işletilmesi ve bakımı,
- Sabit varlıkların amortisman maliyetleri,
- Yönetim ve izleme giderleri,
- Vergiler,
- Kamulaştırma,
- Sistemin finansal sürdürülebilirliğini sağlayacak öz-kaynak getirisi,

oluşturur. Bu bileşenlerin tamamına “toplam sistem maliyeti” denilmektedir.

Not: Toplam sistem maliyeti, atıksu veya evsel katı atık sisteminin işletilmesi ve sürdürülebilirliği ile bağlantısı olmayan maliyetleri içermez.³

² (Bkz.Yönetmelik M.11)

³ Yönetmelik m.13/1

1.5.2. Abonelerden Alınacak Ücretin Belirlenmesi

Atıksu ve evsel katı atık üreticilerinin (abonelerin) ürettikleri bu atıklarının, toplanması, nakli, arıtılması gibi hizmetlerin karşılığında abonelerden alınacak **ücret**;

1. 2464 sayılı Kanun'un Mükerrer 44'üncü maddesi hükmü gereği alınan çevre temizlik vergisi,
2. Aynı Kanun'un 87'nci maddesi uyarınca alınacak kanalizasyon harcamalarına katılma payı,
3. 2560 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesi uyarınca alınan kullanılmış suları uzaklaştırma bedelleri,

Toplam sistem maliyetinden çıkartılarak, belirlenir.

Atıksu ve evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme, **tam maliyet ve kirleten öder esaslarına** göre yapılır.⁴

Atıksu hizmetlerinin ücretlendirilmesi ile ilgili olarak Yönetmeliğin 17'nci maddesinde;

"Atıksu hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esasları kullanılır. Bu esasların uygulanmasına yönelik detayları içeren ve tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esaslar Bakanlık tarafından Atıksu Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz adıyla Bakanlığın internet sayfasında yayımlanır.

(2) Atıksu hizmetlerine ait ücretler belirlenirken; su sacyaclarından kaydedilen su miktarı, içme ve kullanma suyu kaynağı olarak yeraltı veya yüzey suyu kullanan ve şebekeye bağılı olmayan aboneler için atıksu sayacı olan yerlerde ölçüm değeri, olmayan yerlerde idarece belirlenecek atıksu miktarı esas alınır.

(3) Sanayiler için ücretlendirme, atıksu debisi ve kirlilik yüküne, sanayi dışı aboneler için tüketilen su miktarına ya da idarece belirlenecek atıksu miktarlarına göre yapılır.

(4) Atıksu hizmetlerinin sürdürülebilirliği için **asgari atıksu ücreti 0,30 TL'dir**. Belirlenen miktarın bu asgari ücretten daha düşük olması durumunda Bakanlığın uygun görüşü alınır. Mevzuattaki yükümlülüklere uygun şekilde atıksu hizmetlerinin verilebilmesi için asgari atıksu ücretinin yeterli olması durumunda tam maliyet esaslı tarife göre atıksu ücreti belirlenir." hükmü yer almaktadır;

Evsel katı atık hizmetlerinin ücretlendirilmesi ile ilgili olarak Yönetmeliğin 18'inci maddesinde;

"(1) Evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esasları kullanılır. Bu esasların uygulanmasına yönelik detayları içeren ve tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esaslar Bakanlık tarafından Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz adıyla Bakanlığın internet sayfasında yayımlanır.

FATURA NO :			
TARİH :			
Abone No	Abone Tipi	Adres Kodu	Döner
Son Gösterge		Son Okuma Tarihi	
İlk Gösterge		İlk Okuma Tarihi	
Tüketim (m ³)		Sayaç No	
Kıyas (m ³)		Sayaç Çapı	
Su Bedeli (YTL)		Tebliğ Tarihi	
Atıksu Bedeli (YTL)		Tebliğ Saati	
Şubeyolu (YTL)			
KDV Tutarı (YTL)			
Çevre Temizlik Vergisi (YTL)			
TOPLAM (YTL)			
ÖDEME TARİHLERİ:			
ESKİ BORÇ (Ana Para)			
ÖDEME YERLERİ			

(2) Evsel katı atık hizmetlerine ait ücretler belirlenirken, atık üreticisinin ürettiği atık miktarı aşağıdaki birimlerden biri veya birkaçı kullanılarak tespit edilebilir:

- a. Atık ağırlığı,
- b. Konteyner sayısı, konteyner hacmi, konteyner doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,
- c. Atık toplama aracı sayısı, araç hacmi, araç doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,
- d. Atık üreticilerinin hanehalkı büyüklüğü, hastanelerde yatak sayısı, okullarda öğrenci sayısı gibi belirli özelliklerine göre belirlenebilecek sabit atık üretim değerleri." hükmü yer almaktadır.

1.5.3. Atıksu Altyapı Yönetimlerinin Atıksu İle İlgili Faaliyetleri

Atıksu altyapı yönetimlerinin atıksuların toplanması ve bertarafı ile ilgili olarak;

Atıksuların **pompalanması, nakli, toplanması, arıtılması, deşarji, çamur bertarafı, geri kazanımı ve satış** olmak üzere toplam 8 ayrı faaliyet alanı bulunmaktadır.

⁴ Yönetmelik m. 17-18

1.5.4. Evsel Katı Atık İdarelerinin Bu Alandaki Faaliyetleri

Evsel katı atık idarelerinin bu işlemlerle ilgili olarak;

Evsel katı atıkların **toplanması, taşınması, aktarılması, geri kazanılması** (kompost, yakma vs), **bertarafı** (Düzenli depo sahasının kurulması, işletilmesi, kapatılması, kapatma sonrası bakım ve gözetim) ve **satışı** olmak üzere toplam 6 ayrı faaliyet alanı bulunmaktadır.

1.5.5. Atıksu Tarifelerinin Belirlenmesinde Uygulanacak Yöntemler

Yönetmeliğe göre atıksu altyapı yönetimlerinin, atıksu hizmetlerinin ücretlendirilmesinde üç farklı yöntem belirlenmiştir. Bunlar;

- Debi ve kirlilik yüküne göre değişken tarife,
- Abonelerin belirli özelliklerine göre sayaç okuma, vidanjör gibi hizmetler için sabit tarife,
- Kanalizasyon sistemine yeni abonelerin bağlanması durumunda alınacak bağlantı ücreti.

Atıksu altyapı yönetimlerinde, ücretlendirmede uygulanabilecek yöntemlere ilişkin hususlar Yönetmeliğin 19'uncu maddesinde düzenlenmiştir. Yönetimler, yukarıda belirlenen yöntemlerden birini kullanabilecekleri gibi bunları birleştirmek suretiyle karma bir yöntem de kullanabileceklerdir.⁵ İlk iki tarife türü düzenli olarak uygulanacak, üçüncü tarife türü ise sadece bağlantı sırasında bir sefere mahsus aboneye yansıtılacaktır.

Yönetmeliğin 19'uncu maddesinin 2'nci fıkrasında, atıksu altyapı yönetimleri abonelere hizmet maliyetlerini tam olarak yansıtabilme için yukarıda belirlenen seçenekler dışında ayrı bir tarife belirleyebilecekleri hükmü düzenlenmiştir. Ancak bu hüküm yeterince açık değildir. Çünkü 19'uncu maddenin birinci fıkrasında, ücretlendirmede kullanılacak yöntemler belirlenmiştir. Bu yöntemler dışında ayrıca yönetimlere ayrıca bir tarife belirleyebilmelerine olanak tanınması ve bu yönetime ilişkin herhangi bir açıklama yapılmaması çelişkili bir durumdur. Yönetimlerin kendileri tarafından ayrı bir tarife belirleyebilme yetkisi verilmesi (Her ne kadar ilgili maddenin 3'üncü fıkrasında "Atıksu altyapı yönetimleri her aboneye sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirlerler."denilse de), 19'uncu maddenin birinci fıkrasında belirlenen asıl yöntemlerin uygulanmasının zor olacağı düşünülmektedir.

1.5.6. Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesinde Uygulanabilecek Yöntemler

Yönetmeliğin 20'nci maddesinde, evsel katı atık idarelerinin verilecek hizmetler için yapılacak ücretlendirmede 2 farklı yöntem belirlenmiş olup, idarelerin bu yöntemlerden

abonelerin aldıkları hizmetlerin maliyeti dikkate alınarak uygulanın belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre evsel katı atık tarifelerinin belirlenmesinde uygulanabilecek yöntemler şu şekilde belirlenmiştir:

- 18'inci maddede belirtilen yöntemlere göre hesaplanmış ve değişken ücretlerden oluşan tarife,
- Kirliten öder ilkesi dikkate alınarak ve 18'inci maddede belirtilen yöntemlere göre idareler tarafından hesaplanmış ve üretilen atık miktarını atık üreticilerinin etkileyemediği sabit tarifeler.

1.6. Atıksu Hizmetleri ve Evsel Katı Atık Hizmetleri İçin Tahsil Edilen Ücretlerin Muhasebeleştirilmesinde Usul

Bu husus Yönetmeliğin 21'inci maddesinde; "Atıksu altyapı yönetimleri atıksu hizmetleri için tahsil edilen ücretlerin atıksu hizmetlerinde kullanılmasını, evsel katı atık idareleri evsel katı atık hizmetleri için tahsil edilen ücretlerin evsel katı atık hizmetlerinde kullanılmasını sağlayacak **tam maliyet muhasebe sistemi** kurmakla yükümlüdürler." şeklinde ifade edilmiştir. Buna göre atıksu hizmetleri için alınan ücretler ile evsel katı atık hizmetleri için alınan ücretlerin ayrı ayrı kaydedilmesi ve her bir hizmet için tahsil edilen tutarların sadece kendi hizmet grubu için harcanması esası benimsenmiştir.

Yukarıdaki düzenleme çerçevesinde 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinde; "... Bu hizmetlerden yararlananlardan, belediye meclisince ve bu maddede sorumluluk verilen diğer idarelerce belirlenecek tarifeye göre atıksu toplama, arıtma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, atıksu ile ilgili hizmetler dışında kullanılamaz." hükmü yer almaktadır. Bu hükme göre her bir hizmet için tahsil edilen ücretler ayrı muhasebeleştirilecek ve sadece ilgili hizmetler için kullanılacak, başka hizmetler için kullanılamayacaktır.

1.7. Atıksu ve Evsel Katı Atık Hizmetlerinin Faturalandırması

Atıksu ve evsel katı atık hizmetlerinin faturalandırılmasına ilişkin düzenleme Yönetmeliğin 22'nci maddesi ile yapılmıştır. Buna göre, atıksu ve katı atık hizmetlerine ait ücretler su faturaları üzerinde ayrı ayrı gösterilmek suretiyle yapılacaktır.

1.8. Atıksu ve Evsel Katı Atık Ücretlendirmeleri Hakkında Halkın Bilgilendirilmesi

Bu husus Yönetmeliğin 23'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinde belirlenen idareler ve belediye meclisleri tarafından, atıksu ve evsel katı atık tarife ücretleri kararı alınmadan önce halkın çeşitli vasıtalarla bilgilendirilmesi ve halkın da görüş ve önerilerinin alınması hususu benimsenmiştir.

⁵ Bkz. Yönetmelik m. 19/2

Bu bağlamda yine halkın bilgilendirilmesi amacıyla Belediyeler ve Mahalli İdare Birlikleri tarafından, belirlenecek ücretlerin hangi esaslar çerçevesinde belirlendiğini, hangi ana maliyet kalemlerinin dikkate alındığını, geçmiş yıllardaki maliyetleri, planlanan yatırım programını ve önerilen tarifeleri içerecek bir rapor hazırlanacağı, bu raporların meclis kararlarının duyurulması yöntemi ile;

Diğer atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri tarafından hazırlanan raporların ile yerel gazeteler ve/veya diğer haber alma kaynakları kullanılarak;

Belediyeler ve Mahalli İdare Birlikleri tarafından belirlenen ücret ve tarifelerin meclis kararı ile belirlenerek, diğer meclis kararları gibi;

diğer atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri tarafından belirlenecek ücret ve tarifelerin ise, yerel gazeteler ve diğer haber alma kaynakları kullanılarak,

Halka duyurulacağı hüküm altına alınmıştır.

1.9. Atıksu ve Evsel Katı Atık Yönetimleri ile Hizmetten Yararlananlar Arasında Hizmet Sözleşmesi Yapılması

Yönetmelikte, atıksu altyapı yönetimleri ve/veya evsel katı atık idareleri hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacak her abonelerin karşılıklı sözleşme yapmalarının bir yükümlülük olduğu; yapılacak sözleşme ile abonenin ve/veya atık üreticisinin hangi hizmetlerden yararlandığını ve hangi tarife türü üzerinden ücretlendirileceğini belirleneceği, hüküm altına alınmıştır. Buna göre aboneler tek tip ücret değil, hizmetlerden yararlandığı ölçüde bir ücret ödeyeceklerdir.

1.10. Atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idarelerinin Yönetmeliğe Uyum Süreci

Yönetmeliğin geçici 1'inci maddesinde Atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idarelerinin, 27.10.2010 tarih ve 27742 sayılı Resmi Gazete ile yayınlanan ve aynı tarihte yürürlüğe giren "Atıksu Altyapı Ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul Ve Esaslara İlişkin Yönetmelik" hükümlerine aynı yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde (27.10.2011 tarihine kadar) uyum sağlamakla yükümlü oldukları ifade edilmiştir. Buna göre ilgili yönetimlerin 27 Ekim 2011 tarihine kadar bu yönetmelik ile belirlenen hususlara uygun altyapı ve teknik donanımı hazır hale getirmeleri gerekmektedir.

2. SONUÇ

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun (26/4/2006 tarih ve 5491 Sayılı Kanun'un 8'inci md. ile değişik) 11'inci maddesi ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesine dayanılarak hazırlanan

ve
içeriği

çalışmanın yukarıdaki

bölümlerinde bahsedilen ve değerlendirilen Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik 27 Ekim 2010 tarihli Resmi Gazete ile yayınlanarak yürürlüğe

girmiştir. Bu yönetmelik ile yapılan düzenle-

melere atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idarelerinin yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **en geç bir yıl içinde** uyumun sağlanmasının zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır. Buna göre ilgili idarelerin, yönetmelik ile yapılan düzenlemelerin bu süre içinde uygulanmasına geçilmesi gerekmektedir. Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile şehir şebeke suyu kullanan ve evsel katı atık (yani çöp) üreten tüm vatandaşlara, kurum ve kuruluşlara yeni yükümlülükler getirildiği düşünülmektedir.

Bir diğer husus da yönetmeliğin 4/m maddesinde atıksu ve evsel katı atık hizmetleri için abonelerden alınacak ücretin, 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Mükerrer 44'üncü maddesi hükmü gereği **çevre temizlik vergisi** ile aynı Kanun'un 87'nci maddesi uyarınca **kanalizasyon harcamalarına katılma payı** ve 2560 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesi uyarınca alınan **kullanılmış suları uzaklaştırma bedelini** de içerecek şekilde; atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarifeye göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere belirleneceği; diğer yandan aynı yönetmeliğin 13/2'nci maddesinde ücretin belirlenmesinde, yukarıda bahsedilen ve halihazırda abonelerden tahsil edilmekte olan çevre temizlik vergisi, kanalizasyon harcamalarına katılma payı ve kullanılmış suları uzaklaştırma bedelinin toplam sistem maliyetinden çıkarılması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Son olarak da atıksu ve evsel katı atık yönetimlerinin, gerekli düzenlemeleri, muhasebe sistemi ve diğer alt yapı işlemlerini **27.10.2011** tarihine kadar bu yönetmelik hükümlerine uygun hale getirmeleri gerekmektedir.

EĞİTİM BAŞARIMIZ BÜYÜYOR

TBB Eğitim Başarısını Sınavlarla Ortaya Koydu. Muhasebe Yetkilisi Sınavı Eğitiminde Başarı Oranı % 70,40.

Birliğimizce yürütülen eğitim faaliyetleri TBB Belediye Akademisinin yanı sıra zaman zaman çeşitli bakanlıklar, kurumlar ve bölge belediye birlikleri ile de işbirliği halinde bölgesel, il düzeyinde ve hizmet içi olmak üzere çeşitli düzeylerde sürdürülmektedir. Türkiye'nin dört bin yanında verilen bu eğitimler ile alana gidilerek, daha fazla belediye personeline ulaşılması hedeflenmektedir. Birliğimizin görev alanına giren konularda ilgili bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, belediye birlikleri ve üniversiteler ile de işbirliği çerçevesinde çeşitli etkinlikler gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda Mayıs ayında Belediye Akademisi kapsamında yedi farklı eğitim, kurumlarla işbirliğimiz çerçevesinde düzenlenen iki kongre, beş hizmet içi eğitim semineri, tarım ve asfalt konulu iki de alan eğitimi verildi.

Birliğimizce Mayıs ayında düzenlenen eğitim seminerlerinden toplam 1598 belediye personeli yararlandı.

Belediye Akademisi Eğitimleri

Birliğimizce yürütülmekte olan eğitim faaliyetleri "Belediye Akademisi" kapsamında sürüyor. Bu kapsamda Zabıta Personeli Yetiştirme Programı, Personel Mevzuatı Eğitimi, Muhasebe Yetkilisi Eğitimi, Resmi Yazışma, Bilgi/Belge ve Arşiv Yönetimi, İletişim Teknikleri ve Protokol Kuralları Eğitimi ile Proje Hazırlama Eğitimi konularında düzenlenen 7 farklı eğitim Mayıs ayında Ankara'da verildi.

Muhasebe yetkilisi sınavına katılacak olan memurlara yönelik olarak 17-21 Mayıs 2011 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenen "Muhasebe Yetkilisi Sınavı Eğitimi"ne katılan belediye personelinin yüzde 70.40'ı başarılı oldu.

Mayıs ayında 580 belediye personelinin yararlandığı eğitimlerin son gününde yapılan ölçme değerlendirme sınavında başarılı olan katılımcılar sertifikalarını aldı.

TBB BELEDİYE AKADEMİSİ MAYIS 2011 DÖNEMİ EĞİTİMLERİ

Eğitim Konusu	Yer ve Tarih	Katılımcı
İtfaiye	Kocaeli, 8-28 Mayıs 2011	30
Zabıta Personeli Yetiştirme Programı	Ankara, 16-21 Mayıs 2011	50
Personel Mevzuatı Eğitimi	Ankara, 16-24 Mayıs 2011	50
Muhasebe Yetkilisi Sınavına Hazırlık Eğitimi	Ankara, 17-21 Mayıs 2011	300
Resmi Yazışma, Bilgi/Belge ve Arşiv Yönetimi	Ankara, 17-22 Mayıs 2011	50
İletişim Teknikleri ve Protokol Kuralları Eğitimi	Ankara, 17-22 Mayıs 2011	50
Proje Hazırlama Eğitimi	Ankara, 17-22 Mayıs 2011	50

Kongreler

Belediyelerimizin seçilmiş ve atanmış personel ve görevlilerine yönelik olarak verdiğimiz eğitimler kapsamında Mayıs ayında düzenlenen iki kongreye 580 kişi katıldı.

MAYIS 2011 TARİHİNDE DÜZENLENEN KONGRELER

Kongre Adı	İşbirliği Yapılan Kurum	Yeri ve Tarihi	Katılımcı
7. Uluslararası İstatistik Kongresi	Türkiye Belediyeler Birliği, Türk İstatistik Derneği, Hacettepe Üniversitesi	Antalya, 28 Nisan - 01 Mayıs 2011	480
Yerel Yönetimler ve Medya 7. İletişim Öğrenci Kongresi	Türkiye Belediyeler Birliği, Gazi Üniversitesi	Ankara, 02 - 05 Mayıs 2011	100

Hizmet İçi Eğitim Seminerleri

Birliğimizce talepte bulunan belediyelere yönelik olarak, civar belediyelerin de katılımı ile düzenlenen hizmet içi eğitim seminerleri çerçevesinde Mayıs ayında beş farklı seminer verildi. 338 belediye personeli bu eğitimlerden yararlandı.

TBB BELEDİYE AKADEMİSİ MAYIS 2011 DÖNEMİ EĞİTİMLERİ

Seminer Adı	Yer ve Tarih	Katılımcı
Kırklareli Belediyesi Hizmet İçi Eğitim	Kırklareli, 09 Mayıs 2011	88
Gümüşhane Belediyesi Hizmet İçi Eğitimi	Gümüşhane, 24 Mayıs 2011	50
Rize Belediyesi Hizmet İçi Eğitimi	Rize, 25 Mayıs 2011	50
Tarsus Belediyesi Hizmet İçi Eğitimi	Tarsus, 25 Mayıs 2011	50
Kadıköy Belediyesi Hizmet İçi Eğitimi	Yalova, 28-29 Mayıs 2011	100

Diğer Eğitimler

Mayıs ayında ayrıca Tarım Kaynaklı Atıkların Değerlendirilmesi ve Enerji Geri Kazanımı ile Asfalt konulu olmak üzere toplam 100 kişinin katıldığı iki farklı eğitim verildi.

DİĞER EĞİTİMLER

Seminer Adı	Yer ve Tarih	Katılımcı
Tarım Kaynaklı Atıkların Değerlendirilmesi ve Enerji Geri Kazanımı	Erzurum, 22-26 Mayıs 2011	50
Asfalt Eğitimi (TBB, İSFAT işbirliğinde)	Edirne, 25-28 Mayıs 2011	50

II. KADIN SİĞİNMA EVLERİ ÇALIŞTAYI ANKARA'DA YAPILDI

Kadın Sığınma Evleri ve Dayanışma Merkezlerinin organizasyon yapısı, yönetim alanları, yayınları, imajı ve paydaşlarla ilişkileri konularında çalışma yürütüldü.

Birliğimizin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği çalışma alanlarından biri olan '**Kadın Sığınma Evleri**' konusunda Birliğimizce düzenlenen ikinci çalıştay 2-4 Mayıs 2011 tarihlerinde Ankara'da gerçekleşti.

Düzenlenen ikinci çalıştay ile 'Kadın Sığınma Evleri ve Danışma Merkezleri, Kadın Sığınma Evleri ve Danışma Merkezleri Yayınları ile Sığınma Evlerinin İmajı, Halkla İlişkiler, Paydaşlarla İlişkiler' konuları masaya yatırıldı.

Çalıştayın açılış oturumunda TBB Genel Sekreteri **Hayrettin GÜNGÖR**, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü (SHÇEK) Aile Kadın Toplum Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Şube Müdürü **N. Füsün ALPAY**, TBB Dış İlişkiler Müdürü **Berrin AYDIN** ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünden (KSGM) Uzman Mustafa ÇADIR birer konuşma yaptı.

'Kadın Sığınma Evlerinde Kalan Kadınların İstihdamı'

Genel Sekreter Hayrettin GÜNGÖR konuşmasına Türkiye Belediyeler Birliğinin görevleri, faaliyetleri ve toplumsal cinsiyet eşitliği alanında yürütülen çalışmalara ilişkin bilgiler vererek başladı. GÜNGÖR, bu kapsamda bir toplumsal cinsiyet eşitliği çalışma grubu oluşturulduğunu kaydetti.

Genel Sekreter GÜNGÖR şöyle konuştu: 'Türkiye Belediyeler Birliği olarak, hazırlamayı planladığımız bir proje fikrini sizlerle paylaşmak istiyorum. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, kentlerimize göç ile gelen nüfusun entegrasyonuna yönelik bir proje hazırlığımız kapsamında farklı konularda

proje hazırlayabileceğimiz ortaya çıktı. Belediyelerimizin 'Kadın Sığınma Evlerinde kalan kadınların istihdamına' yönelik bir projenin fonlanabileceği ortaya çıktı. Bu çerçevede, Mayıs 2010'da yürürlüğe giren 'Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması' konulu Başbakanlık Genelgesinde kadın sığınma evlerindeki şiddet mağduru kadınların sosyal ve ekonomik yaşama katılmalarının sağlanması amacıyla gerçekleştirilecek projelere öncelik tanınacağı hususu yer almaktadır. Bu Genelge bizim geliştireceğimiz proje için önemli dayanaklardan bir olacaktır.'

Güngör ayrıca Genelge uyarınca oluşturulan, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve üniversite öğretim üyelerinden oluşan 'Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu' ile de proje hazırlık aşamasında diyaloga geçileceğini ifade etti.

Nüfusu 50 bin üzerinde olan belediyelerin kadın koruma evi açmalarının yasal bir gereklilik olduğunu vurgulayan Güngör, mevcut durumun 32 olduğunu kaydetti. Şiddete ve korunmaya muhtaç kadınlar açısından gizliliğin büyük önem taşıdığına işaret eden Genel Sekreter, aile ortamından uzak kalan bu kadınların yaşadıkları duygusal durumları konusunda da belediyelerin kapasitelerinin geliştirilmesi gerektiğini söyledi.

Türkiye Belediyeler Birliğinden Berrin AYDIN ise Birliğimizin toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki çalışmalarından bahsetti. Bu kapsamda düzenlenen ilk çalıştay ve çalışma ziyaretinden söz eden Aydın, bu kapsamda Birliğimizce çalışma yürütülmesi planlanan yeni projelere ilişkin de katılımcıları bilgilendirdi.

Kadın sığınma evleri ve kadına yönelik şiddetin mevcut durumu

SHÇEK'den N.Fusun ALPAY ise kadın sığınma evlerinin mevcut durumundan söz etti. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun kadına yönelik hizmetleri

hakkında katılımcılara ayrıntılı bilgi veren Alpay, 'Vizyonumuz sosyal hizmetlerin tüm ihtiyaç grupları için ulaşılabilir olmasını sağlamak ve bireylerin öncelikle yaşadıkları ortamda kendilerine yeterli hale gelmeleridir' dedi.

Şiddete uğrayan ve uğrama riski olan kadınlara yönelik koruyucu önleyici ve bakım hizmetleri olarak iki başlıkta çalışma yürütüldüğüne işaret eden Alpay, kadın konukevlerinde de söz etti.

Şiddet ortamından en kısa sürede uzaklaşmanın büyük önem taşıdığını kaydeden Alpay, Emniyet Genel Müdürlüğü, KSGM ve Jandarma ile yapılan protokol kapsamında tüm kadınların 7 gün 24 saat güvenli ilk kabul birimlerine ulaştırıldığını kaydetti.

Kadın konukevlerinden ayrılıp işe yerleşen kadınların belli bir süre için daha az ücret ödeyecekleri stüdyo dairelere geçmelerini kapsayan bir proje üzerinde çalıştıklarını kaydeden Alpay, gizliliğin büyük önem taşıdığının altını çizdi.

Alpay, gizliliğe ilişkin olarak teknolojik kayıt sistemi, iyi niyetli girişimler, resmi soruşturma ve yargıya ait kayıt sistemleri, kadınların bu konuya gerekli özeni göstermemelerinin de alınması gereken önemler arasında olduğunu açıkladı. SHÇEK kayıtlarına göre 2005-2010 yılları arasında yaklaşık 25 bin kadının konukevlerinden yararlandığını bildirdi.

Toplantının açılış oturumu kapsamında söz alan KSGM'den Mustafa ÇADIR ise kadına yönelik şiddetin mevcut durumuna ilişkin bilgiler verdi. Fiziksel şiddetin yaygınlığı ve derecesine ilişkin araştırma sonuçları konusunda katılımcıları bilgilendiren Çadır, verilere göre fiziksel ve cinsel şiddetin birlikte yaşandığının ortaya konduğunu kaydetti. İlerleyen yaşla birlikte fiziksel ve cinsel şiddetin yaygınlığının arttığını belirten Çadır, eğitim düzeyi düşük her iki kadından birinin fiziksel ve cinsel şiddete maruz kaldığını söyledi. Eğitim düzeyi yükseldikçe fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalma oranının düştüğünü kaydeden Çadır, buna rağmen eğitimin şiddete önlemede tek başına yeterli olmadığına işaret etti.

TBB Genel Sekreteri Güngör: “Şiddete ve korunmaya muhtaç kadınlar açısından gizlilik büyük önem taşımaktadır. Aile ortamından uzak kalan bu kadınların yaşadıkları duygusal durumlar konusunda belediyelerin kapasiteleri geliştirilmelidir.”

Bununla birlikte yaygın şiddet türlerinden biri olan psikolojik şiddete ise Türkiye’de her 10 kadından 4’ünün maruz kaldığını bildirdi. Çadır, gebelikte fiziksel şiddete ilişkin de veriler açıkladı. Araştırma sonuçlarının her 10 kadından 1’inin gebelik süresinde fiziksel şiddete maruz kaldığını gösterdiğini söyledi.

‘Kadına karşı şiddete son’ ve ‘Aile içi şiddete son’ projelerinden söz eden Çadır, KSGM tarafından İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı ile imzalanan protokoller ve bu kapsamda yürütülen eğitim çalışmalarını aktardı.

Üç farklı grupta çalışma yürütüldü

Çalıştay kapsamında oluşturulan ‘Kadın Sığınma Evleri ve Danışma Merkezleri’ başlıklı 1. Çalışma Grubu, Kadın Sığınma Evi yönetim alanları ve organizasyon yapısı, Kadın Sığınma Evi ve Danışma Merkezi yönetici ve personele yönelik kapasite geliştirme programları, belediye üst yönetimi ve çalışanlarında farkındalığı sağlamak için yapılabilecek çalışmalar konularını ele alındı.

2. Çalışma Grubunda ise ‘Kadın Sığınma Evleri ve Danışma Merkezleri Yayınları’na yönelik olarak Kadın Sığınma Evlerine ilişkin iyi uygulamaların formatı, iyi uygulamaların özellikleri, Kadın Sığınma Evleri konusundaki sıkça sorulan sorular, elektronik bülten ile kent planlamasında, sokak ve parkların iyi aydınlatılması alanında yapılabilecekler üzerinde duruldu.

3. Çalışma Grubu da ‘Sığınma Evlerinin İmajı, Halkla İlişkiler, Paydaşlarla İlişkiler’ başlığında paydaşların görevlerinin sistemeleştirilmesi ve standartlaşması konusunda yapılabilecekler, paydaşlar arasında ortak algı oluşturmak amacıyla yapılabilecekler, personel ve yöneticilere yönelik programlar, paydaşlarla olabilecek işbirliği türleri, toplumda farkındalığın artırılması amacıyla yerelde yapılabilecekler ve kanaat önderleriyle ilişki kurma yolları ile iyi örnekleri konularında çalışma yaptılar.

Çalıştay, son gün düzenlenen ana oturumda Raportörler tarafından çalışma grubu raporlarının sunulması ile sona erdi.

SHÇEK Şb. Md. Alpay: “Vizyonumuz sosyal hizmetlerin tüm ihtiyaç grupları için ulaşılabilir olmasını sağlamak ve bireylerin öncelikle yaşadıkları ortamda kendilerine yeterli hale gelmeleridir”

LOBİCİLİK FAALİYETLERİMİZ SÜRÜYOR

Belediyelerle ilgili gerek birincil gerekse ikincil mevzuat hazırlıklarında görüş ve öneriler hazırlanarak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmek ve bu amaçla yapılan toplantılara katılım sağlamak Birliğimizin temel görevleri arasındadır.

Belediyeleri ilgilendiren mevzuat düzenlemelerinde TBB'nin görüşünün alınması yasal bir zorunluluktur. Bu kapsamda Birliğimizce çok sayıda mevzuat hazırlığında gerek yazılı gerekse sözlü olarak görüş verilerek parlamentoda belediyelerimizin sesi olunmaktadır. Mayıs 2011 döneminde belediyelerimizi ilgilendiren gelişmeler şöyledir:

İZİN VE LİSANSLAR

Belediyelerimizden gelen yakınmalarda Çevre Kanunu'na göre alınması gerekli izin ve ruhsatların, Çevre Kanununda Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmeliğin 6'ncı maddesine göre çevre yönetim birimi, istihdam edilen çevre görevlisi veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarının başvurusu ile alınabildiği, belediyelerin henüz teşkilatlarını tamamlamamış, mali sorunlar nedeniyle danışmanlık firmalarından hizmet alımı da yapılamadığından bahisle düzenleme istedikleri bildirilmekte idi.

Konu ile ilgili olarak 29.04.2009 tarih ve 27214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çevre Kanununda Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmeliğin Geçici 2'nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Bu Yönetmelik kapsamında 31.12.2010 tarihine kadar gerçekleştirilecek çevre izin veya çevre izin lisansı başvurularında 6'ncı maddenin birinci fıkrasında yer alan şartların sağlanması zorunluluğu aranmaz, başvurular işletmeciler tarafından da yapılabilir" hükmüyle uyumlu olarak teşkilatını tamamlamayan, mali sorunları nedeniyle hizmet alımı da yapamayan işletmecilerin izin ve lisans başvurularını bizzat yapabileceklerine ilişkin Yönetmelik değişikliği yapılması için Çevre ve Orman Bakanlığı'na yazı yazılmıştır.

İTFAİYE VE ZABITA TEKNİKERLİĞİ

Belediyelerimizden gelen yakınmalarda, belediyelerin itfaiye ve zabıta birimlerinin ihtisas birimleri olduğu, görev ve çalışma alanları itibarıyla uzman personele ihtiyaç duyulduğu, bazı üniversitelerin itfaiye bölümlerinin olduğu, bu

**T.C.
TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ**
Hukuk İşleri Müdürlüğü

Sayı : M.06.9.TBB.0.71/263/1118 10...05/2011
Konu : İzin ve lisanslar.

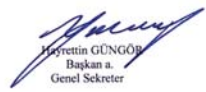
ÇEVRE BAKANLIĞINA

Türkiye Belediyeler Birliği ülkemizdeki bütün belediyeleri (2950) temsil etmek üzere 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 20'nci maddesi hükmüne göre ulusal düzeyde kurulmuş tek yerel yönetim birliğidir. Belediyelerin tamamının doğal üye olduğu Birliğimizin görevleri arasında, belediyelerin menfaatlerini korumak, bu idarelerle ilgili yasa hazırlıklarında görüş bildirmek, uygulamada sorun alanlarını tespit etmek ve öneride bulunmak da yer almaktadır.

Belediyelerimizden alınan yakınmalarda Çevre Kanununa göre alınması gerekli izin ve ruhsatların, Çevre Kanununda Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmeliğin 6'nci maddesine göre çevre yönetim birimi, istihdam edilen çevre görevlisi veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarının başvurusu ile alınabildiği, belediyelerin henüz teşkilatlarını tamamlamamış, mali sorunlar nedeniyle danışmanlık firmalarından hizmet alımı da yapılamadığından bahisle yasal düzenleme istedikleri bildirilmektedir.

Konu ile ilgili olarak 29.04.2009 tarih ve 27214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çevre Kanununda Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmeliğin Geçici 2'nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Bu Yönetmelik kapsamında 31/12/2010 tarihine kadar gerçekleştirilecek çevre izin veya çevre izin ve lisansı başvurularında 6'nci maddenin birinci fıkrasında yer alan şartların sağlanması zorunluluğu aranmaz, başvurular işletmeciler tarafından da yapılabilir" hükmüyle uyumlu olarak teşkilatını tamamlamayan, mali sorunları nedeniyle hizmet alımı da yapamayan işletmecilerin izin ve lisans başvurularını bizzat yapabileceklerine ilişkin Yönetmelik değişikliği yapılması hususuna,

Takdirlerinize arz ederim.

M. N. GÜNGÖR
Başkan a.
Genel Sekreter

06.05.2011 Huk.İşl.Md. Z.MERCİMEK
...05.2011 Gen.Sekr.Yrd. C.SÖKMEN

Tutum Cud. No:12.06600 Kavaklıdere / ANKARA
Telefon: (0312) 419 21 00 Faks: (0312) 419 21 30
Elektronik Ad: www.tbb.gov.tr e-posta: tbb@tbb.gov.tr

İritibat: 1-Av. Z.MERCİMEK Huk.İşl.Md.
2-Av. MUYSAL SÖNMEZ
3-Av. N.GÜNGÖR

bölüm mezunlarının itfaiye teknikeri olarak unvan aldığı, itfaiye teknikerlerinin itfaiye teşkilatına katkısının olacağı yine zabıta birimlerinin insan ve çevre sağlığı ile ilgili uzman personel ihtiyacının bulunduğu, üniversitelerin gıda ile ilgili yüksek okullarının olduğu, bu bölümlerden mezun olanların zabıta birimlerinde yer alabileceğinden bahisle ilgili yönetmeliklerde düzenleme isteği dile getirilmekte idi.

**T.C.
TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ**
Hukuk İşleri Müdürlüğü

Sayı : M.06.9.TBB.0.71/ 264/1115 12.05/2011
Konu : İtfaiye-zabıta teknikliği

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA
(Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü)

Türkiye Belediyeler Birliği ülkemizdeki bütün belediyeleri (2950) temsil etmek üzere 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 20'nci maddesi hükmüne göre ulusal düzeyde kurulmuş tek yerel yönetim birliğidir. Belediyelerin tamamının doğal üye olduğu Birliğimizin görevleri arasında, belediyelerin menfaatlerini korumak, belediyenin seçilmiş ve atanmış personelinin eğitilmek, belediyeleri yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek ve bu idarelerle ilgili yasa hazırlıklarında görüş bildirmek yer almaktadır.

Belediyelerimizden gelen yakınlarda, belediyelerin itfaiye ve zabıta birimlerinin ihtisas birimleri olduğu, görev ve çalışma alanları itibariyle uzman personele ihtiyaç duyulduğu, bazı üniversitelerin itfaiye bölümlerinin olduğu, bu bölüm mezunlarının itfaiye teknikeri olarak unvan aldığı, itfaiye teknikerlerinin itfaiye teşkilatına katkısının olacağı yine zabıta birimlerinin insan ve çevre sağlığı ile ilgili uzman personel ihtiyacının bulunduğu, üniversitelerin gıda ile ilgili yüksek okullarının olduğu, bu bölümlerden mezun olanların zabıta birimlerinde yer alabileceğinden bahisle ilgili yönetmeliklerde düzenleme istegi dile getirilmektedir.

Belediyelerin ihtisas birimleri olduğu düşünülen itfaiye ve zabıta teşkilatlarında uzman personel çalıştırılmasına imkân sağlanmak üzere 21.10.2006 tarih ve 26326 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde yer alan kadro ve unvanlar arasında bulunmayan itfaiye teknikerliğinin anılan yönetmeliğe, zabıta teknikerliği unvan ve kadrosunun da 11.04.2007 tarih ve 26490 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye Zabıta Yönetmeliğine ilave edilmesi hususunu, Takdirlerinize arz ederim.

[Signature]
Hayrettin GÜNGÖR
Başkan a.
Genel Sekreter

06.05.2011 Hukuk İşl.Md.:Z.MERCİMEK
...05.2011 Gen.Sekr.Yrd.:C.SÖKMEN

Tutus Cad. No:12 06080 Kavaklıdere / ANKARA
Telefon: (0312) 419 21 00 Faks: (0312) 419 21 30
Elektronik Ağı: www.tbh.gov.tr e-posta: tbh@tbh.gov.tr

İnhbat: 1- Av. Z.MERCİMEK- Huk. İşl. Md.
2- Av. MUYSAL SÖNMEZ
3- Av. N.GÖRGÜN

**T.C.
TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ**
Hukuk İşleri Müdürlüğü

Sayı : M.06.9.TBB.0.71/ 265/1125 12.05/2011
Konu : Belediye borçlarından kesintiler

DOSYA

Türkiye Belediyeler Birliği ülkemizdeki bütün belediyeleri (2950) temsil etmek üzere 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 20'nci maddesi hükmüne göre ulusal düzeyde kurulmuş tek yerel yönetim birliğidir. Belediyelerin tamamının doğal üye olduğu Birliğimizin görevleri arasında, belediyelerin menfaatlerini korumak, bu idarelerle ilgili yasa hazırlıklarında görüş bildirmek, uygulamada sorun alanlarını tespit etmek ve öneride bulunmak da yer almaktadır.

5779 sayılı İl Özel İdareleri ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 2'nci maddesine belediyelere ödenmekte olan genel bütçe vergi gelirleri paylarından, aynı Kanun'un 7'nci maddesinde belirlenen esaslar doğrultusunda alacaklı idarelere kesinti yapılmaktadır.

Son günlerde belediyelerimizden alınan yakınlarda yaz döneminin alt ve üst yapı çalışmaları için uygun iklim teşkil ettiği, belediye hizmetlerinin bu aylarda yoğunlaşması nedeniyle ilave kaynağa ihtiyaç duyulduğu, belediyelerin borçlarına mahsuben yapılan kesintilerin yaz dönemine münhasır ve önceki yıllardaki geleneğe uygun olarak kesilmemesi talep edilmektedir.

5779 sayılı Kanun'un 7'nci maddesine istinaden belediye borçlarından yapılan kesintilerin Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos 2011 aylarını kapsayan dönem için sıfır olarak uygulanmasına dair Bakanlar Kurulu takdirinin bu yıl da kullanılması hususunda tensiplerinize arz ederim.

[Signature]
Cevdet SÖKMEN
Başkan a.
Genel Sekreter V.

DAĞITIM:

Gereği : Maliye Bakanlığı
Hazine Müsteşarlığı

Bilgi: Başbakanlık
İçişleri Bakanlığı (Mahalli İdareler Gen.Md.)
İller Bankası A.Ş.

06.05.2011 Huk.İşl.Md. : Z.MERCİMEK

Tutus Cad. No:12 06080 Kavaklıdere / ANKARA
Telefon: (0312) 419 21 00 Faks: (0312) 419 21 30
Elektronik Ağı: www.tbh.gov.tr e-posta: tbh@tbh.gov.tr

İnhbat: 1- Av. Z.MERCİMEK- Huk. İşl. Md.
2- Av. MUYSAL SÖNMEZ
3- Av. N.GÖRGÜN

Belediyelerin ihtisas birimleri olduğu düşünülen itfaiye ve zabıta teşkilatlarında uzman personel çalıştırılmasına imkân sağlamak üzere 21.10.2006 tarih ve 26326 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde yer alan kadro ve unvanlar arasında bulunmayan itfaiye teknikerliğinin anılan yönetmeliğe, zabıta teknikerliği unvan ve kadrosunun da 11.04.2007 tarih ve 26490 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye Zabıta Yönetmeliğine ilave edilmesi için İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'ne yazı yazılmıştır.

BELEDİYE BORÇLARINDAN KESİNTİLER

5779 sayılı İl Özel İdareleri ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 2'nci maddesine göre belediyelere ödenmekte olan genel bütçe vergi gelirleri paylarından, aynı Kanun'un 7'nci maddesinde belirlenen esaslar doğrultusunda alacaklı idarelere kesinti yapılmaktadır.

Belediyelerimizden alınan yakınlarda yaz döneminin alt ve üst yapı çalışmaları için uygun iklim teşkil ettiği, belediye hizmetlerinin bu aylarda yoğunlaşması nedeniyle ilave kaynağa ihtiyaç duyulduğu, belediyelerin borçlarına

mahsuben yapılan kesintilerin yaz dönemine münhasır ve önceki yıllardaki geleneğe uygun olarak kesilmemesi talep edilmekte idi.

5779 sayılı Kanun'un 7'nci maddesine istinaden belediye borçlarından yapılan kesintilerin Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos 2011 aylarını kapsayan dönem için sıfır olarak uygulanmasına dair Bakanlar Kurulu takdirinin bu yıl da kullanılması hususunda Başbakanlık, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve İller Bankası A.Ş.'ye yazı gönderilmiştir.

SORU-CEVAP HATTI

ÖĞRENMEK İSTEDİKLERİNİZ

“ Türkiye Belediyeler Birliği, Soru-Cevap Hattından yararlanarak cevaplanmasını istediğiniz sorularınızı gönderebileceğiniz adres ve telefonlar:

Adres: Atatürk Bulvarı No:229 06680 Kavaklıdere / Ankara

Telefon: 0312 419 21 00 (pbx) Faks: 0312 419 21 30 • e-posta: sorucevap@tbb.gov.tr ”

PERSONEL VE SGK MEVZUATI

SORU: Neşe SERT

**Mersin Ayvagediği Belediye Başkanlığı
Mali Hizmetler Müdürü**

Bir işçimiz 24.05.2011 tarihinde iş kazası geçirdi. 24.05.2011 tarihinden 31.05.2011 tarihine kadar hastanede yattı ve 31.05.2011 tarihinden 31.07.2011 tarihine kadar he-yet raporu aldı. Maaşını 24.05.2011 tarihine kadar mı, yoksa 31.05.2011 tarihine kadar mı yapacağım? İşçilerimizin toplu sözleşmeleri yok. Daha önce aldıkları rapor paralarını belediye veznesine yatırıp ek maaş yapıyorduk ve primlerini tam gösteriyorduk. 5510 sayılı Yasa'da, iş göremezlik ödeneği kurum tarafından ödenir diyor. Hastalık nedeniyle çalışılmayan günlerde Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından ödenen geçici iş görmezlik ödeneği aylık ücretli işçilerin ücretinden mahsup edilir diyor. Bu maddeye göre ben işçiye yine rapor parasını aldıktan sonra belediye veznesine yatırıp normal bordrosunu yapıp primi tam gösterebilir miyim? Yoksa ne gibi işlem yapabilirim?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK

TBB Yazı İşleri Müdürü (SGK Müfettişi)

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 16'ncı maddesi hükmüne göre, olayımızda belirtilen iş kazası ve hastalığı hallerinde geçici iş göremezlik süresince günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmektedir. 5510 sayılı Kanun'un 107'nci maddesi hükmü gereğince hazırlanarak 12.05.2010 tarih ve 27579 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan Sosyal Sigorta İşlemleri

Yönetmeliği'nin 97'nci maddesinin (2) numaralı fıkrası hükmüne göre, geçici iş göremezlik ödeneği alan 4/1-a kapsamındaki sigortalılara (bu sigortalılar eski SSK kapsamındaki sigortalıları kapsamaktadır) istirahatlı bulundukları sürede; işverenleri tarafından aşağıda detaylarına yer verilen dört alternatifli bir şekilde sigortalısına **ücret ödemesi yaptığında** Sosyal Güvenlik Kurumu'na tam gün üzerinden hizmet bildirimi yapılmaktadır. Bu alternatif durumlar şunlardır:

- 1- Geçici iş göremezlik ödeneği dikkate alınmadan verilmesine devam edilen tam ücret,
- 2- Bireysel veya toplu iş sözleşmesine istinaden verilen geçici iş göremezlik ödeneğinin işverene iadesi ile alınan tam ücret,
- 3- Geçici iş göremezlik ödeneği ile ödenek alınan süredeki kazancı arasındaki ücret farkı,
- 4- Bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayalı olmadan geçici iş göremezlik ödeneği aldığı sürede atıf kabilinde yapılan ödemeler.

Yukarıda belirtilen şekillerde işverenlerce yapılan ödemeler **çalışılan sürelerde ödenen ücretler gibi** prime tabi tutulacaktır.

Siz belediye olarak 2. alternatifli durumu uyguladığınız görülmektedir. Buna göre, bu durumdaki işçinize normal ücretini tam olarak ödediğiniz ve SGK'den aldığı geçici iş göremezlik ödeneğini de işçinin belediye veznesine yatırdığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, istirahatlı işçinize istirahati boyunca ücret ödediğinizden dolayı, SGK'ye eksik gün bildirimi yapılmayacak 30 gün üzerinden bildirim yapılacaktır. Böyle-

likle, işçinin SGK hizmetinin tam olarak ödenmesini sağlamış olursunuz. Ancak, bu işlemi gerçekleştirebilmeniz için, ya bireysel iş sözleşmesine ya da toplu iş sözleşmenize bu yönde bir düzenleme yapmalısınız.

SORU: Filiz ALTIOK

Karayakup Belediye Başkanlığı Yazı İşleri Müdürü

Emekli Sandığı kapsamındaki belediye başkanlarının emekliye sevk onayı nasıl alınmaktadır?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK

TBB Yazı İşleri Müdürü (SGK Müfettişi)

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "kamu görevlilerinin emekliye sevk onayı" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükmüne göre, 4/1-c kapsamındaki sigortalıların (devlet memurları) yaşlılık, malullük veya vazife malullüğü işlemleri belediye başkanları için belediye encümeninin onayı ile tekemmül eder. Bu çerçevede, belediye başkanınızın emekliye sevk onayı için belediye encümeninizden karar almanız gerekmektedir. Bu işlemleri gerçekleştirirken, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğüne "emeklilik belgeleri, emeklilik ikramiyesi" konulu 24.03.2011 tarihli 2011-32 sayılı Genelge ve ekindeki emeklilik belgesinin doldurulması gerekmektedir. Emeklilik belgesinin doldurulması sırasında dikkat edilecek hususlar şunlardır:

1- "Emeklilik Belgesi", belediye tarafından, emekli aylığı bağlanmasına esas olmak üzere belediye başkanının özlük dosyasındaki bilgilere istinaden doldurulması, Emeklilik Belgesinin birinci sayfasının sağ üst köşesine belediye başkanının en fazla altı ay önce çekilmiş bir fotoğrafının yapııştırılarak bu fotoğrafın okunaklı bir şekilde mühürlenmesi ve aynı fotoğraftan bir adet dosyasında tutulmak üzere gönderilmesi, gönderilen fotoğrafın arkasına ad, soyadı, T.C. Kimlik ve emeklilik sicil numaralarının yazılması gerekmektedir.

2- Emekliye ayrılmak isteyen belediye başkanının, Emeklilik Belgesinin birinci sayfasının üst kısmında bulunan T.C. Kimlik, emeklilik ve kurum sicil numaraları ile "Emeklilik İstek Dilekçesi" bölümünün mutlaka belediye başkanının adı, soyadı ile emekli aylığını alacağı adresin ve dilekçe tarihinin yazılmak suretiyle ilgili tarafından imzalanması, yine belediye

başkanının emekli aylığını almak istediği adreste değişiklik yapılmışsa değişikliğin belediye başkanınca imzalanıp okunaklı bir şekilde mühürlenerek onaylanması gerekmektedir.

3- "Emekliye Sevk Onayı" bölümü, Emeklilik Belgesinin diğer bölümlerinde yer alan bilgiler de tamamlanmak suretiyle yetkili makamın onayına sunulacaktır. "Emekliye sevk onayı" bölümünde yer alan "Adı, Soyadı, Unvanı, İmza" hanesi, sevk onayını makama sunan yetkili tarafından imzalanarak onaylanacaktır. Emeklilik Onayının emeklilik belgesine sığmaması durumunda, Encümen Kararını bu bölüme işleyip tasdik etmeleri yeterli olacaktır. Bunun dışındaki emekliye sevk onayları için belgede yeterli yer bulunmaktadır.

4- Emekliliğe ilişkin belge ve bilgilerin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü Kamu Görevlileri Emeklilik İşlemleri Daire Başkanlığı Mithatpaşa Cad. No: 7 Sıhhiye/ANKARA gönderilmesi gerekmektedir.

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin "Yaşlılık aylığı başvurusu ve istenecek belgeler" başlıklı 56'ncı maddesinin (3) numaralı fıkrası hükmüne göre, 4/1-c kapsamındaki belediye başkanlarının emekliye sevk işlemleri encümen kararı ile tamamlanır. Ancak, özel kanun hükümleri hariç olmak üzere encümenin, emekliye sevk onayı alınma süresi, talep tarihinden itibaren bir ayı geçemez. Buradan çıkan sonuç ise şudur. Belediye başkanının emeklilik istek dilekçesinden itibaren belediye encümeni emekliye sevk onayını en geç 1 ay içerisinde almalıdır.

SORU: Mümin ÇIRIK

Yüreğir Belediye Başkanlığı İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü

Belediyemizde 10 yıldan beri 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi çalışan bir işçimiz, 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesine göre belediyemizde sözleşmeli personel statüsüne geçtiğinde, işçilikte geçen süre için kıdem tazminatı ödenir mi?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK

TBB Yazı İşleri Müdürü (SGK Müfettişi)

Bilindiği üzere, kıdem tazminatı mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesinde düzenlenmiş olup, kıdem tazminatına hak kazanma şartları maddenin bir ila ikinci fıkralarında düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm,

Bu Kanun'a (4857 sayılı *İş Kanunu*) tabi işçilerin hizmet akitlerinin;

1. İşveren tarafından bu Kanun'un 17'nci maddesinin II numaralı bendinde (4857 sayılı yeni *İş Kanunu*'nda-ki karşılığı 25'inci maddesinin II numaralı bendinde) gösterilen sebepler dışında,
2. İşçi tarafından bu Kanun'un 16'ncı maddesi (4857 sayılı *İş Kanunu*'ndaki karşılığı 24'üncü maddesi) uyarınca,
3. Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,
4. Bağlı bulundukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla;
5. 506 sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları veya aynı Kanun'un Geçici 81'inci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak kendi istekleri ile işten ayrılmaları nedeniyle,

Feshedilmesi veya "kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi" veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır." Şeklinde düzenlenmiştir.

Madde hükmünün incelenmesinden kıdem tazminatına hak kazanmada yedi hal ve durumdan bahsedilmiş olup, istifa halinde işçinin kıdem tazminatına hak kazanamayacağı anlaşılmaktadır. Yargıtay kararları da bu yöndedir (Yrg. 9.HD., 21.03.1988 T.,1988/1261 E.,1988/3329 K.). Konu hakkında yargı kararlarına bakmamızda yarar vardır.

Yrg.9.HD.,27.09.1990 T.,1992/5890 E.,1990/9679

K.: Davacının işçilikteki hizmet akdinin sona erme tarihi, işçilikten sözleşmeli personel statüsüne geçtiği tarihtir. Bu itibarla, kıdem tazminatı hesabında bu tarihteki tavan sınırının göz önünde tutulması gerekir.

Yrg.9.HD.,28.09.1992 T.,1992/2692 E.,1992/10447

K.: Davacının sözleşmeli personel statüsüne geçirildiği ve hizmet akdinin sona erdiği 15.07.1988 tarihinde kıdem tazminatına hak kazandığını kabul etmek gerekir. Çünkü hizmet

ilişkisi kıdem tazminatını hak edecek şekilde zaten sona ermiştir. Davacı, sözleşmeli personel olarak çalıştığı döneme ilişkin iş sonu tazminatı da istemiştir. Sözleşmeli personel, hizmet akdi ile çalışan *İş Kanunu*'na tabi işçi değildir. Davacı idari sözleşme ile çalıştırılan kamu görevlisidir. Bu nedenle, söz konusu döneme ait istekle ilgili uyuşmazlık İş Mahkemesinde değil, idari yargı yerinde çözümlenmelidir.

Yrg.9.HD.,05.05.2005 T.,2005/11804 E.,2005/15647

K.: Davacının işçi statüsünde geçen çalışması kendi isteği ile sözleşmeli personel statüsüne geçmek istemesi ve bunun üzerine 15.10.1993 tarihinde sözleşmeli personel statüsüne geçirilmesi suretiyle sona ermiştir. Bu nedenle davacı anılan tarihten önceki dönem için kıdem tazminatına hak kazanamaz.

Yukarıda yer alan üç yargı kararında ilk ikisi kıdem tazminatının ödenmesi yönünde, üçüncüsü ise kıdem tazminatının ödenmemesi yönündedir. Kanaatimize göre, işçinin sözleşmeli personel statüsüne geçmesinin istifa dışında başka bir yolu bulunmamaktadır. Buradaki istifa bir hukuki prosedürün tamamlanmasıdır. İşçinin gerçek iradesinin istifa olmayıp yasal prosedürün tamamlanmasıdır. Dolayısıyla işçilikte geçen sürenin kıdem tazminatı hesaplamasında değerlendirilmesi gerekir. Buna benzer bir konuda Yargıtay da aynı görüşü benimsemiştir (Yrg. 9.HD., 14.09.2000 T., 2000/7570 E., 2000/11633 K.- Yrg. 9.HD., 27.11.2000 T., 2000/18826 E., 2000/17366 K.).

Sonuç olarak, işçinin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesi kapsamında tam zamanlı sözleşmeli personel statüsüne belediyenizce geçirilmesi belirsiz süreli iş sözleşmesinin feshi ile mümkün olabileceği ve dolayısıyla kıdem tazminatının ödenmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Bu hali ile kıdem tazminatının ödenmesi gerektiği şeklinde Maliye Bakanlığı 17.05.2006 tarih B.07.0.BMK.0.10-115708-175/8665 tarih sayılı yazısı ile İçişleri Bakanlığının 17.04.2006 tarihli ve B.05. MAH.0.71.00.01/3697 sayılı yazısına görüş bildirmiştir.

SORU: Mustafa KARAÇİZMELİ

Yaşlıca Belediye Başkanı

2004 yılında belediye başkanı seçildim. 2004-01. ayda SSK kapsamında 7200 gün 26 yıl üzerinden emekli oldum. 51 yaşındayım. Makam ve görev tazminatım olur mu?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK

TBB Yazı İşleri Müdürü (SGK Müfettişi)

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "5434 sayılı Kanun'a ilişkin geçiş hükümleri" başlıklı Geçici 4'üncü maddesinin (Değişik: 17/04/2008-5754/68 md.) onikinci fıkrası hükmüne göre;

"Bu Kanun'un yürürlük tarihinden önce, seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olup, bu Kanun'un yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı Kanun'un bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan Ek 68'inci maddesine göre makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı ödenenler hariç olmak üzere, sosyal güvenlik kanunlarına göre emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta olanlardan; 5434 sayılı Kanun'un bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan 39'uncu maddesine göre aylık bağlanması şartlarını haiz olanlara, bu Kanun'un yürürlük tarihinden itibaren, bu kişilerden bu Kanun'un yürürlük tarihi itibarıyla 5434 sayılı Kanun'un bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan 39'uncu maddesine göre aylık bağlanması şartlarını haiz olmayanlara ise bu şartları haiz oldukları tarihten itibaren 5434 sayılı Kanun'un bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan Ek 68'inci maddesinde belirtilen şartlar da dikkate alınarak, emsali belediye başkanının almakta olduğu makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı tutarı, almakta oldukları emeklilik veya yaşlılık aylıklarına ilâve edilmek suretiyle ödenir. Bu Kanun'un yürürlük tarihinden önce seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olup, bu Kanun'a göre sigortalı iken yaşlılık aylığı bağlananlardan; 5434 sayılı Kanun'un bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan 39'uncu maddesine göre aylık bağlanması şartlarını haiz olanlara bu Kanun'un Geçici 2'nci ve Geçici 4'üncü maddeleri hükümleri de dikkate alınarak bu fıkra da belirtilen şartlar dahilinde söz konusu tazminatlar aylıklarına ilâve edilmek suretiyle ödenir. Bu Kanun'un yürürlük tarihinden önce seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olanlardan ölenlerin bu Kanun'un 32'nci maddesinde belirtilen şartlara sahip olmaları halinde, 5434 sayılı Kanun'un bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan Ek 68'inci maddesinde belirtilen şartlar da dikkate alınarak, hak sahiplerine bu Kanun'un 34'üncü, Geçici 1'inci, Geçici 2'nci ve Geçici 4'üncü maddeleri hükümlerine göre söz konusu tazminatlar bu Kanun'un yürürlük tarihinden önce ölenler için bu Kanun'un yürürlük tarihinden itibaren, bu Kanun'un yürürlük tarihinden sonra ölen-

ler için ise ölüm tarihinden itibaren ölüm aylıklarına eklenmek suretiyle ödenir. Bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olanlardan; malûllük aylığı almakta olanlar ile malûllük aylığına hak kazanacaklar 5434 sayılı Kanun'un bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan 39'uncu maddesinde belirtilen aylık bağlamaya ilişkin şartlar dikkate alınmaksızın yukarıda belirtilen tazminat haklarından yararlandırılır. Bu fıkra göre tazminat tutarları ödendikçe Hazineye tahsil edilir."

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun Ek 68'inci maddesinin (Değişik: 24/11/1994 - 4049/7 md.) bir, dört ve beşinci fıkraları hükmüne göre;

" Makam tazminatı ile yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde toplam 2 yıl bulunduktan sonra emekliye ayrılanlara makam veya yüksek hakimlik ve temsil (Ek ibare : 04/07/2001 - KHK - 631/1 md.) veya görev tazminatları bulundukları en üst görevleri esas alınarak ödenir. (Ek cümle : 04/07/2001 - KHK- 631/1 md.) Makam veya yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde toplam en az iki yıl bulunmadan veya bu görevlerde hiç bulunmadan emekliye ayrılanlara ise, en az altı ay süreyle bulundukları en üst görevleri için belirlenen görev tazminatı veya hizmet yılları itibarıyla belirlenen görev tazminatından yüksek olanı ödenir. (Ek hüküm: 23/02/1995 - KHK - 547/13 md.) Makam tazminatı ile yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde bulunanlardan, 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesine göre istihdam edilenlere, Başbakanlıkta da makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde en az 6 ay çalışmış olmaları kaydıyla bu tazminatlardan yüksek olanı esas alınarak ödeme yapılır. Bu halde de iki yıllık süreyi doldurma şartı aranır. (Ek hüküm: 27/01/2000 - 4505/3 md.) Ancak bu tazminatların ölenlerin dul ve yetimlerine ödenmesinde iki yıl görev şartı aranmaz. "

(Ek fıkra: 07/12/2003-5272/86 md.; Değişik: 03/07/2005-5393-85 md.) Sandıkça emekli aylığı bağlanan büyükşehir belediye başkanlarına 7000, il belediye başkanlarına 6000, ilçe ve ilk kademe belediye başkanlarına 3000, diğer belediye başkanlarına 1500 gösterge rakamı üzerinden, bu maddede belirtilen usûl ve esaslar dâhilinde makam tazminatı, buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı ödenir. Bu tazminatlar ilgililere ödendikçe iki ay içinde faturası

karşılığında Hazineden tahsil olunur. Birinci fıkrada öngörülen iki yıllık sürenin hesabında iştirakçi olup olmadıklarına bakılmaksızın belediye başkanı olarak geçen sürelerin tamamı dikkate alınır.

(Ek: 27/01/2000-4505/3 md.) Temsil ve görev tazminatları; yönetim ve denetim kurulu üyelikleri dahil olmak üzere kamu kesiminde her ne suretle olursa olsun aylık veya ücret alıp almadıklarına bakılmaksızın görev alanlara bu durumları devam ettiği sürece ödenmez. Tazminattan yararlanırken, yararlanma şartlarını kaybedenler en geç bir ay içinde durumu Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Genel Müdürlüğüne bildirirler. Bu durumun ortaya çıktığı tarihi takip eden ay başından itibaren tazminat ödenmesine son verilir. Zamanında bildirimde bulunmayanlara ödenen tazminat kanuni faizi ile birlikte geri alınır. **(Ek cümle:17/09/2004-5234/3 md.)** Ancak, eğitim veya bilimsel araştırma kurum ve birimlerinde emekli aylıkları kesilmeksizin çalıştırılanlar, her derece ve türdeki eğitim kurumları veya eğitim birimlerinde ders ücreti karşılığında ders görevi verilenler, bu Kanun'un Ek 11'inci maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu kararıyla emekli aylıkları kesilmeksizin çalıştırılanlar ile profesör unvanına sahip olanlardan 29.03.1984 tarihli ve 2992 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesine göre görevlendirilenlere, bu görevlerinden dolayı bu fıkra hükmü uygulanmaz. "

Bu hükümlere göre makam ve buna bağlı olarak görev tazminatının ödenebilmesi için; 2008 yılı Ekim ayı başından önce belediye başkanı olarak görev yapmış olmak veya halen bu görevi yapıyor olmak, bu görevlerine seçimle gelmek ve bu görevlerini en az iki yıl sürdürmek, 60 yaş ve 9000 gün veya 61 yaş ve 5400 gün şartlarını yerine getirmek gerekmektedir. Burada 60 yaş-9000 günü tercih ederseniz, emekli aylığınızı kestirmek suretiyle 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c kapsamına girerek 9000 günü ve 60 yaşını, veya 61 yaş-5400 günü tercih ederseniz emekli aylığınızı kestirmeden 61 yaşınızın dolmasını beklemenizdir.

SORU: Bekir KARADEMİR

Mamak Belediye Başkanlığı

İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü

4857 sayılı Kanun'a tabi çalışan bir işçinin iş akdinin fesh edilmesi ile sonuçlanan davada mahkeme işe iade davası kararı vermiştir. İş Mahkemesi, işçinin işe başlatılmadığı za-

man 4 aylık brüt ücretinin ödenmesine karar vermişse, SGK işlemleri nasıl olacak?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK

TBB Yazı İşleri Müdürü (SGK Müfettişi)

28 Eylül 2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5510 Sayılı Kanun'un 4'üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının (a) ve (b) Bentleri Kapsamındaki Sigortalılar ile Sadece Genel Sağlık Sigortasına Tabi Sigortalıların Prime Esas Tutulacak Kazançlarına Dair Tebliğ'in 2.1.3- Hizmet akdinin feshinin geçersizliği halinde yapılacak ödemeler başlığında prime esas kazançların primlendirilme şekline yer verilmiştir. Buna göre, 4857 sayılı İş Kanunu'nun uygulandığı otuz veya daha fazla işçi çalıştırılan işyerlerinde en az altı aylık kıdemi bulunan işçinin belirsiz süreli iş sözleşmesinin geçerli sebep gösterilmeden veya gösterilen sebebin geçerli olmadığı iş mahkemesince veya özel hakem tarafından tespit edilerek **feshin geçersizliğine karar verilmesi** halinde; işçiye başvurusu halinde bir ay içinde işe başlatmayan işveren- ce işçiye ödenen ve mahkeme veya özel hakemce belirlenen en az dört, en çok sekiz aylık ücreti tutarındaki tazminatın, niteliği itibarıyla ücret sayılabilecek bir kazanç durumunda olmaması ve işe başlatılmayan sigortalının sigortalılık niteliğinin de kalmaması nedeniyle anılan tazminat tutarı prime tabi tutulmayacaktır.

Feshin geçersizliğine dair mahkeme veya özel hakem kararının kesinleştirilmesine kadar işçiye çalıştırılmadığı süre için en çok dört aya kadar doğmuş bulunan ücret ve diğer hakların da işverenin işçiye işe başlatması veya başlatmamasına bakılmaksızın ödeneceğinden, bu düzenleme ile feshin geçersizliğine dair karar alan işçiye, işe başlatıp başlatmama konusunda işverene verdiği inisiyatifte karşılık işçiye en çok dört aya kadar doğmuş bulunan ücret ve diğer haklarının ödenmesini hüküm altına alarak korumuş, sözleşmenin fesih tarihini, en çok dört aya kadar ileri bir tarihe atmış bulunmaktadır. Buna göre, işçinin **işe iadesi için kesinleşen mahkeme veya özel hakem kararının** kendisine tebliğinden itibaren on iş günü içinde işe başlamak üzere başvurmuş olması kaydıyla, işe başlatılsın veya başlatılmasın bu nitelikteki işçilere çalıştırılmayan süre için ödenen en çok dört aya kadar ücret ve diğer haklar, akdin feshedildiği aydan başlanılarak ilgili ayların prime esas kazançlarına dahil edilerek işsizlik

sigortası primi de dahil olmak üzere tüm sigorta kollarına ait primler kesilecek ve bu süreler hizmetten sayılacaktır.

Öte yandan, işçi işe başlatıldığında bildirim süresine ait (ihbar) ücreti ile kıdem tazminatı peşin olarak ödenmiş ise işçiye ödenecek en çok dört aya kadar olan ücret ve diğer alacaklarından mahsup edileceğinden, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 80'inci maddesi uyarınca bildirim süresine ait (ihbar) ücret ile kıdem tazminatının prime tabi tutulmaması nedeniyle işçiye işe başlatılması halinde ödenecek en çok dört aya kadar olan ücret ve diğer hakları mahsup edilmemiş haliyle prime tabi tutulacak ve bu süreler prim ödeme gün sayısından sayılacaktır.

SORU: Nuri Gişi

Değirmendere Belediye Başkanı

15 yıllık bir işçimiz adi olaydan 23.06.2011 tarihi itibarıyla, 17 ay tutuklanmıştır. Bu işçimizin iş akdi feshedilebilir mi?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK

TBB Yazı İşleri Müdürü (SGK Müfettişi)

Bilindiği üzere, 4857 sayılı İş Kanunu'nun "işverenin haklı nedenle derhal fesih hakkı" başlığını düzenleyen 25'inci maddesinin birinci fıkrasının (IV) numaralı bendine göre, süresi belirli olsun veya olmasın işveren, işçinin gözetimine alınması veya tutuklanması halinde devamsızlığın ihbar süresini aşması halinde, iş sözleşmesini sürenin bitiminden önce veya bildirim süresini beklemeeksizin **feshedebilir**. 4857 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde ihbar süreleri düzenlenmiştir. Buna göre, iş sözleşmeleri; işi üç (3) yıldan fazla sürmüş işçi için, bildirim yapılmasından başlayarak sekiz (8) hafta sonra feshedilmiş sayılmaktadır. Bu kapsamda, kamu işvereni olarak işçinin tutuklanması halinde iş sözleşmesini tutuklandıktan hemen sonra veya tutukluluk tarihinden itibaren sekiz hafta sonra feshedebilir. Burada iş sözleşmesinin feshi işverene bir takdir hakkı olarak karşımıza çıkmaktadır. Tamamıyla takdir işverene aittir. İşçinin iş sözleşmesi feshedilirse işçinin kıdem tazminatına hak kazanacaktır.

SORU: Mehmet GÖREGEN

Kurtpınar Belediye Başkanı

1986 yılında BOTAŞ-Ceyhan adresinde işçi statüsünde kontrolör olarak görev yaptım. 2009 seçimlerinde Belediye

Başkanı oldum. BOTAŞ'a yaptığım yazılı müracaatta kıdem tazminatım ödenmedi. Gerekçe de şu: 1475/14. maddede sayılan durumlarda kıdem tazminatı ödenebileceği bildirilerek ödenmedi. Kıdem tazminatımı alabilir miyim?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK

TBB Yazı İşleri Müdürü (SGK Müfettişi)

Bilindiği üzere, mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun yalnızca kıdem tazminatı başlığını düzenleyen 14'üncü maddesi yürürlükte olup, bu madde hükmü kıdem tazminatı ödenecek haller açık ve net bir şekilde düzenlemiştir. İşçi iken belediye başkanlığına aday olup daha sonra seçilmenin "istifa" etme yolu dışında başkaca bir yolu bulunmamaktadır. İstifa halinde ise kıdem tazminatı ödeneceği hususu kanunda düzenlenmediği için **Yargıtay 9.Hukuk Dairesi, 05.05.2005 Tarih, 2005/11804 Esas, 2005/15647 Karar sayılı** kararlarında ödenemeyeceğine karar vermiştir. Buradaki istifa bir huku-ki prosedürün tamamlanmasıdır. İşçinin gerçek iradesinin istifa olmayıp yasal prosedürün tamamlanmasıdır. Dolayısıyla kanaatimizce işçilikte geçen sürenin kıdem tazminatı hesaplamasında değerlendirilmesi gerekir. Buna benzer bir konuda Yargıtay da aynı görüşü benimsemiştir (Yrg. 9.HD., 14.09.2000 T., 2000/7570 E., 2000/11633 K.- Yrg. 9.HD., 27.11.2000 T., 2000/18826 E., 2000/17366 K.).

Bunun dışında yapılması gereken husus şudur. Zaten işçilikte geçen süre kamuda geçtiği için, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun 89'uncu maddesine göre, hizmet sürelerinin tamamı bu Kanun ve/veya 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun Geçici 4'üncü maddesi kapsamında geçenlerden emekli, adi malüllük veya vazife malüllüğü aylığı bağlanan veya toptan ödeme yapılan asker ve sivil tüm iştirakçilere, her tam fiili hizmet yılı için aylık bağlamaya esas tutarların bir aylığı emekli ikramiyesi olarak verilir. (Son defa - Bu ibare, Anayasa Mahkemesinin 12.05.2011 tarih ve 2010/81 Esas, 2011/78 Karar sayılı Kararı ile iptal edilmiştir. Söz konusu karar 09.07.2011 tarih ve 27989 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.) Bu Kanun veya 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4'üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasını gerektiren görevlerde çalışmakta iken emekliye ayrılan ve kendilerine mülga 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca birleş-

tirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlananlara ise, bu Kanun'a tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda prim veya kesenek ödemek suretiyle geçen hizmet sürelerinin toplamı üzerinden bu madde hükümlerine göre emekli ikramiyesi ödenir. Mülga 2829 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile üçüncü fıkrasının son cümlesinin bu maddede aykırı hükümleri uygulanmaz.

2829 sayılı Kanun'un "aylığı bağlayacak kurum" başlıklı 8'inci maddesine göre; birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir. Kanun'un "emekli ikramiyesi" başlıklı 12'nci maddesine göre ise, (Son defa) T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılan ve kendilerine bu Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlananlara, T.C. Emekli Sandığına tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda prim veya kesenek ödemek suretiyle geçen sürelerinin toplamı üzerinden, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli ikramiyesi ödenir.

Bu bağlamda sonuç olarak, işçilik hizmetlerinizin kamuda geçmiş olması ve halen de kamuda görev yapıyor olmanızdan dolayı, emekliye ayrıldığınızda kamuda prim ödediğinizden hizmet sürelerinin toplamı üzerinden, kıdem tazminatınız emekli ikramiyesi şeklinde ödenecektir.

SORU: Osman GÜRBÜZ

Afşin Belediye Başkanlığı

Yazı İşleri Personeli

Belediyemizde çalışan itfaiyeciler (memur-işçi) fiili hizmet süresi zammı uygulamasından yararlanacak mı? Kısa bir bilgi verir misiniz?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK

TBB Yazı İşleri Müdürü (SGK Müfettişi)

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "fiili hizmet süresi zammı" başlıklı 40'inci maddesine göre, 2008 yılı Ekim ayı başı itibarıyla "itfaiye ve yangın söndürme işlerinde" "yangın söndürme işlerinde çalışanlar" (4/1-c (memur) veya 4/1-a (işçi) olsun) fiili hizmet süresi zammından yararlanacaklardır. Her 360 günü için

yılda 60 gün fiili hizmet süresi zammı olarak eklenecektir. Çalışmanın fiili hizmet süresi zammı kapsamında değerlendirilebilmesi için, sigortalının kapsamdaki işyerleri ile birlikte belirtilen işlerde **fiilen çalışması ve söz konusu işlerin risklerine maruz kalması şarttır**. Konunun detayları için, 5510 sayılı Kanun'un 40'inci maddesine dayanılarak hazırlanan Fiili Hizmet Süresi Zammı Uygulamasının Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik (27.09.2008-27010 Resmi Gazete Tarih ve Sayısı) ile Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığınca çıkartılan 05.06.2009 tarih ve 2009/79 sayılı Genelgeye bakınız. Uygulamada öne çıkan en önemli husus şudur: Günlük çalışma süresinin bir bölümünde fiili hizmet süresi zammı kapsamındaki işlerde çalışan sigortalılar çalıştıkları sürelerle orantılı olarak fiili hizmet süresi zammından yararlandırılmalarıdır.

SORU: Meryem GEMİCİOĞLU

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre Üniversitede (Yardımcı Hizmetler) teknisyen yardımcısı olarak çalışan birinin Belediyeye bir üst kadroya (genel idari hizmetler sınıfından memur/teknisyen) açıktan ataması mümkün müdür?

CEVAP: Adem DİNÇ

Devlet Personel Uzmanı

Bilindiği üzere Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 6'ncı maddesinde görevde yükselme sınavına tabi olarak atanacaklarda aranacak genel şartlar belirlenmiştir.

Buna göre; "c) Bu Yönetmelik kapsamındaki kadrolara atanabilmek için son müracaat tarihi itibarıyla en az bir yıl süreyle atamanın yapılacağı mahalli idarede çalışmış olmak. Ancak, yeni kurulan mahalli idarelerde görevde yükselme ile ilgili ilanlara başvuru olmaması halinde atamanın yapılacağı mahalli idarede bu süre şartı aranmaz." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca Anılan Yönetmelik ile "d) İdari hizmetler grubu" aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

- 1) Ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru, eğitmen,
- 2) Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik

memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, gişe memuru, memur, mutemet, sayaç memuru, tahsildar, koruma ve güvenlik görevlisi,

3) Şoför.

İlgilinin atanması bahsedilen kadro idari hizmetler grubunda yer almakta ve 657 sayılı Kanun'da da genel idare hizmetleri sınıfında yer almaktadır. İlgili şahsın ise yardımcı hizmetler sınıfında "teknisyen yardımcısı" olarak görev yaptığından bahsedilmektedir. Yani yardımcı hizmetler sınıfındaki bir kadrodan genel idare hizmetleri sınıfındaki bir kadroya görevde yükselme mahiyetinde bir atama söz konusudur.

Diğer taraftan; 3795 sayılı Kanun ile bazı okul mezunlarına unvan verilmiştir. Buna göre anılan Kanun'un 3'üncü maddesinde; "Gördükleri mesleki teknik öğretim alanlarına göre;

a) Endüstri meslek lisesi, kız meslek lisesi, teknik lise ve kız teknik lisesi mezunlarına, "teknisyen", unvanının verilmesi sağlanmıştır.

Yukarıdaki hükümler birlikte değerlendirildiğinde; "teknisyen olarak atanabilmeniz ön koşulu "Endüstri meslek lisesi, kız meslek lisesi, teknik lise ve kız teknik lisesi" mezunu olmanız gerekmektedir. Ayrıca ilgilini bu unvanı ihraz etmiş olsa bile "teknisyen olarak" daha önce görev yapmaması nedeniyle teknisyen olarak unvan değişikliği sınavlarına katılmadan mümkün değildir. İlgili belediyede bir yıl çalışmış olmak ve unvan değişikliği sınavına katılarak bu sınavdaki başarıya göre teknisyen olarak ilgiliyi atamanızın yapılabileceği, yardımcı hizmetler sınıfında "teknisyen yardımcısı" olarak çalışan ilgili personelin genel İdare Hizmetleri sınıfında yer alan ve anılan Yönetmelikte idari hizmetler grubunda belirtilen memur kadrosuna da açıktan atanmak suretiyle atanamayacağı, yönetmelik hükümlerine uyularak, görevde yükselme eğitim ve sınavlarına girerek bunun sonuçlarına göre bu atamanın yapılabileceğini değerlendiriyoruz.

SORU: Mustafa COŞKUN

Büyükşehir belediyesinde memur kadrosunda çalışmaktayım (7/3). 2001 endüstriyel elektronik ön lisans, 2006 kamu yönetimi lisans mezunuyum. 2010 yılında yapılan unvan değişikliği sınavına girdim ve başarılı oldum (tekniker kadrosuna atanabilmek için). Ancak sınav sonuçları 2010 Ekim ayında açıklanmasına rağmen hala atamam yapılmadı

ve personel müdürümüz bana fakülte mezunu oluşumun buna engel olduğunu söylüyor. Gerçekten fakülte mezunu oluşum tekniker kadrosuna atanmama (sınavını kazandığım halde) engel olur mu? Olmaz ise en geç ne kadar sürede atanmam gerekir?

CEVAP: Adem DİNÇ

Devlet Personel Uzmanı

Bilindiği üzere, 3795 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde; "Gördükleri mesleki teknik öğretim alanlarına göre;

a) Endüstri meslek lisesi, kız meslek lisesi, teknik lise ve kız teknik lisesi mezunlarına, "teknisyen",

b) Lise üstü iki yıl süreli yüksek teknik öğretim görenlere, "tekniker",

c) Lise üstü üç yıl süreli yüksek teknik öğretim görenlere, "yüksek tekniker",

d) Lise üstü dört yıl süreli yüksek teknik öğretim gören erkek teknik öğretmen okulu, erkek teknik yüksek öğretmen okulu, yüksek teknik öğretmen okulu ve teknik eğitim fakültesi mezunları ile kız teknik öğretmen okulu, kız teknik yüksek öğretmen okulunun ve mesleki eğitim fakültesinin teknik eğitim veren bölümlerinden mezun olanlara "teknik öğretmen",

e) Teknik öğretmen unvanını kazananlar için ilgili teknik eğitim fakültelerince düzenlenecek en fazla iki yarıyıl süreli tamamlama programlarını başarıyla bitirenlere dallarında "mühendis",

unvanı verilir.

Bu unvanlar, eğitim görülen dalın ismi ile birlikte kullanılır." Hükümleri yer almaktadır.

2 yıllık "endüstriyel elektronik" yüksekokulu mezunu olmanız nedeniyle 3795 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesi hükmü gereğince "tekniker unvanını" ihraz etmiş bulunmaktasınız. Bu okulu bitirdikten sonra 4 yıllık yüksekokul veya fakülte öğrenimini tamamlamanız nedeniyle intibakınızın bitirdiğiniz en üst öğrenime göre yapılır. Bitirdiğiniz bu üst öğrenim sizin 3795 sayılı Kanun'la ihraz ettiğiniz "tekniker" unvanına atanmanıza engel değildir. Bu unvana atamanızın yapılabilmesi için Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelikte belirtilen şartları taşımanız ve unvan değişikliği sınavlarına katılarak başarılı olmanız gerekir. Bu sınava katıldığınızı ve başarılı olduğun-

nuzu belirtmektesiniz. Ancak atamanızın yapılmamasının bir başka nedeni olabilir. Bu hususu yazılı olarak müracaat hakkınızı kullanarak bilgi almanız ve her hangi bir hak kaybınız olduğunu düşünmeniz halinde idare mahkemesine dava açma süresini de kaçırmamanız koşulu ile hakkınızı mahkemede arayabilirsiniz?

SORU: Mehmet KURTBAY

16.11.1998 yılında belediyede memur (tahsildar) olarak, KTÜ çay eksperliği ön lisans diploması ile 10/2'den göreve başladım. 2004 yılında 18 aylık askerliğimi ödedim. Şuan da 5/2'deyim. Haziran 2011 itibarıyla AÖF İşletme Fakültesini bitirdim. Bu durumda ne yapmam gerekir. Derece – kademem kaç düşer, maaşımı etkiler mi? Bana ne gibi artışı olur?

CEVAP: Adem DİNÇ

Devlet Personel Uzmanı

Bilindiği üzere 657 sayılı Kanun'un 36/12-d bendinde; "Memuriyette iken veya memuriyetten ayrılarak (87'nci maddede tâbi kurumlarda çalışanlar dahil) üst öğrenimi bitirenler, aynı üst öğrenimi tahsile ara vermeden başlayan ve normal süresi içinde bitirdikten sonra memuriyete giren emsallerinin ulaştıkları derece ve kademeyi aşmamak kaydıyla, bitirdikleri üst öğrenimin giriş derece ve kademesine memuriyette geçirdikleri başarılı hizmet sürelerinin tamamı her yıl bir kademe, her üç yıl bir derece hesabıyla ilave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademeye yükseltirler." hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm çerçevesinde bitirdiğiniz üst öğrenime göre memuriyette geçirdiğiniz başarılı hizmetler ve askerlik süresi hesaplanarak intibakınızın yapılmasını personel biriminden bitirdiğiniz üst öğrenim belgesini ibraz ederek talep edin.

SORU: Işıl KAZMAZ

Norm kadro olayı hakkında bilgi verir misiniz? Norm kadrosu 300 olan bir belediyede 500 kişi çalışıyorsa bu norm kadro fazlasına mı girer? Bu fazlalık çevre belediyelerin birleşmesiyle oluşmuş bir rakamsa yinede norm kadro fazlasına mı girer?

CEVAP: Adem DİNÇ

Devlet Personel Uzmanı

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Norm kadro ve personel istihdamı" başlıklı 49'uncu maddesinde memur kad-

rolarına ilişkin düzenleme yapılmıştır. 22/02/2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan "Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik"te belediyeler tasnif edilmiştir. Anılan Yönetmelik hükümleri çerçevesinde kadrosu tasnif edilen Belediyenizin norm kadro fazlalığının bu tasnife göre değerlendirilmesi gerekir.

SORU: Ali KAPLAN

Toroslar Belediye Başkanlığı

İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü

2010 yılı için Görevde Yükselme Sınavı için duyuru yaptık. Müdürlük için yaptığımız duyuruya bir personel başvurdu. Komisyon olarak şartları uymadığı için talebi reddedildi. Ancak personelin yaptığı itiraz mahkemece uygun bulundu ve bizim kararımızı iptal etti. Gerek başvuru gerekse sınavlar için süre dolduğu için işlem yapamamıştık.

Sınav açma Belediyenin uhdesinde olmasına rağmen 2012 yılında bu kadroyu ilan etmeme zorunluluğu var mıdır?

CEVAP: Adem DİNÇ

Devlet Personel Uzmanı

Şartlarını taşımadığı halde yapılan müracaatı sınav komisyonu olarak reddetmeniz sonucu mahkemenin hangi gerekçe ile işlemini iptal ettiğini bilmediğimiz için mahkeme kararının uygulanması sadece müracaat işleminin iptali mi? Yoksa yapılan görevde yükselme sınavlarının sonuçlarını da kapsıyor mu bunlar önemli. Bilindiği üzere en üst hukuk normumuz olan Anayasaya göre mahkeme kararlarının idare tarafından uygulama zorunluluğu bulunmaktadır. Mahkeme idarenin işlemini iptal etmiş ve ortada sonuç itibarıyla bu mahkeme kararının davayı açan ilgili şahsa karşı uygulanabilirliği bulunmamaktadır.

Mahkeme kararı şayet yapılan görevde yükselme eğitim ve sınavları da iptal etmiş ise bu mahkeme kararı geriye dönük olarak uygulanarak dava öncesi duruma geri döndürülecektir. Şayet kişinin müracaatının idare tarafından ret edilmesinin iptaline yönelik ise idare mahkeme karar gerekçesine uygun bir sonraki müracaat değerlendirmelerini bu mahkeme karar gerekçesine uygun olarak yapması gerekir.

Ortada mahkemenin verdiği bir karar bulunmaktadır. İdare 2010 yılında ilan ettiği ve müracaat eden bir kişinin de şartla-

rını taşımadığı için eğitim ve sınavlarını gerçekleştiremediği müdürlük kadrosu için 2012 de yeniden ilana çıkması ve bu ilan üzerine yapılan müracaatları değerlendirerek şayet yetnetmelikte belirlenen şartları taşımayanların müracaatlarını yine kabul etmeyerek işlem yapmasının idari istikrar ve güven ilkelerine uygun bir uygulama olacağını değerlendiriyoruz

SORU: Esra KARAKAŞ

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 43'üncü maddesinin ek göstergelere ilişkin B bendinin ikinci fıkrasında "bu ek göstergeler, ilgililerin belirtilen sınıf ve görevlerde bulundukları sürece ödemelere esas alınıp, terfi bakımından kazanılmış hak sayılmaz. Kurumların 1,2,3 ve 4'üncü dereceli kadrolarına atanana uygulanacak ek göstergeler, ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili sınıf veya ekli 1 sayılı cetvelin G.İ.H.S (g) bölümünde belirtilen görevlerde kazanılmış hak aylık derecesine göre alabilecekleri ek göstergeden düşük olamaz" hükmü yer almaktadır.

Buna ek olarak Sayıştay Temyiz Kurulu Kararına göre de "1-4 dereceli kadrolara ya 68'inci maddenin B bendi uyarınca ya da 71-76 maddelerde düzenlenen sınıf, yer, kurum, görev ve unvan değişikliği suretiyle bir atamanın mevcut olması ve bu atama sırasında kariyer ile ilgili sınıfta kazanılmış hak aylık derecesine göre alınan ek göstergenin atanılan kadro için tespit edilen ek gösterge ile kıyaslamak suretiyle daha yüksek ise ödenmesi gerekmektedir.

5335 sayılı Kanun 21.04.2005 tarih ve 3'üncü madde ek 67 - Daha önce atanmış ya da seçilmiş oldukları kadro, görev veya aylık almış oldukları dereceler için belirlenmiş olan ek göstergelerden daha düşük ek gösterge ödenmesi gereken veya ek göstergesi olmayan bir kadro, görev veya dereceye atanana ya da seçilenler; daha önceden yararlanmış oldukları ek gösterge rakamı ile halen bulundukları kadro, görev veya dereceye ilişkin ek gösterge rakamı arasındaki farktan kaynaklanan kesenek ve karşılık tutarının tamamının aylıklarından kesilmesi suretiyle emeklilik açısından yüksek olan ek göstergeden yararlanmaya devam ederler. Bu Kanun'un 12'nci maddesinin (II) numaralı fıkrasının (n) bendinde sayılanlar hariç, atandıkları veya seçildikleri kadro, görev ya da derecede en az altı ay görev yapmaksızın ek göstergesi daha düşük bir kadro, görev ya da dereceye atanana veya seçilenler hakkında bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

28.09.2008 tarih 27011 sayılı tebliğ, b.10- Emekli keseneğine ve ödemeye esas aylık bilgileri kısmında Örnek 2- Yüksekokul mezunu olup 1'inci derecenin 4'üncü kademesinde 3000 ek göstergeli Daire Başkanı olarak 8 aydır görev yapmakta iken, 12/10/2008 tarihinde 1'inci derecenin 4'üncü kademesi 2200 ek göstergeli Şube Müdürü olarak atanana si-gortalının, 2008/Ekim ayından itibaren emekli keseneği ve kurum karşılıklarının 2200 ile 3000 arasındaki ek gösterge farkına ait kesenek ve karşılık tutarının tamamı ilgilinin aylıklarından kesilmek suretiyle emeklilik açısından yüksek olan ek göstergeden yararlanmaya devam edecektir ve Aylık Prim ve Hizmet Belgesinde emekli keseneğine esas aylık bilgileri bölümüne Derece:1 Kademe:4 Ek Gösterge:3000, ödemeye esas aylık bilgileri bölümüne ise Derece:1, Kademe:4, Ek Gösterge: 2200 olarak yazılacaktır.

657 sayılı Kanun'un 43/B maddesinin üçüncü paragrafında sayılan kadrolara atanana bu kadrolarda bulundukları sürece daha önce almış oldukları en yüksek ek gösterge üzerinden aylık ödendiğinden Aylık Prim ve Hizmet Belgesinde ödemeye esas aylık bilgileri bölümünde bu husus dikkate alınacaktır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 68'inci maddesinin (B) bendine göre yapılan atamalarda, emekli keseneği ve karşılığı, emekli keseneğine esas aylığına ait derece ve kademesi ile fiilen alınan ek gösterge üzerinden tahakkuk ettirilir.

Yukarıda anlatılan durumlar değerlendirebilir misiniz?

CEVAP: Adem DİNÇ

Devlet Personel Uzmanı

Yukarıda bahsettiğiniz hususlar ve ilgili mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde aşağıdaki durumlarını belirttiğiniz uygulamaları madde başlık altlarında ve sizin uygulamınızı değerlendirelim.

1.) Maaş müktesebi $1/4=3600$ emekli müktesebi $1/4=3600$ olan mühendis kadrosunda bulunan başkan yardımcısı kadrosuna atanmıştır. Atandığında emekli müktesebi $1/4=3600$ maaş müktesebi $1/4=3000$ verilmiştir. Bu şahıs emekli olduğunda mühendis kadrosu kariyerlikten geldiği için $1/4=3600$ ek göstergeden mi emekli olacaktır. Yaptığımız işlem doğru mudur?

657 sayılı Kanun'un 43/B hükümleri çerçevesinde Başkan Yardımcılığına mühendislik kadrosundan atanması halinde ilgilinin ilk ataması Başkan Yardımcısı kadrosu 1. Derece olduğu için hem maaşı 3600 ek gösterge üzerinden hem de emekli keseneği 3600 gösterge üzerinden hesaplanacaktır. Bu kişiden her hangi bir fark kesintisi uygulaması yapılmadan kariyeri olan mühendislik ek göstergesi olan 3600 üzerinden hem maaşı, hem de emekli kesenek ve karşılıkları hesaplanacaktır. Bu kişiye maaş hesabı da atamasının mühendislikten başkan yardımcılığına yapılması koşulu ve (1-4) derecelere atanması ile kariyerinin ek göstergesi üzerinden fiilen aldığı aylık 3600 gösterge puanı esas alınarak ödeme yapılmalıdır.

2.) Avukat kadrosunda bulunurken Başkan Yardımcısı kadrosuna atanan ve sonrasında müdür kadrosuna atanan kişi maaş müktesebi $1/1 = 2200$ emekli müktesebi $2/3 = 3000$ olarak verilmiştir. Bu işlemin doğru olup olmadığını ve emekliliğindeki durumunu;

Başkan yardımcılığından müdürlüğe atamasının yapılması nedeniyle müdürlük göstergesi olan 2200 gösterge puanı üzerinden aylık ödenmesi doğrudur. Emekli müktesebi kariyeri olan avukatlık ek gösterge puanı olan 3000, başkan yardımcılığı ek göstergesi puanı 3000 üzerinden hesaplanmalıdır. Bu kişinin atanması kariyeri olan avukatlıktan müdürlüğe yapılmadığı için avukatlık göstergesi olan 3000 gösterge puanından maaşı ödenmez ve müdürlük ek göstergesi olan 2200 gösterge puanından ödenmesi doğrudur. Emekli müktesebi ilgilinin aldığı en yüksek ek gösterge puanı olan 3000 gösterge puanı üzerinden hesaplanması gerekir.

3.) Öğretmen olarak görev yapmakta iken Eğitim ve Öğretim sınıfına göre ek göstergeden yararlanan ve şu an Müdür kadrosunda olan söz konusu kişinin maaş müktesebi $1/4 = 2200$, emekli müktesebi $1/4 = 3000$ verilmiştir. Bu işlemin doğru olup olmadığını;

Öğretmenlikten müdürlüğe ataması yapılması halinde ve atandığı müdürlük kadro derecesi de 1-4 dereceler arasında ise maaş müktesebi de ilgilinin kariyeri olan öğretmenlik gösterge puanı olan 3000 gösterge puanı esas alınarak ödenmelidir. Kazanılmış hak aylık derecesi 1. Derece olması ve öğretmenlikten müdürlüğe atamasının yapılması ve atanılan müdürlük derecesinin 1-4 dereceler arasında bir kadro derecesi olması nedeniyle ilgilinin maaşı da 3000 gösterge puanı esas alınarak yapılmalıdır.

İMAR MEVZUATI

SORU: Erdem KIVANÇ

Yaklaşık 20-30 yıl öncesine ait tek katlı bir yapı var. Mülk sahibinin ruhsatın olduğuna dair beyanına rağmen ruhsatına ulaşılamadı. Yapıyı ruhsatlandırmak üzere başvuruda bulundu.

1-Yapıyı bu haliyle ruhsatlandırabilir miyiz? Bu haliyle ruhsat düzenlenebilirse (imarı bitişik nizam-beş kat) tek katlı proje çizilebilir mi?

2-Yapıyı yeniden yapma şartı getirirsek yine tek katlı proje ile ruhsat düzenlenebilir mi? Yapı denetim şartı nedir?

CEVAP: Ayşe ÜNAL

TBB İmar ve Şehircilik Müdürü

1- Anılan Yapı 1984 yılında yürürlüğe giren 2981-3290 sayılı Yasalar gereği affa başvuru da bulunmuş ise, statik açıdan sağlamlığını da rapor altında alarak imar durumuna da aykırılığı bulunmuyor ise ilgili mevzuata göre ruhsatlandırılması mümkündür. Ancak bu binaya eklenti ya da kat çıkılması gibi bir durum söz konusu olmamalıdır.

2- İmar affı kanunu ve yönetmeliklerinde bir kısıtlama söz konusu değil ise affa başvurusu olmak kaydıyla zaten proje tek katlı çizilmek durumundadır.

3- Yapının yeniden yapılması halinde yürürlükteki imar planı koşullarında aksine bir durum yok ise 3194 sayılı İmar Kanunu'nun Planlı alanlar Tip İmar Yönetmeliği'nin eksik katlı yapı yapma şartlarını içeren bölümüne uymak koşuluyla eksik katlı yapı yapılması mümkündür. Eksik katlı yapı 200 m²'nin altında dahi olsa (toplam yapı yapılabilecek alan gelecekte 200 m²'den fazla olacağından) Yapı Denetim Kanunu'na tabi olacaktır. Yapı denetim şartlarına ilişkin tüm bilgiler Birliğimizin www.tbb.gov.tr sitesinde imar-çevre butonu altında yer almaktadır.

DiĞER MEVZUAT

SORU:

Zonguldak ili Devrek ilçesi Çaydeğirmeni Belediyesi Himmetoğlu Mahallesinde ikamet etmekteyim. 1990 yılında ikamet ettiğim adreste bulunan evi babam inşaa ettirmiş. O günden bu güne kadar geçen sürede elektrik, su ve telefon

ihtiyaçlarını giderilmiştir. Benden de bağlı olduğum belediye tarafından çöp ve imar vergilerim alınmıştır. Ama bu süre zarfında benim yol ihtiyacım giderilmemiştir. Belediyeye bu konu ile ilgili olarak her sene dilekçe vermemize karşılık bize yardımcı olunmamış ve bilgilendirme yapılmamıştır. Yolun geçeceği bölge üzerinde gerçek kişilere ait araziler bulunmaktadır. Ben bu sorunu mu gidermek için nasıl bir yol izlemeliyim ve belediyenin üzerine düşen görevler nelerdir? Beni bu konuda bilgilendirmenizi arz ederim.

CEVAP: Recep DEMİR

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda; mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; ulaşım gibi kentsel alt yapı hizmetini yapmak veya yaptırmak belediyenin görev ve sorumlulukları arasındadır. (md. 14). stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını görüşmek ve kabul etmek (md.18/a) de belediye meclisinin görev ve yetkileri arasındadır. Belediyenizin nüfusu 50.000'nin altında olduğu için stratejik plân yapması ve performans programı hazırlama zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak söz konusu mahallenize yol yapılabilmesi için yolun belediyenin yatırım ve çalışma programına alınması, belediye meclisince bunun kabul edilmesi ve bütçe ile söz konusu yatırım için bütçeden ödenek ayrılması gereklidir.

Belediye hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir. Ayrıca belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özür, yaşlı, düşkün ve dar gelirli durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Bu nedenle söz konusu yatırımın mahalle halkının mahallî müşterek ihtiyacı olduğundan bahisle, belediyenin yatırım ve çalışma programları içine alınması ve bütçeden söz konusu yatırım için ödenek ayrılmasının temini için belediyeye başvurulmalıdır.

SORU: Arif YETİŞ

Darboğaz Belediye Bşk V.

Niğde / ULUKIŞLA

Belediyemizde sürekli işçi kadrosunda çalışan 5 adet işçimizin iş makinesi kullanım ehliyeti almak için gidecekleri özel sürücü kursu ücretinin belediyemiz bütçesinden karşıla-

nıp karşılanmayacağı hususunda tereddüt hasıl olmuştur. Bu nedenle yazımızın incelenerek sorumuzun cevaplandırılması için gereğini rica ederim.

CEVAP: Recep DEMİR

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 60/(b) maddesinde, belediyenin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler. Belediye giderleri arasında sayılmıştır.

Belediye, Bağlı İdare ve Birlik 2011 Yılı Detaylı Hesap Planında

322

03

05

09

03

Kurslara Katılma Giderleri

yer almıştır.

Görüldüğü üzere kurs ve seminer giderlerinin belediye bütçesinden ödenebilmesi mümkündür. Ancak bunun için kurs veya seminerin "Kamu kurum ve kuruluşları ile meslek teşekkülleri, dernekler ve vakıflar" tarafından düzenlenmesi ve kurumlarınca karar verilmesi gerekmektedir.

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin, "Kurs ve toplantılara katılma giderleri" başlıklı 28'inci maddesi gereğince; Kamu kurum ve kuruluşları ile meslek teşekkülleri, dernek ve vakıflar tarafından düzenlenen kurs ve toplantılara katılanların katılma giderlerinin ödenmesinde;

a) Harcama talimatı veya görevlendirme yazısı,

b) Fatura, fatura düzenlenemeyen hallerde katılma ücretini gösteren belge,

c) Kurs ve toplantıya iştirak edildiğine ilişkin belge

ödeme belgesine eklenir.

Harcama talimatı veya görevlendirme yazısı veya yetkili makam onayının malî yılın ilk ödemesine ait ödeme belgesine eklenmesi gerekir.

6091 sayılı 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'na ekli; Bazı Ödeneklerin Kullanımına ve Harcamalara İlişkin Esasların düzenlendiği “ E – CETVELİ”nin 28'inci maddesinin a) bendinde; “Kamu kurum ve kuruluşları tarafından düzenlenen bilimsel nitelikli toplantılara katılmaları kurumlarınca gerekli görülenlerin katılma giderleri ve ilgili Bakan veya yetki verdiği makamın onayıyla isim ve unvanları belirlenen kurum personelinin unvanı ve gördüğü hizmet ile doğrudan ilgisi bulunan kurslara katılmasına ilişkin kurs giderleri, kurum bütçesinin ilgili tertibinden ödenir.” denilmiştir. Ancak söz konusu hükümde, kurslara katılmasına ilişkin kurs giderleri, kurum bütçesinin ilgili tertibinden ödenmesi şartını ilgili Bakan veya yetki verdiği makamın onayına tabi tutulduğundan dolayı söz konusu hükmün belediyeler açısından uygulanabilirliği bulunmamaktadır.

Dolayısıyla yukarıda belirtilen hükümlerin birlikte değerlendirilmesi sonucunda belediye personelinin özel sürücü kurslarına katılma ücretinin belediyece ödenmesi mümkün değildir.

► İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATI

SORU: Mehmet ZİN

Söğüt Belediyesi

Zabıta Memuru

İlçemizde 2004 yılında önce yapılmış bir binada pansiyon faaliyeti için İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı almak üzere Başkanlığımıza müracaatta bulunulmuştur. 2004 yılından önce yapılan yapı kullanma izin belgesi olmayan işyerleri ile ilgili Yönetmeliğin 5/c kapsamında olsa dahi yani özel yapı şeklini gerektirse dahi 2004 yılından önce yapılmış yapı kullanması yoksa işyeri açma ve çalışma ruhsatı verebilir miyiz?

CEVAP: Recep DEMİR

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

İşyeri açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde; (c) bendinde, “Özel yapı şeklini gerektiren sinema, tiyatro, düğün salonu, otel, hamam, sauna; etmek fırını ile akaryakıt, sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğal gaz istasyonu için yapı kullanma izin belgesinin alınmış olması,” işyerlerinde arana-

cak genel şartlar arasında sayılmıştır. Burada sayılan ve özel yapı şeklini gerektiren bu maddede sayılan işyerlerine işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmeden önce yetkili idarelerce mutlaka yapı kullanma izninin aranması gerekmektedir. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5/c maddesinde “pansiyon” sayılmamıştır.

Yönetmeliğin Sıhhi İşyerlerine “Ruhsatın düzenlenmesi” başlıklı 12'nci maddesinde; “... İşyeri açma ve çalışma ruhsatı müracaatı sırasında bu Yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeler dışında başka herhangi bir belge istenemez ve başvuru formundaki beyana göre ruhsat işlemleri sonuçlandırılır.” denilmiştir. Dolayısıyla işyeri mevzuatı açısından söz konusu pansiyonun işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesinde yetkili idarenin yapı kullanma iznini istemesi gerekmektedir.

Burada özel yapı şeklini gerektiren yapılarda 2004 yılından önce ve sonra yapılması açısından bir fark bulunmamaktadır.

Ancak sizin sorunuzda kastettiğiniz husus 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun “İmar kirliliğine neden olma” başlıklı 184/3 maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu düzenlemede; “Yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınai faaliyetin icrasına müsaade eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ayrıca söz konusu düzenlemenin (6) fıkrası hükmünde, “İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri, 12 Ekim 2004 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak uygulanmaz.” denilmiştir.

Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik ekinde yer alan EK-I 4857 Sayılı İş Kanunu'nun Uygulanması Bakımından Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşleri Listesi B) Ticaretten Sayılan İşlerin 9'uncu Sırasında; “9 - Otel, pansiyon, kamp, yurt ve misafirhane gibi konaklama tesislerinde yapılan işler,” ticaretten sayılmıştır. Dolayısıyla söz konusu pansiyon işletmeciliği sanayiden sayılan işlerden sayılmadığı için 5237 sayılı Kanun'un 184'üncü maddesinde düzenlenen cezai yaptırımla karşılaşılmaz.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine göre pansiyon için işyeri açma ve çalışma ruhsatını veren yetkili idare ile 3194 sayılı Kanun'dan kaynaklanan yetkileri kullanan idare aynı belediye olduğundan dolayı

3194 sayılı Kanun'un; 21'inci maddesi hükmü uyarınca, bu Kanun'un kapsamına giren bütün yapılar için 26'ncı maddede belirtilen istisna dışında belediye veya valiliklerden yapı ruhsatı alınması mecburidir. 30'uncu maddesi uyarınca, yapı tamamen bittiği takdirde tamamının, kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığı takdirde bu kısımlarının kullanılabilmesi için inşaat ruhsatını veren belediye açısın-

dan 27'nci maddeye göre ruhsata tabi olmayan yapıların tamamen veya kısmen kullanılabilmesi için ise ilgili belediyeden izin alınmasının mecburidir. Anılan Kanun'un 31'inci maddesine göre de, kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılarda izin alınıncaya kadar elektrik, su ve kanalizasyon hizmetlerinden ve tesislerinden faydalandırılmaması gerekmektedir.

RESMİ GAZETE'DEN SEÇTİKLERİMİZ

Hazırlayan : Mustafa Reşit HAZER

KANUNLAR

R.G. Yayın Tarih-No 03.05.2011-27923

Kanun Tarih ve No 06.04.2011-6223

Adı **Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu**

Özü

Bu Kanunun amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere;

a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek;

1) Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine,

2) Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

3) Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına, ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir.

(2) Bakanlar Kuruluna verilen yetki, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay süre ile geçerlidir. Bu süre içinde Bakanlar Kurulu birden fazla kanun hükmünde kararname çıkarabilir.

BAKANLAR KURULU KARARI

R.G. Yayın Tarih-No 03.05.2011- 27923

B.K.K. Tarih ve No 10.02.2011- 2011/1439

Adı **Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere Dair Karar ile Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar**

Özü

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne sürekli veya geçici bir görevle gönderilenlerin, gidiş ve dönüşleri ile geçici görevlendirme süreleri için verilecek gündelik miktarları aşağıdaki gibidir.

Aylık/kadro derecesi 1 olanlar 80,00

Aylık/kadro derecesi 2-4 olanlar 66,50

Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar 53,00

• Yurtdışına veya yurtdışında iken başka bir yere, sürekli veya geçici bir görevle ya da tedavi amacıyla gönderilenlerin, gidiş ve dönüşleri ile tedavi ve geçici görevlendirme sürelerinde verilecek gündeliklerin yabancı para cinsinden miktarları ekli cetvelde gösterilmiştir.

• Birden fazla ülkeyi kapsayacak yurtdışı geçici görev yolculuk ve ikametlerde, her ülkedeki kalış süresi için o ülkeye ilişkin gündelik miktarı esas alınır.

• Bu Karar 1/1/2011 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No 13.05.2011– 27933

B.K.K. Tarih ve No 26.04.2011– 2011/1762

Adı Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar

Özü MADDE 1 - 6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların eki “4 SAYILI CETVEL”in “A-SÖZLEŞMELİ PERSONEL POZİSYON UNVANLARI İLE ASGARİ NİTELİKLERİ GÖSTERİR CETVEL” bölümünde yer alan “İşaret Dili Tercümanı” satırından sonra gelmek üzere aşağıdaki satır eklenmiştir.

İş ve Meslek Danışmanı : Yükseköğretim kurumlarından en az lisans düzeyinde mezun olmak, İş ve Meslek Danışmanı Mesleki Yeterlilik Belgesine sahip olmak.

R.G. Yayın Tarih-No 14.05.2011– 27934

B.K.K. Tarih ve No 05.05.2011– 2011/1765

Adı Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bunların Bağlı Kuruluşlarının Borçlarına Karşılık Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat Toplamı Üzerinden Ayrılacak Paylardan Yapılacak Kesintiler Hakkındaki Bazı Bakanlar Kurulu Kararlarında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar

Özü 15/3/2010 tarihli ve 2010/238 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bunların Bağlı Kuruluşlarının Borçlarına Karşılık Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat Toplamı Üzerinden Ayrılacak Paylardan Yapılacak Kesintilere İlişkin Esaslar”’a aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3 - (1) Bu Esaslar uyarınca yapılacak kesinti oranları 2011 yılının Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında genel bütçe vergi gelirlerinden ödenecek paylar için yüzde sıfır olarak uygulanır.”

R.G. Yayın Tarih-No 27.05.2011– 27946

B.K.K. Tarih ve No 25.04.2011–2011/1781

Adı Bazı Mahalli İdare Birliklerinin Kurulmasına İzin Verilmesi Hakkında Karar

Özü 5 adet mahalli idare birliğinin kurulmasına izin verilmesi hakkında karar.

R.G. Yayın Tarih-No 27.05.2011– 27946

B.K.K. Tarih ve No 25.04.2011–2011/1782

Adı Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar

Özü 6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin beşinci fıkrasında değişiklik yapılmıştır.

YÖNETMELİKLER

R.G. Yayın Tarih-No 03.05.2011– 27923

Yayımlayan Bakanlar Kurulundan

Adı Memurlara Yapılacak Giyecek Yardımı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Özü 14/9/1991 tarihli ve 91/2268 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Memurlara Yapılacak Giyecek Yardımı Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 03.05.2011– 27923

Yayımlayan Kamu İhale Kurumundan

Adı İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Özü 3/1/2009 tarihli ve 27099 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 08.05.2011– 27928

Yayımlayan Bakanlar Kurulundan

Adı Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik

Özü 19/11/1986 tarihli ve 86/11220 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinin ek 1 inci maddesi değiştirilmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No 13.05.2011–27933

Yayımlayan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden

Adı Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliği

Özü MADDE 1 - (1) Bu Yönetmeliğin amacı, gerçek veya tüzel kişiler tarafından, yeraltı ve yerüstü sularından faydalanmak ve bunların zararlarını önlemek amacıyla yapılacak her türlü su yapılarının inşası esnasında yatırımların hızlandırılması, taşkın, deprem gibi doğal felaketlerden sonra meydana gelebilecek ülke kaynaklarının israfının önlenmesi, çevre ile uyumlu uygulama projelerinin ve yapım aşamasındaki teknik denetimlerinin yapılması ve bu denetimi yapacak firmalara verilecek izin belgeleri ile çalıştıracakları yetkili elemanların niteliklerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

MADDE 2 - (1) Bu Yönetmelik, 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve Su Kullanım Hakkı Anlaşması çerçevesinde elektrik enerjisi üretmek maksadıyla yapılacak olan üretim tesislerinin su yapısıyla ilgili kısımları ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından inşa edilecek suyla ilgili yapıların proje onayını, yapım aşamasındaki inceleme ve denetiminin DSİ tarafından yapılmasını veya gerektiğinde DSİ tarafından yetkilendirilecek denetim firmalarına yaptırılmasını ve bu işlerde çalışacak denetim elemanlarının niteliklerinin belirlenmesini, verilecek yetki belgesi ile ilgili işlemlerin yapılmasını, yetkilendirilmiş denetim firmaları ve bu firmalarda çalışan denetim elemanlarının görev ve sorumlulukları ile su yapıları denetim hizmet sözleşmesinin düzenlenmesi ve hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin hususları kapsar.

(2) Su yapıları yapmak üzere görevlendirilmiş ve yetkilendirilmiş kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idareler, mevzuatı çerçevesinde talep etmeleri halinde su yapıları denetim hizmetleri bu Yönetmelik kapsamında yapılır.

MADDE 18 - (1) 15/8/2009 tarihli ve 27320 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 31.05.2011–27950

Yayımlayan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan

Adı Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Özü 17/6/2004 tarihli ve 25495 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 31 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddenin mülga ikinci fıkrası yeniden düzenlenmiştir.

TEBLİĞLER-TALİMATLAR-GENELGELER

R.G. Yayın Tarih-No 03.05.2011 - 27923

Yayımlayan Kamu İhale Kurumundan

Tebliğ No -

Adı İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

Özü 28/1/2009 tarihli ve 27124 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğinde değişiklik ve ilaveler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 06.05.2011–27926

Yayımlayan Maliye Bakanlığından

Tebliğ No 2

Adı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması Hakkında 6111 Sayılı Kanun Genel Tebliği

Özü 25/2/2011 tarihli ve 1. Mükerrer 27857 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 168 inci maddesinin Bakanlar Kuruluna verdiği yetkiye istinaden 2011/1713 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 30/4/2011 tarihli ve 27920 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Söz konusu Kararname eki “6111 SAYILI KANUNDA YER ALAN BAZI BAŞVURU VE İLK TAKSİT ÖDEME SÜRELERİNİN UZATILMASINA İLİŞKİN KARAR” ile

- 6111 sayılı Kanunun İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Kısımlarında yer alan başvuru süreleri, Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacak olan ödemeler hariç ilk taksit ödeme süreleri, Kanunun 4 üncü maddesi ile 17 nci maddesinin sekizinci fıkrasının (b) bendi hükümleri saklı kalmak üzere,
- 6111 sayılı Kanun kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacak olan ödemelerden ilk taksit ödeme süresi 2011/Mayıs ayında sona erecek olanların ilk taksit ödeme süresi,
- 6111 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile 17 nci maddesinin sekizinci fıkrasının (b) bendinde yer alan başvuru ve ilk taksit ödeme süreleri; Kanunun yayımlandığı 25/2/2011 tarihinden 2/5/2011 tarihine (bu tarih dahil) kadar yapılan tebliğatlara münhasır olmak üzere,

R.G. Yayın Tarih-No 11.05.2011–27931

Yayımlayan Hazine Müsteşarlığından

Tebliğ No 2011/1

Adı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin 2009/1 Sayılı Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

Özü 28/7/2009 tarihli ve 27302 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar’ın Uygulanmasına İlişkin 2009/1 sayılı Tebliğ’de değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 13.05.2011–27933

Yayımlayan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden

Tebliğ No -

Adı Su Yapıları Denetim Hizmetleri Uygulama Genel Tebliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ

Özü 3/2/2010 tarihli ve 27482 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Su Yapıları Denetim Hizmetleri Uygulama Genel Tebliği” ve ekleri yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 12.05.2011–27932

Yayımlayan Hazine Müsteşarlığından

Tebliğ No 2011/1

Adı Büyükşehir Belediyeleri, Bunlara Bağlı Kuruluşlar, Sermayesinin Yüzde Ellisinden Fazlası Büyükşehir Belediyelerine Ait Şirketler ile Üyeleri Belediyelerden Oluşan Mahalli İdare Birliklerinin Kamu Kurum ve Kuruluşlarından Olan Kamu ve Özel Hukuka Tabi Alacakları ile Bunların Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Olan Borçları Hakkında Takas, Mahsup ve Kesinti İşlemleri Genel Tebliği

Özü

MADDE 1 - 25/2/2011 tarih ve 27857 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 167 nci maddesi kapsamında uzlaşma talebinde bulunacak büyükşehir belediyeleri, bunlara bağlı kuruluşlar, sermayesinin yüzde ellisinden fazlası büyükşehir belediyelerine ait şirketler ile üyeleri belediyelerden oluşan mahalli idare birliklerinin Uzlaşma Komisyonu'na yapacakları başvuruların usul ve esaslarının belirlenmesinde, 30/6/2005 tarih ve 25861 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2005/1 sayılı Genel Tebliğ ile 29/7/2005 tarih ve 25890 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2005/2 sayılı Genel Tebliğin başvuru süresine ilişkin hükümleri dışındaki hükümleri uygulanır.

R.G. Yayın Tarih-No 13.05.2011–27933

Yayımlayan Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığından

Tebliğ No -

Adı Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları

Özü

587 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereğince, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamındaki bağımsız bölümler, tapuya kayıtlı ve özel mülkiyete tabi taşınmazlar üzerinde mesken olarak inşa edilmiş binalar, bu binalar içinde yer alan ve ticarethane, büro ve benzeri amaçlarla kullanılan bağımsız bölümler ile doğal afetler nedeniyle devlet tarafından yaptırılan veya verilen kredi ile yapılan meskenler Zorunlu Deprem Sigortasına tabidir.

Bu sigorta ile, depremin doğrudan neden olduğu maddi zararlar ile deprem sonucu meydana gelen yangın, infilak, tsunami veya yer kaymasının sigortalı binalarda neden olacağı hasarlar (temeller, ana duvarlar, bağımsız bölümleri ayıran ortak duvarlar, bahçe duvarları, istinat duvarları, tavan ve tabanlar, merdivenler, asansörler, sahanlıklar, koridorlar, çatılar, bacalar ve yapının benzer nitelikteki tamamlayıcı kısımlarında meydana gelenler de dahil olmak üzere), sigorta bedeline kadar Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) tarafından teminat altına alınmıştır.

-Aşağıdaki sayılan binalar bu sigortanın kapsamı dışındadır.

2.1- Kamu kurum ve kuruluşlarına ait binalar,

2.2- Köy yerleşim alanlarında yapılan binalar,

2.3- Tamamı ticari veya sınai amaçla kullanılan binalar,

2.4- 27 Aralık 1999 tarihinden sonra inşa edilmiş olan ancak ilgili mevzuat çerçevesinde inşaat ruhsatı bulunmayan binalar,

2.5- Mesken olarak kullanıma uygun olmayan, bakımsız, harap veya metruk binalar.

Bu genel şartlar 16/5/2011 tarihinde yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No 21.05.2011–27940**Yayımlayan Maliye Bakanlığından****Tebliğ No 4****Adı İç Denetçi Atamalarında Uyulacak Esas ve Usuller Hakkında 2 Sıra Numaralı Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**

Özü 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İç Denetçi Atamalarında Uyulacak Esas ve Usuller Hakkında Tebliğin “İç denetçilerin naklen atanmalarında uyulacak esas ve usuller” başlıklı 3 üncü bölümünün dördüncü fıkrası değiştirilmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No 27.05.2011–27946**Yayımlayan Maliye Bakanlığından****Tebliğ No 408****Adı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği**

Özü 213 sayılı Vergi Usul Kanununun (VUK) 5 inci maddesinin Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden, vergi levhası ile ilgili düzenlemeler 1421, 1432, 1463, 1774 ve 2725 Sıra No’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğleri ve 2246 Seri No’lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile yapılmıştır.

6111 sayılı Kanunun 78 nci maddesiyle, VUK’un 5 inci maddesinde yer alan “levhayı merkezlerine, şubelerine, satış mağazalarına iş sahipleri ile mükellefler tarafından kolayca okunup görünecek şekilde asmak zorundadırlar.” ibaresi “levhayı almak zorundadırlar.” şeklinde değiştirilmiş ve bu değişiklikle vergi levhasının asılma zorunluluğu kaldırılmış bulunmaktadır.

Vergi levhasının elektronik ortamda alınması, e-vergi levhası sorgulaması, elektronik ortamda vergi kimlik numarası doğrulama ve vergi levhası doğrulama hizmetlerine ilişkin düzenlemeler bu Tebliğin konusunu teşkil etmektedir.

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.13.2.SGK.0.10.03.01-211
Konu : 6111 sayılı Kanun uyarınca yapılacak sigortalama ve borçlanmaya ilişkin işlemler.

5 NİSAN 2011

GENELGE

2011/ 36

1- Genel Açıklamalar

6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 25/2/2011 tarihli ve 27857 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

6111 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunun (bundan sonra bu Genelgede Kanun olarak anılacaktır) zorunlu sigortalılık, isteğe bağlı sigorta ve borçlanmaya ilişkin hükümlerinde yeni düzenlemeler getirilmiş olup yapılacak işlemler aşağıda açıklanmıştır

...

4 - Borçlanmaya İlişkin Düzenlemeler

6111 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle Kanunda borçlanma hükümlerinin düzenlendiği 41 inci maddenin birinci fıkrasına (i) bendi eklenmiş; 47 nci maddesiyle geçici 4 üncü maddenin onyedinci fıkrası kapsamına girenlerin müracaat ve ödeme süreleri değiştirilmiş; 52 nci maddesiyle Kanuna geçici 31 inci ve geçici 36 ncı maddeler ilave edilmiştir.

4.1.3- 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu uyarınca gözaltına alınanların veya tutuklananların borçlanmaları

6111 sayılı Kanunla Kanuna eklenen geçici 36 ncı madde ile 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu uyarınca kurulan sıkıyönetim mahkemelerinin görev alanına giren suçlar nedeniyle yakalanan veya tutuklananlardan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yönetime elkoymuş 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren haklarında kovuşturmayaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilenlerin, gözaltında veya tutuklulukta geçen süreleri için kendilerinin ya da hak sahiplerinin bu durumlarını belgeleyerek 25/8/2011 tarihine kadar Kuruma talepte bulunmaları kaydıyla borçlandırılacaktır. Gözaltında veya tutuklulukta geçen süreler talep tarihinde 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının % 32'si üzerinden hesaplanacaktır. Borç tutarı gözaltına alınmaları veya tutuklanmalarından dolayı dava açıp tazminat alanlar için borcun tebliğ tarihinden itibaren altı ay içerisinde kendilerince veya hak sahiplerince, tazminat almamış olanlar için ise Hazinece ödenmesi suretiyle borçlandırılacaktır. Bu şekilde borçlanılan süreler Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında prim ödeme gün sayısı olarak değerlendirilecektir.

1402 sayılı Kanuna göre sıkıyönetim uygulaması 26/12/1978 tarihinden itibaren başlamış en son 19/7/1987 tarihinde kaldırılmış olup bu tarihler arasında sıkıyönetim mahkemelerince haklarında kovuşturmaya yer olmadığına (takipsizlik kararı verilenler) veya beraatlerine karar verilenlerin, gözaltında veya tutuklulukta geçen süreleri borçlandırılabilir.

Kendi sigortalıklarından dolayı 25/2/2011 tarihine kadar sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir veya aylık bağlananlar, bu kapsamdaki sürelerin tamamı herhangi bir şekilde hizmet olarak değerlendirilmiş olanlar ile 12/9/1980 tarihinden önce haklarında beraat veya kovuşturmaya yer olmadığına karar verilenlerin bu süreleri borçlandırılmayacaktır.

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi sigortalılıkları devam ederken 1402 sayılı Kanuna göre gözaltına alındığı veya tutuklandığı tarihte ya da daha sonraki bir tarihte sigortalılığı sona erenler geçici 36 ncı madde kapsamında borçlanma yapabilecekleri gibi Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine göre de borçlanma yapabileceklerdir. Borçlanma talebinde bulunan sigortalıların durumları incelendikten sonra 41 inci maddenin birinci fıkrasının (f) bendi kapsamında veya geçici 36 ncı madde kapsamında borçlanma şartlarını taşımaları halinde sigortalılar bilgilendirilecek ve tercihinin yer aldığı yeni talebi doğrultusunda ilk dilekçesinin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarih esas alınarak borçlanma işlemi sonuçlandırılacaktır.

1402 sayılı Kanun kapsamında gözaltına alınan veya tutuklananlardan daha sonra Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında sigortalı sayılanlar ile 5434 sayılı Kanuna tabi görevinden ayrıldıktan sonra açıkta iken gözaltına alınan veya tutuklananların borçlanma süreleri Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi sigortalılık olarak değerlendirilecektir.

1402 sayılı Kanuna göre yapılacak borçlanmalarda Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında sigortalılığı olmayanların borçlanma gün sayıları Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında değerlendirildiğinden, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine tabi sandıklarda çalışması bulunup 1402 sayılı Kanun kapsamında borçlanılacak süresi bulunanlar da Kuruma müracaat ederek Kanunun geçici 36 ncı maddesi hükmünden yararlanılacaktır.

Sigortalıların Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi borçlanma müracaatları sosyal güvenlik il müdürlüklerine/sosyal güvenlik merkezlerine yapılacaktır.

Örnek 1 - 506 sayılı Kanuna tabi çalışmakta iken 3/7/1982 tarihinde 1402 sayılı Kanun gereğince tutuklanan ve 5/7/1982 tarihinde işten ayrılan sigortalı 22/5/2011 tarihinde 3/7/1982/3/1983 tarihleri arasındaki süreyi 1402 sayılı Kanun kapsamında borçlanmak için Kuruma müracaat etmiştir. Yapılan incelemede sigortalının haksız tutuklanması nedeniyle tazminat almadığı anlaşılmış olup 506 sayılı Kanuna tabi hizmeti ile çalışmayan 6/7/1982-8/3/1983 tarihlerini borçlanacak, bu süreler Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre sigortalılık olarak değerlendirilip, borçlanılan süreler sigortalının toplam gün sayısına ilave edilecektir.

Örnek 2 - Örnek 1'deki sigortalının 6/7/1982-8/3/1983 tarihleri arasını 41 inci maddenin birinci fıkrasının (f) bendine göre borçlanmayı talep etmesi halinde, bu defa borçlanılan sürelerle ilişkin tutarın tebliğ tarihinden itibaren bir aylık süre içinde sigortalı tarafından ödenmesi istenecek, bu süreler sigortalılık süresi ve gün sayısı olarak dikkate alınacak, sigortalılık statüsü borçlanmaya müracaat ettiği tarihteki statüye göre belirlenecektir.

Örnek 3 - 27/12/1980-6/5/1981 tarihleri arasında 1402 sayılı Kanun gereğince gözaltına alınan, 15/1/1988 tarihinde 5434 sayılı Kanun kapsamında göreve başlayan ve halen görevine devam eden sigortalının 22/4/2011 tarihli talebi üzerine tutuklulukta geçen süresi Kanunun geçici 36 ncı maddesinin birinci

fıkrasına göre borçlandırılacak, bu süreler 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında prim ödeme gün sayısı olarak değerlendirilecektir.

Örnek 4 - 5434 sayılı Kanuna tabi çalışmakta iken 6/5/1981 tarihinde görevinden ayrılan ve açıkta iken 8/7/1981 tarihinde tutuklanan sigortalının 10/5/2011 tarihli talebi üzerine 8/7/1981-5/10/1981 tarihleri arasında tutuklulukta geçen süresi Kanunun geçici 36 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre borçlandırılacak, bu süreler 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında prim ödeme gün sayısı olarak değerlendirilecektir.

Örnek 5 - 4/2/1992 tarihinde 506 sayılı Kanuna tabi olarak çalışmaya başlayan sigortalı 1402 sayılı Kanun kapsamında tutuklulukta geçen 24/1/1981 -18/8/1982 tarihleri arasındaki süresini borçlanmak için 4/5/2011 tarihinde müracaat etmiş, yapılan incelemede tazminat aldığı anlaşılmış olup 24/1/1981-18/8/1992 tarihleri arasındaki borçlanma tutarı 24/5/2011 tarihinde sigortalıya tebliğ edilmiştir. Borçlanma tutarının 24/11/2011 tarihine kadar ödenmesi halinde Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında prim ödeme gün sayısı olarak değerlendirilecektir.

Örnek 6 - 1479 sayılı Kanun kapsamında sigortalılığı 5/5/1975 tarihinde başlayan sigortalı 1402 sayılı Kanun kapsamında tutuklulukta geçen 19/6/1980-26/5/1982 tarihleri arasındaki süresini borçlanmak için 17/6/2011 tarihinde müracaat etmiş, yapılan incelemede 1479 sayılı Kanuna tabi sigortalılığının 21/11/1981 tarihinde sona erdiği anlaşılmış olduğundan sigortalı 22/11/1981-26/5/1982 tarihleri arasındaki süreyi borçlanabilecektir.

4.1.3.1 - 1402 sayılı Kanun uyarınca yapılacak borçlanmalarda tescil işlemleri, borçlanmaların hesaplanması ve borçlanılan sürelerin değerlendirilmesi

506 ve 2925 sayılı kanunlar kapsamında hizmeti bulunmayanlar ile 1479, 2926 ve 5434 sayılı kanunlara göre tescilli olanların Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre yapacakları borçlanmalarda tescil işlemi re'sen yapılacak olup bunun için **“(4/a) Tescil Programı”**nda **“23-1402 Borçlanma”** sigortalılık kodu kullanılacaktır.

1402 sayılı Kanuna göre yapılacak borçlanma tutarı sigortalının ya da hak sahibinin talep tarihinde Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının % 32'si üzerinden hesaplanacaktır (Borç tutarı = Günlük kazancın alt sınırı x Borçlanılacak gün sayısı x % 32).

Kanunun geçici 36 ncı maddesi gereğince borçlanma yapacak sigortalılardan dava açıp tazminat alanların borçlanma tutarları kendileri veya hak sahipleri tarafından tebliğ tarihinden itibaren altı aylık süre içinde ödenecektir. Altı aylık süre içerisinde tebliğ edilen borcun bir kısmını ödeyenlerin ödemiş oldukları tutara karşılık gelen süre kadar gün sayısı olarak değerlendirilecek, borcun ödenmemesi halinde borçlanma geçerli sayılmayacaktır.

Tazminat almamış olanların borçlanma tutarı ise Kurumca Hazineden tahsil edileceğinden, tahsilat beklenmeksizin tahakkuku oluşturulan süre kadar gün sayısı olarak değerlendirilecektir.

Bu sigortalıların borçlanması **“sgkintra HİZMET BORÇLANMALARI, 1402 sayılı Kanun Borçlanması”** menüsünden sonuçlandırılacaktır. Tazminat almamış sigortalıların borçlanma tutarı karşılığı Kurumumuzca Hazineden isteneceğinden, söz konusu programda **“Tazminat almamış”** seçeneği işaretlenecektir. Borçlanma tutarının Hazineden tahsil edilmesi amacıyla her ayın sonunda Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığınca elektronik ortamda alınacak listeler Strateji Geliştirme Başkanlığına (Bütçe ve Muhasebe Daire Başkanlığı) gönderilecektir.

Kanunun geçici 36 ncı maddesi gereğince 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) benine göre yapılacak borçlanmalarda borçlanılan süreler gün sayısı olarak değerlendirilecek, ancak bu süreler sigortalılık başlangıç tarihini geriye götürmeyecektir. 2829 sayılı Kanuna göre hizmet birleştirme işlemlerinde Kanunun geçici 36 ncı maddesine göre borçlanılan süreler yaşlılık aylığı bağlanmasında son yedi yıllık sürenin hesabında dikkate alınacak, sigortalılık süresi hesabında dikkate alınmayacaktır.

1402 sayılı Kanuna göre yapılacak borçlanmalarda borçlanma yapılan süreden önce ya da sonra Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında çalışması bulunmayanların 41 nci maddenin birinci fıkrasına ya da 3201 sayılı Kanuna göre yapacakları borçlanmaların statüsü Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında değerlendirilecektir. Sigortalının 4 üncü maddenin birinci fıkrası kapsamında sigortalılığının bulunması halinde ise geçici 36 ncı maddeye tabi süreler 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendine göre, 41 inci maddeye göre yapılacak borçlanmaların statüsü ise 16/9/2010 tarihli ve 2010/106 sayılı Genelgenin “3.1” başlıklı bölümü doğrultusunda, 3201 sayılı Kanuna göre yapılacak borçlanmaların statüsü ise 3201 sayılı Kanun hükümlerinde göre sonuçlandırılacaktır.

Örnek 1 - 20/5/1988 tarihinde 506 sayılı Kanun kapsamında çalışmaya başlayan ve toplam 4000 prim ödeme gün sayısı bulunan sigortalı 1402 sayılı Kanun kapsamında tutuklulukta geçen 22/9/1980-25/11/1982 tarihleri arasındaki süresini borçlanma talebinde bulunmuş, yapılan incelemede tazminat almadığı anlaşılmış olup, 22/9/1980-25/11/1982 tarihleri arasındaki 783 gün, toplam gün sayısına ilave edilecek, sigortalılık süresi ilk işe giriş tarihinden geriye götürülmeyecektir.

Örnek 2 - İlk defa 5/5/1972 tarihinde 506 sayılı Kanun kapsamında çalışmaya başlayan sigortalı 1402 sayılı Kanun kapsamında 12/9/1980 ile 19/8/1983 tarihleri arasında gözaltında tutulmuş, 19/8/2009 tarihinde vefat etmiş olup 506 sayılı Kanuna göre toplam 800 gün hizmeti bulunmaktadır. Hak sahiplerinin talepte bulunması halinde 1402 sayılı Kanun kapsamında geçen süreler borçlandırılabilir.

Örnek 3 - 14/6/1977-22/6/1978 tarihleri arasında askerlik yapan, 12/7/1981-14/9/1983 tarihleri arasında 1402 sayılı Kanun kapsamında gözaltında tutulan, 8/8/1988 tarihinden itibaren 1479 sayılı Kanuna tabi olarak çalışmaya başlayan ve sigortalılığı devam ederken 31/3/2011 tarihinde hem askerlik borçlanması hem de 1402 sayılı Kanuna göre gözaltında geçen süreleri borçlanmak için müracaat eden sigortalının 1402 sayılı Kanuna göre borçlanma statüsü Kanunun 4 üncü maddesinin (a) bendi kapsamında, askerlik borçlanması ise en son (b) bendine tabi olduğundan (b) bendi kapsamında değerlendirilecektir. Sigortalılık süresinin başlangıç tarihi 8/8/1988 tarihinden itibaren yalnızca askerlik süresi kadar geriye götürülecek, 1402 sayılı Kanun gereğince borçlanılan süreler ise toplam gün sayısına ilave edilecektir.

4.1.3.2 - 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununa göre tutukluluk ve gözaltında geçen sürelerin belgelendirilmesi

1402 sayılı Kanuna göre borçlanma yapmak isteyenler, haklarında alınan sıkıyönetim mahkemesi kararlarını şahsen ya da avukatları aracılığıyla Kara Kuvvetleri Adli Müşavirliğinden temin edip borçlanma başvuru belgesi ile birlikte sosyal güvenlik il müdürlüğüne/sosyal güvenlik merkezine müracaat edebilecekleri gibi, sadece borçlanma belgeleri ile müracaat etmeleri halinde Kurumumuzca söz konusu belgeler Kara Kuvvetleri Adli Müşavirliğinden istenebilecektir.

Sigortalıların mahkeme kararlarını dilekçe ile Kara Kuvvetleri Adli Müşavirliğinden temin etmek istemeleri veya doğrudan Kurumumuza müracaat etmeleri halinde söz konusu dilekçede hangi mahkemede yargılandıklarını veya hangi savcılık tarafından soruşturma yapıldığını ve yılını bildirmeleri gerekmekte olup, Kara Kuvvetleri Adli Müşavirliğine şahsen başvurularda ayrıca dilekçe ekine nüfus cüzdanı sureti eklenecektir. Hak sahiplerinin belge temini için müracaatlarında bu belgelerin yanında mirasçılık belgesini de (veraset

ilamı) eklemeleri gerekmektedir. Kara Kuvvetleri Adli Müşavirliğinden Kurum tarafından bilgi ve belge istenmesi durumunda kimlik fotokopisi yerine Kimlik Paylaşım Sisteminden alınacak vukuatlı nüfus kayıt örneği gönderilecektir.

Kara Kuvvetleri Adli Müşavirliğince; talepte bulunan sigortalıya, vekil tayin ettiği avukatına, hak sahiplerine ya da sosyal güvenlik il müdürlüğüne/sosyal güvenlik merkezine veya Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığına, sigortalı beraat etmişse mahkeme kararı, takipsizlik kararı (kovuşturulmaya yer olmadığı) verilmişse savcılık kararı, mahkeme ve savcılık kararında cezaevine giriş ve çıkış tarihleri yoksa diğer yazışma evrakı, dosyasında bulunması halinde tazminat alınıp alınmadığına ilişkin yazı ve belgelerin onaylı birer suretinin, sigortalının 1402 sayılı Kanun kapsamına girip girmediğini belirten bir üst yazı ile gönderilecektir.

4.2 - Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi sigortalıların borçlanabilecekleri süreler

4.2.1 - Geçici 4 üncü maddenin onyedinci fıkrasına göre yapılacak borçlanmalar

6111 sayılı Kanunun 47 nci maddesi ile Kanunun geçici 4 üncü maddesinin onyedinci fıkrasında yer alan “altı ay içerisinde” ibaresi “30/6/2011 tarihine kadar”, “iki yıl içinde” ibaresi “31/12/2014 tarihine kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

Personel mevzuatına göre almış oldukları disiplin cezası sonucu 23/4/1999 tarihi ile 14/2/2005 tarihleri arasında memuriyetleri sona erenlerden, 22/6/2006 tarihli ve 5525 sayılı Kanun uyarınca haklarında verilmiş disiplin cezaları bütün sonuçları ile ortadan kaldırılanların 30/6/2011 tarihine kadar Kuruma müracaatları halinde, görevlerinden ayrıldıkları tarih ile göreve başladıkları tarih arasındaki prim veya kesenek ödenmemiş süreleri, görevlerinden ayrıldıkları derece ve kademelerine prim veya kesenek ödenmemiş veya borçlanmak istedikleri sürenin her üç yılına bir derece yükselmesi ve her tam yılına bir kademe verilmek suretiyle ve öğrenim durumları itibarıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesindeki yükselebilecekleri dereceleri geçmemek üzere tespit edilecek derece, kademe ve ek göstergeleri ile emekli keseneğine esas aylığın hesabına ait tüm unsurların toplamının müracaat tarihinde yürürlükte olan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarlar esas alınarak, yine o tarihteki kesenek ve karşılık oranları borçlandırılmak suretiyle hizmetinden sayılacak, bundan doğacak borç tutarının tamamı 31/12/2014 tarihine kadar kendileri tarafından taksitlerle veya defaten ödenecektir.

Daha önce, Kanunun geçici 4 üncü maddesinin onyedinci fıkrası uyarınca 2008 yılı Ekim ayı başından itibaren altı ay içerisinde borçlananların borç tutarının tebliğ tarihinden itibaren tamamının iki yıl içinde ödememesi nedeniyle hizmet olarak sayılmayan veya 2008 yılı Ekim ayı başından itibaren altı aylık sürenin dolumundan sonra müracaat etmeleri nedeniyle borçlanma talepleri reddedilenlerin borçlanma kapsamında olan bu süreleri 30/6/2011 tarihine kadar yeniden müracaat etmeleri halinde yeni müracaat tarihindeki mali hükümler esas alınarak borçlandırılacaktır.

Örnek 1 - 12/1/2004 tarihinde almış olduğu disiplin cezası nedeniyle görevine son verilen, daha sonra 5525 sayılı Kanun uyarınca hakkında verilmiş olan disiplin cezası bütün sonuçları ile ortadan kaldırılan ve 2/11/2008 tarihinde disiplin cezası nedeniyle açıkta geçen süresini borçlanma talebinde bulunan sigortalıya borç miktarı 5/12/2008 tarihinde tebliğ edilmiştir. İki yıl içinde borcunu ödemeyen sigortalı 30/6/2011 tarihine kadar disiplin cezası nedeniyle açıkta geçen süresinin tekrar borçlandırılmasını istemesi halinde borçlanma işlemi yeni başvuru tarihindeki mali esaslara göre yapılacaktır.

Örnek 2 - 7/12/2002 tarihinde almış olduğu disiplin cezası nedeniyle görevine son verilen, daha sonra 5525 sayılı Kanun uyarınca hakkında verilmiş olan disiplin cezası bütün sonuçları ile ortadan kaldırılan ve 28/5/2008 tarihli dilekçesi ile disiplin cezası nedeniyle açıkta geçen süresini borçlanmak isteyen sigortalının talebi altı aylık sürenin dolum tarihinden sonra olduğundan reddedilmiştir. Sigortalının açıkta geçen süresini 30/6/2011 tarihine kadar tekrar borçlanmak istemesi halinde, borçlanma işlemi yeni başvuru tarihindeki mali esaslara göre yapılacaktır.

Örnek 3 - 8/3/2003 tarihinde almış olduğu disiplin cezası nedeniyle görevine son verilen, daha sonra 5525 sayılı Kanun uyarınca hakkında verilmiş olan disiplin cezası bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılan ve 8/1/2009 tarihinde disiplin cezası nedeniyle açıkta geçen süresini borçlanmak isteyen sigortalıya borç miktarı 3/7/2009 tarihinde tebliğ edilmiştir. Sigortalının 3/7/2011 tarihinde sona eren borç ödeme süresi 6111 sayılı Kanunun uyarınca 31/12/2014 tarihine kadar uzatılmıştır.

4.2.2 - 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu uyarınca gözaltına alınanların veya tutuklananların borçlanmaları

5434 sayılı Kanuna tabi çalışmakta iken 1402 sayılı Kanun uyarınca kurulan sıkıyönetim mahkemelerinin görev alanına giren suçlar nedeniyle tutuklananlardan, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin yönetime el koyduğu 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren haklarında kovuşturmayaya yer olmadığına (takipsizlik) veya beraatlerine karar verilenlerin, gözaltında veya tutuklulukta geçen ve herhangi bir nedenle hizmet olarak sayılmayan süreleri, göreve başlatılıp başlatılmadıklarına bakılmaksızın kendileri veya hak sahiplerinin bu durumlarını belgeleyerek 25/8/2011 tarihine kadar Kuruma müracaat etmeleri kaydıyla, gözaltına alındığı veya tutuklandığı tarihteki emeklilik keseneğine esas aylık derece ve kademesinin müracaat tarihindeki katsayılar ve emeklilik keseneğine esas aylığın hesabına ait diğer unsurlar ile kesenek ve karşılık oranları esas alınmak suretiyle hesaplanacak borçlanma tutarının borcun tebliğ tarihinden itibaren altı ay içerisinde kendilerince veya hak sahiplerince ödenmesi hâlinde hizmet sürelerine eklenecektir.

Borçlanılan süreler 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 205 inci maddesine göre yaş tespitinde dikkate alınmayacaktır.

Kendi sigortalıklarından dolayı 25/2/2011 tarihine kadar sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir veya aylık bağlananlar, bu kapsamdaki sürelerin tamamı herhangi bir şekilde hizmet olarak değerlendirilmiş olanlar ile 12 Eylül 1980 tarihinden önce haklarında beraat veya kovuşturmayaya yer olmadığına karar verilenlerin bu süreleri borçlandırılmayacaktır.

Sigortalıların Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi borçlanma müracaatları devir tarihine kadar Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığına yapılacaktır.

Örnek 1 - Hatay İl Sağlık Müdürlüğünde hemşire olarak görev yapmakta iken 14/3/1980 tarihinde 1402 sayılı Kanun uyarınca gözaltına alınan, 18/8/1980 tarihinde tutuklanan ve 9/3/1981 tarihinde hakkında verilen takipsizlik kararı gereğince serbest bırakıldıktan sonra 3/4/1981 tarihinde tekrar görevine başlatılan sigortalının gözaltı ve tutukluluk süresi 12/9/1980 tarihinden sonra sona erdiğinden, gözaltı süresinde tarafına 2/3 açık aylıkları ödenen, ancak göreve iade edildiği tarihte noksan ödenen 1/3 oranındaki aylıkları ödenmeyen sigortalının gözaltında iken aylıklarından 1/2 oranında kesenek kesilmesi nedeniyle yarım hizmet sayılan gözaltına alındığı tarihi takip eden 1/4/1980 tarihi ile takipsizlik kararının verildiği tarihi takip eden ay sonu olan 30/3/1981 tarihi arasındaki süresinin kalan yarısı 25/8/2011 tarihine kadar müracaat etmesi halinde borçlandırılacaktır.

Örnek 2 - İzmir Tarım İl Müdürlüğünde memur olarak görev yapmakta iken 28/2/1980 tarihinde 1402 sayılı Kanun uyarınca gözüaltına alınan, 11/4/1980 tarihinde tutuklanan ve 16/6/1981 tarihinde hakkında verilen beraat kararı ile serbest bırakılan ancak, Kurumunca tekrar görevine başlatılmayan sigortalının gözüaltı süresinde tarafına 2/3 açık aylıkları ödenerek aylıklarından 1/2 oranında kesenek kesilmesi nedeniyle yarım hizmet sayılan süresinin, gözüaltına alındığı tarihi takip eden aybaşı olan 1/3/1980 tarihi ile beraat kararının verildiği tarihi takip eden ay sonu olan 30/6/1981 tarihi arasındaki süresinin kalan yarısı 25/8/2011 tarihine kadar müracaat etmesi halinde borçlandırılacaktır.

Örnek 3 - Sivas Belediye Başkanlığında memur olarak görev yapmakta iken, 18/6/1980 tarihinde 1402 sayılı Kanun uyarınca gözüaltına alınan ve hakkında verilen takipsizlik kararı gereğince 3/1/1981 tarihinde serbest bırakıldıktan sonra 19/4/1981 tarihinde tekrar görevine başlatılan sigortalının gözüaltı süresi hakkındaki takipsizlik kararı 12/9/1980 tarihinden sonra sona erdiğinden, 1/7/1980-30/1/1981 tarihleri arasında gözüaltında geçen süresi borçlandırılacak, ancak serbest bırakıldığı 1/2/1981 tarihi ile görevine başlatıldığı 30/4/1981 tarihi arasındaki süresinin borçlandırılmasına imkan bulunmamaktadır.

Örnek 4 - Adıyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğünde öğretmen olarak görev yapmakta iken, 3/5/1979 tarihinde 1402 sayılı Kanun uyarınca gözüaltına alınan ve hakkında verilen takipsizlik kararı gereğince serbest bırakıldıktan sonra 20/11/1979 tarihinde tekrar görevine başlatılan sigortalının gözüaltı süresi hakkındaki takipsizlik kararı 12/9/1980 tarihinden önce verildiğinden, gözüaltı süresinde tarafına 2/3 açık aylıkları ödenen, ancak göreve iade edildiği tarihte noksan ödenen 1/3 oranındaki aylıkları ödenmeyen sigortalının gözüaltında iken aylıklarından 1/2 oranında kesenek kesilmesi nedeniyle yarım hizmet sayılan 1/5/1979-20/11/1979 tarihleri arasındaki süresinin kalan yarısı borçlandırılmayacaktır.

Örnek 5 - Memur olarak görev yapmakta iken 25/6/1980 tarihinde 1402 sayılı Kanun uyarınca gözüaltına alınan, 30/6/1980 tarihinde tutuklanan, 19/4/1982 tarihinde sıkıyönetim komutanlığınca görevine son verilen, daha sonra mahkemece 14/2/1983 tarihinde beraatına karar verilen ve görevine başlatılmayan sigortalının, görevine son verildiği tarihe kadar gözüaltında ve tutuklulukta geçen süresi 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, görevine son verilme tarihinden mahkemece beraatına karar verildiği tarihe kadar göz altında ve tutuklulukta geçen süresi ise 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında borçlandırılacaktır.

M. Emin ZARARSIZ
Kurum Başkanı

Ekleri [portal/tr/mevzuat/yururlukteki_mevzuat/genelgeler](http://portal.tr/mevzuat/yururlukteki_mevzuat/genelgeler) adresinden temin edebilirsiniz.

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Hukuk Müşavirliği

Sayı : B.13.2.SGK.0.61.00.00/347

27.05.2011

Konu : Rücu davalarına konu alacakların dava açılmadan tahsili

GENELGE

2011/41

Bilindiği üzere, sigortalılarımızın uğradıkları iş kazası-meslek hastalığı, malullük, adi malullük ve ölüm halleri ile genel sağlık sigortalısına ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere yönelik fiiller nedeniyle Kurumumuzun ödemekle yükümlü bulunduğu her türlü giderler 506, 1479, 5434 ve 5510 sayılı Kanunların ilgili maddeleri uyarınca işveren ve üçüncü kişilerden tahsil edilmektedir.

Rücu davalarının takip ve tahsil işlemlerinde karşılaşılan gecikmelerin önlenerek tahsilatın hızlandırılması, mahkemelerin gereksiz yere meşgul edilmemesi, masraf, emek ve zaman kaybının önlenilmesi bakımından dava açılmadan önce;

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun mülga 10, 26, 27, 28, 29, 39, 110 ve 111 inci maddeleri, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun mülga 63 üncü maddesi, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun mülga 129 uncu maddesi, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 14, 21, 22, 23, 39 ve 76 ncı maddesi gereğince sigortalılarımızın uğradıkları iş kazası-meslek hastalığı, malullük, adi malullük ve ölüm halleri ile genel sağlık sigortalısına ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere yönelik fiiller nedeniyle Kurumumuzun ödemekle yükümlü bulunduğu her türlü giderlerin tamamının işveren/üçüncü kişilerden kısa mehilli bir yazı ile istenmesi, ödenmemesi halinde dava açılması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

M. Emin ZARARSIZ

Kurum Başkanı

DUYURULAR

Belediye Başkan ve Belediye Meclis Üyeleri ile Zabıta Kimlik Kartlarının dağıtım yetkisi Türkiye Belediyeler Birliğine aittir...

İçişleri Bakanlığı'nın 19.07.2001 tarih ve B.05. MAH.0.65.00.02(50-51)-01-80900 sayılı genelgesine göre; Belediye Başkanı kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığı'nın 15.03.2004 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.00.02/80 381(50-51)-04 sayılı genelgesi ile Belediye Meclis Üyesi kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığı'nın 23.05.2007 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.001/ 80000-13139 sayılı görüş yazısı ile Zabıta kimlik kartlarının; hazırlanıp dağıtılması yetkisi Türkiye Belediyeler Birliği'ne verilmiştir.

Birliğimiz tarafından verilmekte olan;

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi kimlik kartları, Belediye Başkanı ve Belediye Meclisi rozetleri ile oto çıkartmaları (stiker) ve zabıta kimlik kartı ücretsizdir.

Başvuru için gereken belgelerin ivedilikle Türkiye Belediyeler Birliği Atatürk Caddesi No: 229 06680 Kavaklıdere/ANKARA adresine gönderilmesi halinde kimlikler en kısa sürede adrese postalanacaktır.

BELEDİYE BAŞKANI ve BELEDİYE MECLİS ÜYESİ kimlik kartı almak için gerekli belgeler:

- Mazbata örneği
 - Resmi talep yazısı,
 - Nüfus cüzdanının arkalı önlü fotokopisi
 - Son 6 ay içinde çekilmiş 1 adet fotoğraf
- ZABITA kimlik kartı almak için gerekli belgeler:
- Belediye tarafından verilecek resmi talep yazısı

Ücretsizdir

Ücretsizdir

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

Güncel Yayınlarımız

Birliğimizin yayınları ücretsiz olup belediyelerimize birer adet gönderilmektedir.

Kitaplarımız dijital ortamda www.tbb.gov.tr adresinde yayınlarımız bölümünde yer almaktadır.

TBB BELEDİYE AKADEMİSİ EĞİTİMLERİ SÜRÜYOR

Eğitimlerimiz web sitemizde yayımlanarak
tüm üyelerimize duyurulmaktadır.

**Akademî eğitimleri ve diğer eğitim
etkinliklerinin başvuruları için "TBB e-eğitim
sistemine" kayıt olmayı unutmayınız.**

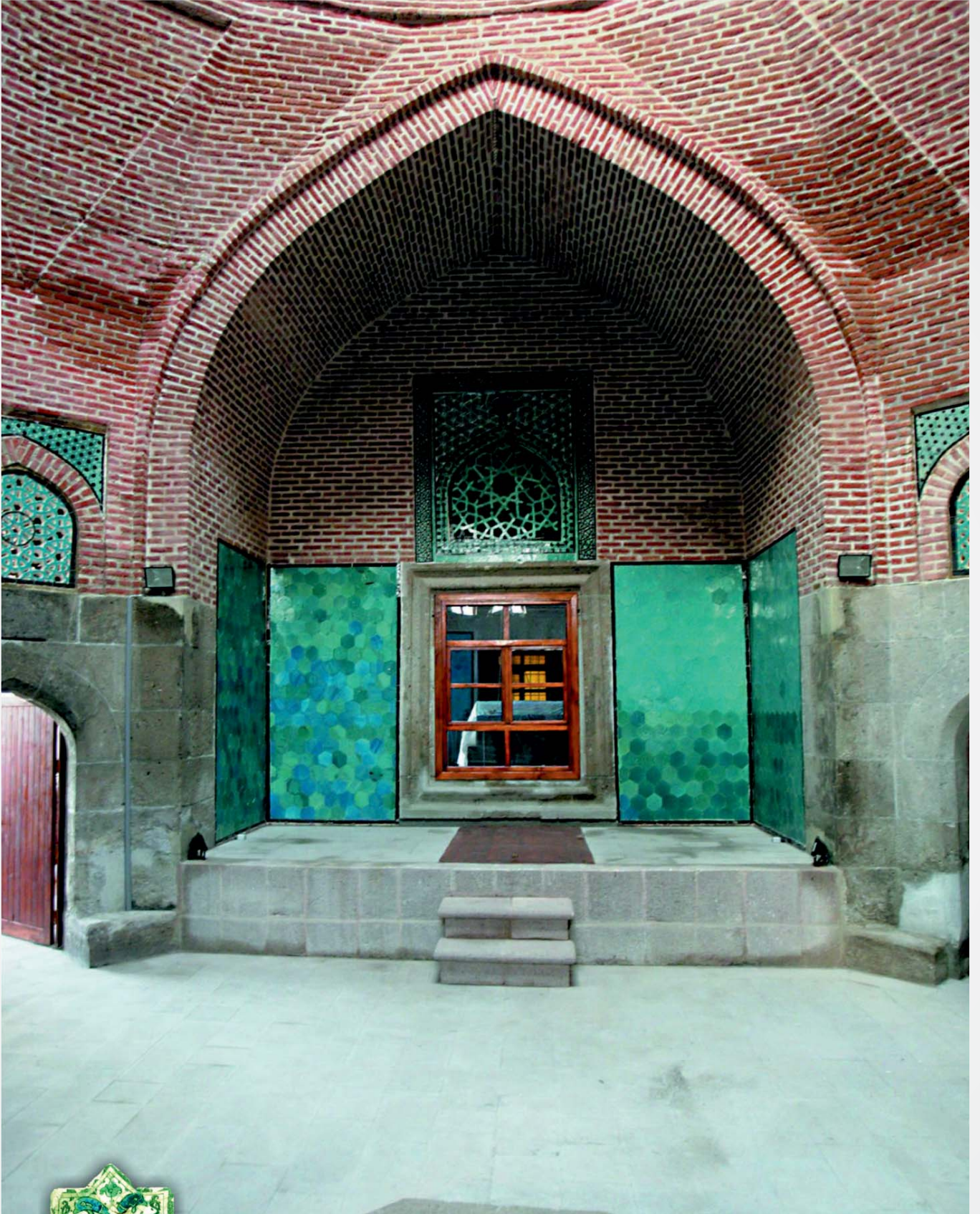
üyelik için:

www.tbb.gov.tr
www.tbb.gov.tr

- Üyelik panelini lütfen eksiksiz doldurunuz. | • Üyelik bilgilerinizi bir defa girmeniz yeterlidir.
- Onay verdiğinizde başvurunuza ilişkin e-mail ve sms size ulaşacaktır.

Atatürk Bulvarı No: 229 Kavaklıdere / ANKARA
Tel: (0312) 419 21 00 • Faks: (0312) 419 21 30
www.tbb.gov.tr

Konya Kubadabad Çini - Anadolu Selçuklu Eserlerinden

Konya Sahip Ata Hanıgahı - Anadolu Selçuklu Eserlerinden